

PROVINCIE ANTWERPEN

DE GOUVERNEUR

Vlaamse
overheid

Coördinatieopdracht

Jaarverslag 2019

Provincie Antwerpen
Gouverneur Cathy Berx

janssen
PHARMACEUTICAL COMPANIES OF
Johnson & Johnson

Inhoud

1. Woord vooraf	3
2. Getuigenissen	6
3. Activiteiten 2019	10
3.1 Inleiding	10
3.2 Overlegplatform Vlaamse Buitendiensten	10
3.3 Coördinatiedossiers	12
3.3.1 Hernieuwbare energie	12
3.3.2 Gebiedsgerichte werking	23
3.3.3 Verkeersveiligheid en mobiliteit	31
3.3.4 Integraal waterbeleid en droogte	44
3.3.5 Jacht / Afrikaanse varkenspest	49
3.3.6 Diverse	52
4. Openingsrede 2019	62
5. Bijlagen	64
Bijlage 1: Rapportage strategisch project Kleine Nete	
Bijlage 2: Evaluatie droogte en waterschaarste 2019	
Bijlage 3: overzicht politiebesluiten 2019	

Contactpersonen:

Cathy Berx, cathy.berx@provincieantwerpen.be
Gouverneur
0486 58 41 47

Bram Abrams, bram.abrams@provincieantwerpen.be
arrondissementscommissaris
0473 65 77 72

Maarten Jans, maarten.jans@provincieantwerpen.be
Beleidsadviseur Vlaamse Coördinatietaken
03 240 50 51

1. Woord vooraf

Terwijl de Corona-crisis nog volop woedt en zo goed als alle aandacht vraagt, blikken we met dit jaarverslag graag terug op het afgelopen werkjaar. Als steeds ligt de focus op mijn taken in het raam van coördinatieopdracht die de gouverneurs kregen van Vlaamse Regering.

We kozen voor een vernieuwde opbouw. Voortaan vormen de thema's en niet langer de opdrachtgever als het ware de ruggengraat van dit jaarverslag. Zo brengen we beter in beeld waar de maatschappelijke noden liggen waarvoor onze inzet met het verschil maakt(e).

De thema's klinken inmiddels allicht vertrouwd.

- Hernieuwbare energie, in al zijn diversiteit, toepassingsmogelijkheden en beperkingen;
- Gebiedsgerichte werking;
- Verkeersveiligheid en mobiliteit;
- Integraal waterbeleid en droogte;
- Jacht en Afrikaanse Varkenspest;
- Overige dossiers.

“*Lockdown goed voor onze lucht*” kopte de Morgen. Het artikel trekt – tussen veel tragisch en hartverwarmend-solidair Covid-19-nieuws – extra aandacht omdat het me herinnert aan mijn openingsrede 2019: “*Op onze gezondheid: samen naar/voor schone lucht in Antwerpen (en omstreken)*”¹. Sommigen beweren zelfs dat het dankzij de Corona-maatregelen is dat er terug wolven in de Kempen rondlopen, het water in Venetië terug helder is en de uitstoot van broeikasgassen daalt, ... Kortom, gezondere lucht zou een positief effect van deze crisis zijn. Dromen mag, dromen moet, zeker in deze tijden, maar allicht zal dit effect slechts tijdelijk zijn. Het stemt niettemin tot nadenken. Als Covid-19 en de noodzakelijke lock-down (ook op dit vlak) uitgroeien tot een duurzame *gamechanger* dan ‘heb ook dit nadeel, (alvast minstens) één voordeel”. Al veronderstelt dit wel dat dit merkwaardige *window of opportunity* tijdig en goed wordt aangegrepen om juiste en rechtvaardige maatregelen te nemen met het oog op een meer duurzame, klimaat-robuste, circulaire samenleving².

Lockdown goed voor onze lucht

De pandemie zorgt ervoor dat het publieke leven in heel Europa zo goed als stilvalt. Overal worden strenge maatregelen genomen om het virus in te dijken. Al hebben die ook een gunstig effect: de luchtkwaliteit is nu plots een pak beter.

PIETER GORDTS

Dat meldt het Europese Milieuagentschap (European Environment Agency of EEA, PG). Op basis van de 4.000 meetstations die het agentschap heeft staan over heel Europa, ziet het een grote daling in de concentratie van giftige stoffen in

de lucht, vooral dan voor stikstofdioxide (NO₂). “Dat komt vooral doordat er minder verkeer en andere activiteiten zijn, vooral dan in de grote steden die in lockdown zijn”, klinkt het in een persbericht. “Op sommige plaatsen konden zelfs een daling van 50 procent zien.”

In Milaan ligt de concentratie stikstofdioxide NO₂ de voorbije vier weken 24 procent lager dan de vier weken daarvoor. In Barcelona (-55 procent), Madrid (-41 procent) en Lissabon (-51 procent) was de impact van de lockdown van de ene op de andere week erg duidelijk.

Een slechte luchtkwaliteit is al jaren een probleem voor de Europese volksgezondheid en het milieu. Ook al daalden de concentraties giftige stoffen van afgelopen decennia stelselmatig, toch schat het EEA dat de slechte luchtkwaliteit elk jaar

55%

In Barcelona daalde de aanwezigheid van het schadelijke NO₂ met meer dan de helft

zorgt voor 400.000 premature overlijdens op ons continent. “Het is het grootste milieu en gezondheidsrisico in Europa”, klinkt het.

Al is de recente daling van stikstofdioxide door de coronacrisis volgens het agentschap geen reden tot juichen. “Deze problemen aanpakken, vereist een ambitieus beleid en langetermijninvesteringen”, zegt Hans Bruyninckx, directeur van het EEA. “De huidige crisis en de impact ervan op onze samenleving verhinderen niet wat we proberen te bekomen, een weloverwogen transitie naar een meer duurzame samenleving.”

Sara Vica
Luchtkwaliteit
“Als we het coronavirus gebruiken als een opportuniteit om te investeren in een duurzame toekomst, dan zal ons milieu er veel beter voorstaan. Als we verder doen met de huidige maatregelen, dan is het mogelijk dat we een beter milieu zullen creëren.”

Positief effect op klimaat is wellicht maar tijdelijk

Schaan leeft en prager water in Venetië. ...

WATER IN VENETIË
PROEFT WIEER KRISTALHELDER

De waterkwaliteit in Venetië is verbeterd na de lockdown. Dit is een positief effect van de maatregelen die zijn genomen om de verspreiding van het coronavirus te beperken.

Water in Venetië is helder na de lockdown. Dit is een positief effect van de maatregelen die zijn genomen om de verspreiding van het coronavirus te beperken.

Water in Venetië is helder na de lockdown. Dit is een positief effect van de maatregelen die zijn genomen om de verspreiding van het coronavirus te beperken.

Figuur 1: krantenartikel tijdens de Corona-crisis (bron: De Morgen / Gazet van Antwerpen)

Ook in 2019 nam de vraag naar afstemming, coördinatie en een gebundelde inzet van mensen en middelen eerder toe dan af. Mede daardoor was het andermaal een buitengewoon boeiend, uitdagend, inspirerend en leerrijk jaar. Waar mensen samenwerken, worden resultaten geboekt.

¹ Zie hoofdstuk 4 in dit jaarverslag

² François Gemenne, 'What could and should happen to climate action following the Covid-19 lockdown', zie https://07323a85-0336-4ddc-87e4-29e3b506f20c.filesusr.com/ugd/860626_731e3350ec1b4fcca4e9a3faedeca133.pdf, p. 203-206.

Gelukkig kon ik mijn Vlaamse Dienst Coördinatie substantieel versterken. Met de komst van Maarten Jans verdubbelde de inzet aan menskracht om projecten en opdrachten te faciliteren en te coördineren. Hij is meer dan welkom.

Oproep 1: hernieuwbare energie

We boeken resultaten. U leest ze in dit verslag. Maar minder dan ik zou willen. Meer is mogelijk en gewenst. Vooral de brede inzet van hernieuwbare energie, of beter de veel te veel gemiste kansen op dat vlak, blijven me veel zorg baren en erg frustreren. De doelstellingen zijn nochtans erg duidelijk. Ze realiseren op het terrein – en alleen dat telt – lijkt met de dag moeilijker, weerbarstiger. De cijfers bevestigen dit. Zo neemt de groei van on-shore windenergie structureel af. “*Flattening the curve*” is cruciaal voor het SARS-Cov-2-virus maar uitdrukkelijk niet voor hernieuwbare energie! De obstakels die we, die initiatiefnemers steeds weer moeten overwinnen, worden schier eindeloos. Het verzet tegen windturbines en parken steeds virulenter, creatiever, breder. Helaas kiezen ook steeds meer lokale besturen – onder zware druk – de kant van de tegenstand. De cijfers liegen er niet om. Kortom, als we het echt menen en alle doelstellingen op het vlak van hernieuwbare energie écht willen halen, zijn structurele maatregelen noodzakelijk. Alleen samen zullen we lukken, of – al is dat geen optie – falen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 3.3.1 van dit jaarverslag.

BUURTCOMITÉ 'HOUD HINGENE UIT DE WIND' HAALT SLAG THUIS Gemeente niet gewonnen voor molen

BORNEM
De gemeente Bornem heeft een negatief advies gegeven voor de bouw van een windturbine op de site van Solucious langs de N16 in Bornem. -Deze windturbine hoort niet thuis op die plaats-, zegt schepen voor Ruimtelijke Ordening Jurgen De Maeyer. Buurtpartij 'Houd Hingene uit de Wind' trakteerde de raad vanuit de zaal prompt op een luid applaus.

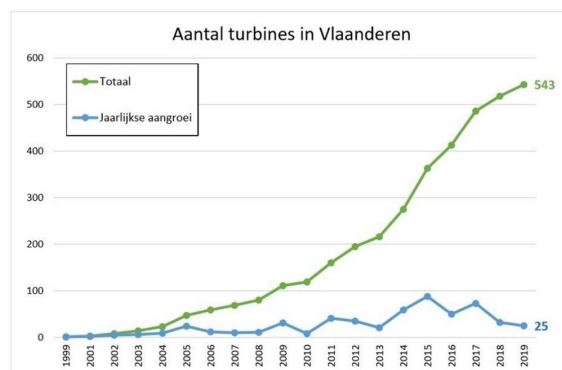
ELS DALEMANS
Een groep groene energieproducent en leverancier van Colruyt Group, wil een windturbine bouwen in het industriële gebied langs de N16 in Bornem. Dat is niet naar de zin van buurtbewoners, die de huidige actiegroep 'Houd Hingene uit de Wind' opricht hebben. Ze vrezden voor slagbuitovername en geluidshinder, de voorbije weken verzamelden de actievoerders 555 bezwaarschriften en een petitie met 1.250 handtekeningen tegen het windmolensiteproject.

Negatief advies
Dinsdagavond stond de erfdenaambaarheid in de licht voor overhangende werken op de agrarische van de Bornemse

gemeenteraad. Omdat de windmolensite niet in het openbaar wegzone Bornem te staan, zouden de waken namelijk overhangen over een deel van de Woonstraat.
De gemeenteraad verwees niet alleen die erfdenaambaarheid naar de prullenmand, het schepcollege deelde het publiek meten ook mee dat het negatief advies zou geven aan de gemeenteraad. «We hebben ons voor deze beslissing gebaseerd op de openbare en adviezen van experts, buurtbewoners en van vakgenooten. Verder hebben de bezwaren bestudeerd die in

gedenkt werden tijdens het openbaar onderzoek», legt schepen voor Ruimtelijke Ordening Jurgen De Maeyer (EENIGEN) toe.
Opgelucht
«De Gemeenteraad heeft een negatief advies in het dossier, ook de Bornemse milieubelangen zijn erin meegenomen en er is rechtszekerheid over. Tot slot bespreken we dit onderzoek tijdens een aparte gemeenteraadcommissie. Op basis van al die informatie hebben we besloten dat zo'n windturbine niet aangewezen is op

deze locatie. We zullen daarom negatief advies afleveren aan de provincie, dat de uiteindelijke beslissing zal moeten nemen.
Koen Van de Moortel van actiegroep 'Houd Hingene uit de Wind' reageert opgelucht: «We zijn blij met deze maatschappelijke beslissing van de gemeenteraad en met het feit dat er geluisterd werd naar de inwoners van Hingene. Hopelijk volgt het provinciebestuur nu het advies van de gemeente. De afsluiting van de erfdenaambaarheid is gelukkig alvast een serieuze rem op dit dossier», glimdt Van de Moortel.

Figuur 2: groeiende tegenstand tegen windturbineparken (bron: Het Laatste Nieuws) / “*flattening the curve*” (bron: VWEA)

Oproep 2: droogte

Ook de zomer van 2019 was droog, veel te droog. Ook vorige zomer investeerden we sterk in de aanpak van de droogtecrisis. Node vaardigde ik niet minder dan 14 (2 meer dan in de zomer van 2018) politiebepalingen uit. Meer concreet ging het om captatieverboden, het opleggen van waterbesparende maatregelen en recreatieverboden ten gevolge van blauwalgen (zie 3.3.4). De zomer van 2020 kondigt zich nog droger aan. “*Waterpeilen staan nu al bijna even laag als tijdens droge zomers van 2018 en 2019*”, aldus de eerste droogtecoördinator (met dank aan Provincie Antwerpen) van het land³. Nu al hoort 2020 op de lijst van jaren met langdurige droogte⁴. Dit is ronduit slecht nieuws voor onze landbouw en natuur. De eerste droogtebranden, met

³ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/04/16/droogtecoördinator-antwerpen-waterpeilen-staan-nu-al-bijna-even/>

⁴ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/04/22/2020-nu-al-op-lijst-van-jaren-met-langdurige-droogte/>

verwoestende effecten voor onze even kwetsbare als kostbare natuur, zijn helaas al een feit. In De Liereman, in Oud-Turnhout gaat wereldwijd uniek veengebied in vlammen op.

Inmiddels is de verdrogingsproblematiek een voorspelde, structurele en zeer ingrijpende uiting van de globale klimaatproblematiek. Het systeem botst onmiskenbaar op zijn limieten. Captatieverboden lossen die problematiek niet op. Het zijn slechts tijdelijke, reactieve noodmaatregelen als laatste redmiddel. Eindelijk wordt nu ook meer ingezet op een structurele aanpak van de problematiek. Het provinciebestuur Antwerpen pioniert door de aanstelling van een fulltime droogtecoördinator. We creëerden een partnerschap dat zal werken rond een duurzamer voorraadbeheer van de immense watervoorraden in de Kempense Meren (zie 3.3.4.3).

De vallei van de Kleine Nete maken we, dankzij de volgehouden samenwerking tussen heel veel partners, veerkrachtiger met een gebiedsgerichte aanpak (cf. hoofdstuk 3.3.2). Al lijkt het soms dat de vallei sneller uitdroogt dan ze de kans krijgt om echt veerkrachtiger te worden. Het is als dweilen met de kraan...toe. Voortdoen zoals we, zoals velen bezig zijn, is niet langer een optie. Het zal meer, beter, fundamenteeler, structureler en met zijn allen, zonder vrijbuiters moeten...

Figuur 3: structurele verdroging in de vallei van de Kleine Nete in de pers (bron: Gazet van Antwerpen)

oproep 3: blijf mee – en samenwerken

Op dezelfde nagel slaan, zou helpen... Ik zal de noodkreet aan meer, meer structurele, volgehouden, intense samenwerking met een gedeeld, duurzaam doel voor ogen, niet tot in den treure toe herhalen... Weet gewoon dat de vraag naar, en de nood aan meer samenwerking niet verkleint, wel integendeel.

Genegen groeten en vooral: wees dankbaar en take care!

Cathy Berx
Gouverneur provincie Antwerpen

2. Getuigenissen

2.1 Medische drones - de zoektocht naar een locatie voor een tijdelijke antenne

Wie is Helicus?

“Helicus, opgericht in 2016, is een jong en innovatief bedrijf met aan de wieg een team van mensen die over een medisch alsook een luchtvaart technische achtergrond beschikken. Het doel is om betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar medisch vervoer, voor o.m. biologische monsters en medicijnen, tussen zorgcentra mogelijk wil maken. Met het vervoeren van dergelijke kritische ladingen met drones, willen we de beperkingen van traditioneel vervoer over land, met inbegrip van verkeersopstoppingen en verkeersongevallen, overwinnen.

Een levensvatbare en duurzame medische transportdienst met drones vereist een complexe integratie van processen, procedures, diensten en technologieën. Helicus maakt gebruik van de expertise en technologieën van strategische partners om de beste geïntegreerde oplossing te ontwikkelen.

De medische drone-transportdienst wordt ontworpen en ontwikkeld door industriële, service- en onderzoekspartners die experts zijn binnen hun eigen gebied, waaronder: gezondheidszorginstellingen, luchtverkeersleiding, luchtvaart-fabrikanten, verzekeraars, veiligheidsdiensten en researchorganisaties.

Zo ontwikkelt Helicus onder meer het systeem voor het registreren van medische transportaanvragen, het automatisch aanvragen van de vluchttoelatingen waar rekening wordt gehouden met de nieuwe en evoluerende Europese drone wetgeving (U-Space genaamd), het inplannend en monitoren van de vluchten via een centraal vluchtcontrolecentrum in Antwerpen gelegen.

Helicus en de Antwerpse Gouverneur

Om onze ontwikkelde systemen te testen met proefvluchten tussen Antwerpse ziekenhuizen, in het kader van een Europees project (Medrona), hadden we nood aan een goede locatie om een antenne te plaatsen als back-up-systeem voor de communicatie van de grondpilot met de drone.

Gezien het Provinciehuis centraal in Antwerpen gelegen is en erg hoog is, nam ik contact met de gouverneur. Al snel bleek het Provinciehuis een moeilijk haalbare kaart, omwille van vergunningen én de ligging in de aanvliegroete naar de luchthaven van Deurne. Maar dat weerhiel de gouverneur en haar diensten er niet van om erg efficiënt de nodige contacten te leggen om zelf mee andere locaties te (onder)zoeken. Zo kwamen we mede met hulp van gouverneur Berx al snel terecht op een uiterste geschikte locatie, waar we onze antenne tijdig operationeel konden krijgen.

Dit bewijst de enorme meerwaarde van de Gouverneur. Doordat mevrouw Berx elke bovenlokale overheid vertegenwoordigt, en daarenboven ook nauwe contacten onderhoudt met lokale hulp- en veiligheidsdiensten, kan ze ongelooflijk snel mensen met elkaar in contact brengen. Een enorme meerwaarde in ons toch wel complex land.

Op 3 oktober 2019 konden we onze eerste testvlucht uitvoeren. Zonder gouverneur Berx haar tussenkomst zou ons proefproject veel vertraging opgelopen hebben. Tijd die voor een hoogtechnologisch startup cruciaal is. Want in de tech-wereld geldt toch vaak de regel van de snelste, degene die zijn product of dienst het snelste voor elkaar krijgt, heeft het meeste kans op economisch succes.

Bij Helicus proberen wij thans hetzelfde te doen. We proberen over alle zorgnetten heen, en tezamen met gespecialiseerde bedrijven, leiders op hun gebied, een geïntegreerd product en dienstverlening op te zetten. Op 25 september 2019 organiseerden we hierover, een door o.a. de gouverneur, Koning Filip en de minister van volksgezondheid alsook de CEO's en artsen van 27 partner ziekenhuizen, bijgewoonde conferentie over medisch dronetransport. De media uit binnen- en buitenland was aanwezig op deze unieke en inhoudelijk sterke conferentie. Het voorname bezoek onderlijnt duidelijk de interesse alsook het maatschappelijk belang van het project om de zorgsector te ondersteunen."

Mikael Shamim
Managing Director Helicus

10 | **ALGEMEEN**
MAANDAG 12 AUGUSTUS 2019

GAZET VAN ANTWERPEN

TECHNOLOGIE

Snel en efficiënt transport tussen ziekenhuizen vanaf september

“Onze drones zullen wekelijks weefsel en bloed vervoeren”

De medische drones vliegen tussen 90 en 150 meter, zijn amper zichtbaar en al zeker niet hoorbaar.
FOTO GETTY IMAGES

In de laatste week van september begint het bedrijf Helicus met een vast dronetransport boven Antwerpen en omgeving. Vanaf dan zullen de onbemande luchtvaartuigen een dag per week weefsel, monsters, medicijnen en bloed tussen 21 ziekenhuizen vervoeren. In december zal ook Limburg volgen.

De kosten voor de gezondheidszorg swingen de pan uit in België. Omdat dat niet allemaal kunnen blijven betalen, heeft de overheid onder andere de ziekenhuizen verplicht om efficiënter te werken en zich te verenigen in netwerken om te vermijden dat al die ziekenhuizen precies dezelfde diensten aanbieden. En zelfs tussen de netwerken onderling worden afspraken gemaakt.

Zo delen de Antwerpse ziekenhuisnetwerken GZA en ZNA sinds vorig jaar één labo voor pathologische anatomie, waar cel- en weefselmateriaal van de patiënten wordt onderzocht om diagnoses te kunnen stellen. Er is dus veel transport uit alle andere ziekenhuizen nodig naar dat ene labo, in het Middelheimziekenhuis.

Mikael Shamim, directeur van Helicus: “De bedoeling is dat we op korte termijn ook in noodgevallen meteen een drone kunnen inzetten.” FOTO WAS

De wegen in de stad zitten echter vaak vol en omdat kostbare tijd verloren kan gaan, heeft het Antwerpse bedrijf Helicus zich de voorbije jaren toegelegd op het uitwerken van een vaste droneverbinding tussen al die ziekenhuizen.

“We zijn al een tijd aan het proefdraaien in DronePort, een testsite in Sint-Truiden, maar vanaf 23

september beginnen we ook daadwerkelijk met een wekelijkse vluchtdag boven Antwerpen”, vertelt algemeen directeur Mikael Shamim.

Helicus zal vanaf dan 21 ziekenhuizen verbinden van de drie Antwerpse netwerken: ZNA, GZA en Helix. En vanaf december komen daar ook nog alle locaties van het Jessa Ziekenhuis in Limburg bij.

“De drones zullen niet alleen weefsel transporteren”, zegt Shamim, die zelf ook piloot is. “Ook bloed, monsters en medicijnen komen aan bod. We beginnen met een dag per week, maar de bedoeling is dat we op korte termijn ook in noodgevallen meteen een drone kunnen inzetten. De interface om rechtstreeks te kunnen communiceren met Skeyes (het autonome overheidsbedrijf dat het luchtverkeer regelt, red.) is al klaar. Bij een dringend transport kunnen we meteen automatisch een vluchtaanvraag sturen en binnen vijf minuten vertrekken. We hebben de voorbije jaren kunnen gebruiken om alle procedures en reglementen, zeker ook qua veiligheid, mee vorm te geven.”

Amper zichtbaar

Veel zullen de Antwerpenaars niet merken van de drones, die bestuurd zullen worden door een operationeel team van tien mensen vanuit het controlecentrum in The Beacon aan de Paulusplaats. Ze vliegen tussen 90 en 150 meter hoog en zullen amper zichtbaar en al zeker niet hoorbaar zijn.

Eerder dit jaar viel in Zwitserland wel op twee verschillende gelegenheden een drone voor medisch transport uit de lucht, wat de vraag naar de veiligheid van die toestellen weer opwierp.

“Er is niemand gewond geraakt bij die ongevallen”, zegt Shamim. “Bovendien werkt Helicus met een andere technologie. Als er een incident is in de luchtvaart, wordt daar open over gecommuniceerd. Wij hebben de gedetailleerde rapporten gekregen en kunnen leren uit de fouten van anderen.”

Veiligste vorm van transport

Antwerpenaars moeten niet bang zijn dat er een drone met bloed- of weefselstalen op hun hoofd valt. “We stippelen de routes zo uit, dat de drones vooral over daken zullen vliegen en zo weinig mogelijk over pleinen en straten. En je mag niet vergeten dat de luchtvaart de veiligste vorm van transport is. Het risico op een ongeval is vele keren lager dan wanneer we al die zaken over de weg zouden moeten vervoeren.”

PATRICK VINCENT

Figuur 3: medische drones in de pers (bron Gazet Van Antwerpen)

Figuur 4: *Helicus* ontving o.a. de gouverneur, Koning Filip en de minister van volksgezondheid en 27 partner ziekenhuizen, op hun conferentie over medisch dronetransport.

2.2 J&J CAR-T

“Als pionier op het vlak van farmaceutische innovatie, zet Janssen Pharmaceutica zich op een continue basis in om innoverende producten en therapieën te ontwikkelen ten voordele van de patiënt met als doel ‘het creëren van een toekomst waarin ziekte tot het verleden behoort’. Hierbij worden zowel de klassieke, alsook veelbelovende nieuwe wetenschappelijke domeinen onderzocht. Een voorbeeld hiervan is de gepersonaliseerde geneeskunde, waartoe CAR-T⁵ behoort.

Eind 2017 sloot Janssen Pharmaceutica een samenwerking af met Legend Biotech om een CAR-T therapie op de markt te brengen. Sinds 2018 zijn we gestart met de evaluatie van een mogelijke uitbreiding (onderzoeks- en productiefaciliteit van CAR-T) in Europa. Een groot deel van deze voorbereiding draait om het selecteren van de geschikte site, waarbij niet alleen Belgische locaties hiervoor in aanmerking komen, maar ook locaties in andere Europese landen.

Met het oog op het versterken van het imago van België als innovatieve hub voor de volgende generatie geneesmiddelen, leek dit dan ook de uitgelezen opportuniteit om Janssen Pharmaceutica te positioneren als kandidaat in het verdere selectieproces voor de locatiebepaling van de onderzoeks- en productiefaciliteit.

⁵ CAR-T (Chimeric Antigen Receptor T-cell) is een innovatie en gepersonaliseerde vorm van kankerbestrijding door middel van immuuntherapie. T-cellen worden afgezonderd uit de witte bloedcellen van individuele patiënten en vervolgens genetisch gemodificeerd om doelbewust specifieke eiwitten te identificeren. Door binding van deze bewerkte T-cellen (CAR-T) met specifieke eiwitten, kan de bewuste vernietiging van doelwitcellen gefaciliteerd worden.

Ter ondersteuning in de campagne voor de locaties te Antwerpen in het verdere selectieproces ten aanzien van het selectieteam, coördineerde de gouverneur in mei 2019 de opmaak van een engagementsverklaring tussen Janssen Pharmaceutica, het provinciebestuur van Antwerpen, de bevoegde Vlaamse diensten, en de gemeente Beerse. In het kader van deze engagementsverklaring werden de ondersteuning, facilitering, en coördinatie vanuit het provinciebestuur van Antwerpen als enorm collaboratief en constructief ervaren. De provinciale diensten, VLAIO en FIT hebben steeds samen en in nauw overleg dit dossier ondersteund. Dit uitte dit zich onder meer ook in de ondersteuning van het proces omtrent omgevingsvergunningen, het aanvragen van mogelijke EFRO- steun.

Ook de Vlaamse Regering stelde eveneens een LOI op om dit project uitdrukkelijk te supporteren.

Wij hopen deze uitmuntende samenwerkingen tussen Janssen Pharmaceutica en het provinciebestuur van Antwerpen op een collaboratieve en constructieve wijze verder te kunnen zetten – zowel in het kader van dit dossier, als voor toekomstige investeringsprojecten.”

Kris Sterkens
CEO Janssen Pharmaceutica

3. Activiteiten 2019

3.1 Inleiding

In de vorige jaarverslagen werden de dossiers opgedeeld per initiatiefnemer: de Vlaamse Regering⁶ en/of een minister, een Vlaamse administratie, het provinciebestuur, een gemeentebestuur en/of een private partner. Gaandeweg werd er meer en meer thematisch gerapporteerd, bijvoorbeeld onder de noemer 'hernieuwbare energie'. Dit jaar kozen we er voor om de opdeling volgens initiatiefnemer los te laten en alle dossiers thematisch op te delen in volgende thema's:

- Hernieuwbare energie
- Gebiedsgerichte werking
- Mobiliteit / verkeersveiligheid
- Integraal waterbeleid
- Jacht / everzwijnen
- Diverse

Het onderscheid tussen de generieke (3.2) en de dossiergebonden aanpak (3.3) bleef behouden.

Ook tijdens de werkbezoeken van gouverneur en deputatie aan de gemeentebesturen in de provincie werken we aan intra- en interbestuurlijke afstemming. Zo worden ook Vlaamse en/of federale administraties betrokken bij de voorbereiding van de agendapunten die de besturen aanbrengen. Deze werkbezoeken zijn geregeld de aanleiding voor een nieuwe coördinatieopdracht. In 2019 vonden uitzonderlijk geen werkbezoeken plaats. De werkbezoeken worden hernomen in 2020.

3.2 Overlegplatform Vlaamse Buitendiensten

Op 21 februari 2019 organiseerde gouverneur Cathy Berx voor alle leden van de verschillende overlegplatformen (federaal, Vlaams, provinciaal en andere partners) een geleid bezoek aan het nieuwe provinciehuis in Antwerpen met aansluitend een netwerkreceptie.

Vanaf 2016 wordt ook specifiek gefocust op het thema **handhaving**. Het handhavingslandschap is en blijft immers erg versnipperd en (personele) capaciteit vormt bij alle betrokken partijen een knelpunt. Bovendien vormt een gebrek aan (voldoende) handhaving een ondermijning van de beleidsuitvoering op het terrein. In die context is er veel winst te boeken door een (nog) betere samenwerking. Ook het Openbare Ministerie, federale en provinciale handhavers en politiediensten worden betrokken bij dit overleg.

In 2019 organiseerden we een handhavingsoverleg op 20 mei 2019. Op de agenda stond:

1. Kaderdecreet bestuurlijke handhaving
2. Handhaving ikv droogtemaatregelen
3. Ondersteuning handhaving bij lokale besturen door dept. Omgeving, Afdeling Handhaving – Omgevingsinspectie;
4. Case Goormans – resultaten en lessen uit de praktijk;
5. Aanpak lachgas, CBD shops en shishabars (FOD Volksgezondheid)
6. Handhavingsweek zwerfvuil 2019
7. Aanvullende punten op vraag van het parket:
 - a. Oplijsting van de gemeenten die geen herstellvorderingen maken: zie brief in bijlage verstuurd op 15 november 2018 en herinnerd op 14 februari 2019.
 - b. Wat is de reden dat Provinciale milieutoezichthouders hun taken hebben stopgezet?

⁶ Of opdrachten die voortvloeien uit een decreet.

- c. Gemeentelijk prioriteitenkader inzake VCRO.
- 8. Varia:
 - a. Terugkoppeling lokaal handhavingsoverleg
 - b. Stavaza GIS-(proef)-project handhaving
 - c. ARIEC
 - d. Aandachtspunt OVAM mbt aanvaardingsplicht

Er is meer vraag naar een **gebiedsgericht** en/of **thematisch afstemmend en coördinerend overleg**, dan naar een generiek overleg met alle Vlaamse entiteiten. Via de coördinatieopdracht proberen we maximaal in te spelen op de nog steeds toenemende vraag naar coördinatie en afstemming. Dit resulteert in vele dossiers met elk hun eigen overlegtraject. Verschillende van die dossiers geven aanleiding tot langlopende overlegplatformen, hetzij gebiedsgerichte en/of thematische. Enkele voorbeelden (grotere, Vlaamse dossiers):

- Hernieuwbare energie (zie 3.3.1):
 - o Windturbines in Mechelen;
 - o Windturbines langsheen de E34 (Vorselaar – Lille – Vosselaar);
 - o ...
- Buitengebied:
 - o Kleine Nete (www.kleinenete.be) (zie 3.3.2);
 - o Mol – Postel (zie 3.3.2);
 - o Malle (zie 3.3.2);
- Integraal Waterbeleid (bekkenwerking, droogte, ... zie 3.3.4);
- Aanpak Afrikaanse Varkenspest (zie 3.3.5);
- ...

3.3 Coördinatiedossiers

3.3.1 Hernieuwbare energie

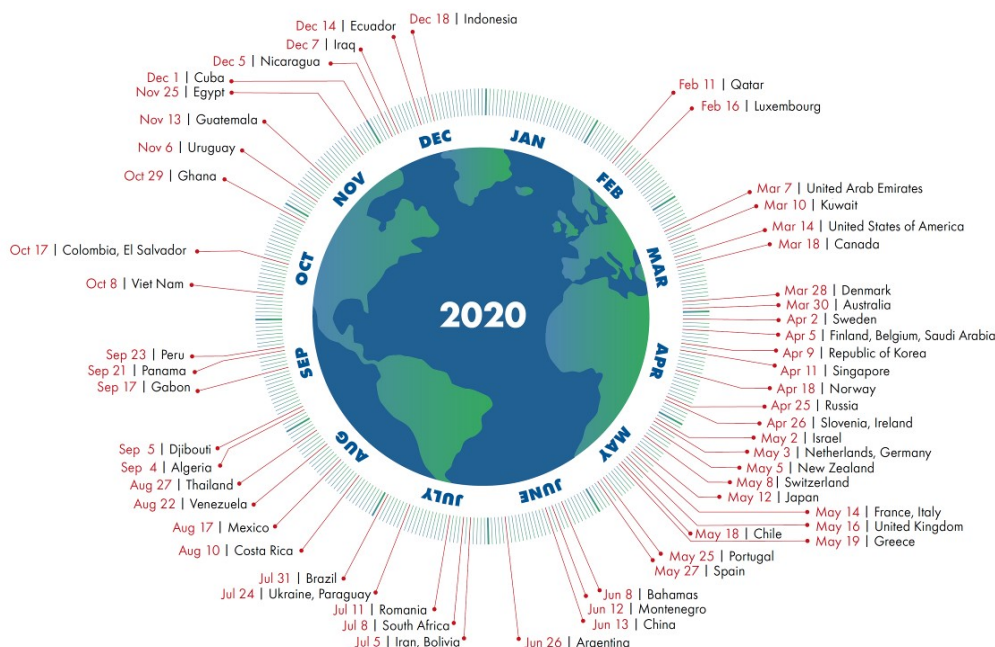
In 2013 stond mijn jaarlijkse rede voor de provincieraad in het teken van hernieuwbare energie en de aanpak van de klimaatcrisis: “*Samen naar een klimaatbestendige provincie*” (zie <https://www.cathyberx.be/over-cathy-berx/openingsrede.html>). In het woord vooraf schreef ik:

“21 oktober 1993, 22 september 2003, 20 augustus 2013... Decennium na decennium vervroegt de datum van Earth Overshoot Day, de dag waarop de mensheid alle natuurlijke hulpbronnen heeft geconsumeerd die de aarde dat jaar kon produceren, in een verontrustend tempo. Earth Overshoot Day, de dag die elk jaar pas op 31 december zou mogen en zelfs zou kunnen vallen. U herinnert zich 20 augustus 2013 allicht en hopelijk als een zoveelste mooie zomerdag. Welnu op die bewuste 20ste augustus was al meer CO² uitgestoten dan de aarde in een jaar kan absorberen. Het Global Footprint Network berekende dat Earth Overshoot Day ondanks de crisis en vele financieel-economische onheilsberichten alweer twee dagen vroeger viel dan het jaar voordien. Sinds het begin van de jaren 70 consumeren we, volgens de onderzoekers van het netwerk, jaarlijks meer dan één planeet aarde die dat jaar aan natuurlijke grondstoffen en hulpbronnen kan produceren. Sindsdien is onze ecologische voetafdruk stevig toegenomen en leven we jaar na jaar sneller en sterker in het ecologisch rood. Of nog, vandaag leeft 80% van de wereldbevolking in landen die meer natuurlijke grondstoffen en hulpbronnen verbruiken dan ze zelf kunnen produceren.”

In 2019 schoof Earth Overshoot Day opnieuw op in de verkeerde richting: 29 juli. Meer nog, als de hele wereldbevolking zou leven zoals we in België leven, zou Earth Overshoot Day in 2020 vallen op 5 april...

Country Overshoot Days 2020

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

Source: Global Footprint Network National Footprint and Biocapacity Accounts 2019

Figuur 5: www.overshootday.org

Wat heeft dat te maken met de coördinatieopdracht? Heel veel: in het raam van de coördinatieopdracht focussen we sterk op dossiers die te maken hebben met de uitrol van hernieuwbare energie. De moeizame switch van fossiel naar een hernieuwbaar energiesysteem is een van de belangrijkste sleutels om Earth Overshoot Day terug te duwen. De coördinatieopdracht dwingt ons dagdagelijks met de voeten in de praktijk, weg van de globale cijfers (die aantonen dat het niet goed gaat) maar midden in de concrete, dagdagelijkse en helaas ontelbare problemen die je tegenkomt bij bijvoorbeeld de realisatie van een windmolenproject.

Vergeef me dat ik terug grijp naar de Corona-crisis. Vrij snel, volgens sommigen niet snel genoeg, maar vrij snel hadden we allemaal samen door dat drastische maatregelen nodig waren. We namen die drastische maatregelen ook. Er is een sense of urgency, vooral door een vrees voor eigen lijf en leden. Deze sense of urgency ontbreekt als het gaat over de noodzakelijke transitie naar hernieuwbare energie en we ervaren dit dag na dag.

Aan ambitieuze doelstellingen ontbreekt het niet, maar ik was en blijf er van overtuigd dat we deze doelstellingen enkel kunnen benaderen of zelfs halen als alle actoren, niet in het minst de verschillende overheden en alle geledingen binnen die overheden heel tastbaar worden geresponsabiliseerd. Meermaals heb ik er al voor gepleit om:

- (meer) ambtelijke capaciteit in te zetten om projecten hernieuwbare energie actief te faciliteren, ondersteunen en helpen (cfr. werking VIP-cel en coördinatieopdracht gouverneurs);
- ook binnen de verschillende, sectorale administraties (omgeving, landbouw, natuur, ...) verantwoordelijkheden ter zake te leggen;
- de Vlaamse doelstellingen verder te verfijnen naar concrete doelstellingen op lokaal (provinciaal en gemeentelijk) niveau (cfr. het voornemen uit het plan Windkracht 2020 van de Vlaamse Regering, zie <https://www.energiesparen.be/windkracht2020>).

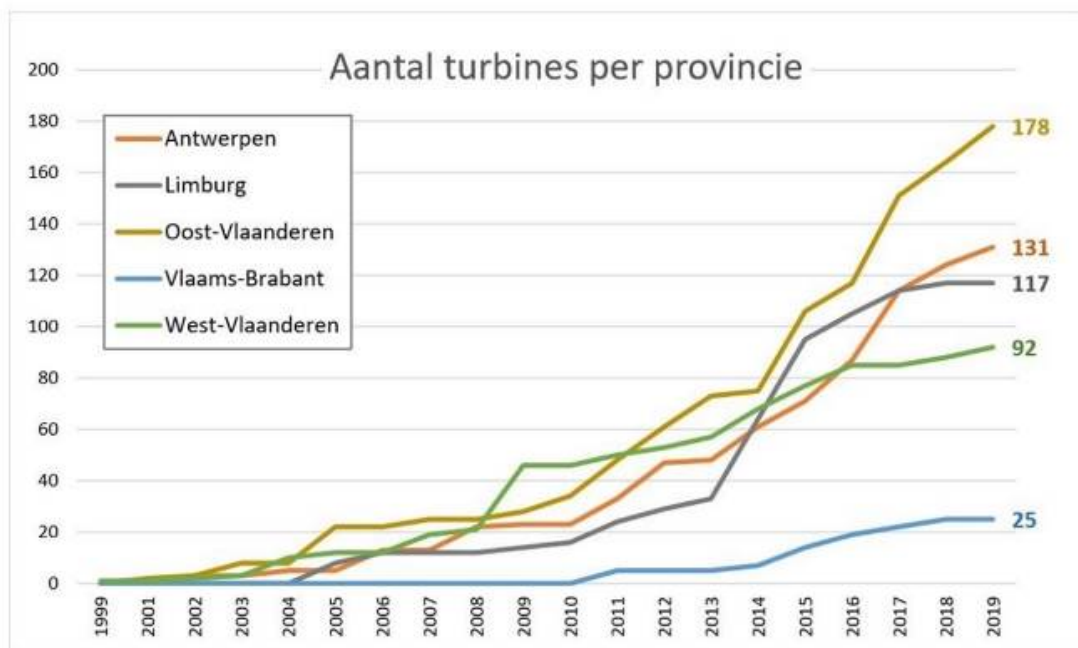
3.3.1.1 Windenergie

Zoals voorzichtig voorspeld in het jaarverslag coördinatieopdracht 2018: het gaat niet goed. Begin (februari) 2020 draaiden er in Vlaanderen 543 windturbines (1278MW). 134 van die 543 windturbines staan in de provincie Antwerpen (335MW). Hieronder vindt u een overzicht van het aantal Antwerpse windturbines per gemeente (bron: www.energiesparen.be). Ik blijf deze cijfers tonen om dat ik denk en hoop dat ze activerend werken.

1	Antwerpen	40
2	Wuustwezel	13
3	Geel	12
4	Olen	10
5	Hoogstraten	9
6	Meerhout	9
7	Puurs-Sint-Amands	8
8	Arendonk	7
9	Westerlo	5
10	Brecht	3
11	Dessel	3
12	Kalmthout	3
13	Mol	3
14	Schelle	3
15	Turnhout	2
16	Willebroek	1
17	Essen	1

18	Laakdal	1
19	Oud-Turnhout	1
		134

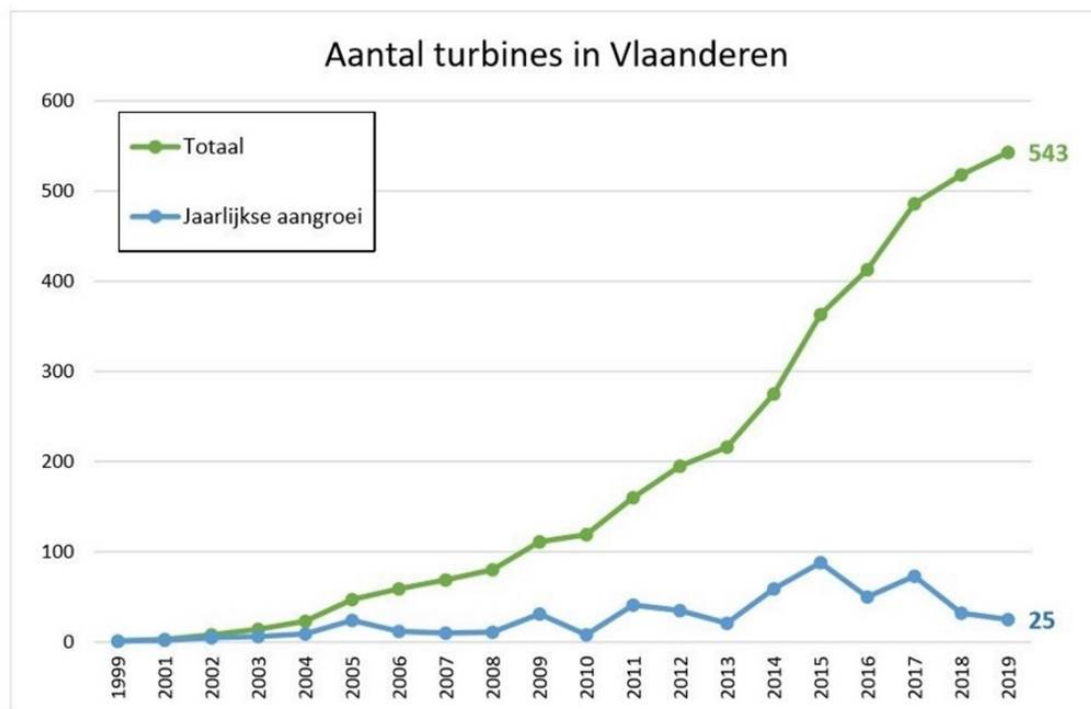
Tabel 1: aantal windturbines / gemeente in de provincie Antwerpen (bron: VWEA en www.energiesparen.be/energiekaart)

Figuur 6: (groei) aantal windturbines / provincie (bron: VWEA)

Wat relevanter is dan het absolute aantal, is de groei. En die vertraagt ontegensprekelijk. Hieronder een overzicht van de groei de afgelopen 3 jaar (qua "flattening the curve" kan dat tellen):

- 2017: +79 WT (Vlaanderen) / +34 WT (provincie Antwerpen)
- 2018: +36 WT (Vlaanderen) / +13 WT (provincie Antwerpen)
- 2019: +25 WT (Vlaanderen) / +7 WT (provincie Antwerpen)

Figuur 7: (groei) aantal windturbines in Vlaanderen (bron: VWEA)

Volgens het windplan van de Vlaamse Regering (Windkracht 2020) moeten we tegen eind 2020 beschikken over een geïnstalleerd vermogen van 1490MW. Momenteel zitten we dus aan 1278MW wat betekent dat er in de rest van 2020 nog een geïnstalleerd vermogen van 212MW moet bijkomen. Omgerekend naar aantal windturbines (3MW/WT) betekent dit ongeveer 71 bijkomende windturbines. Stel samen met mij vast dat dit niet strookt met de vaststellingen over de groei in de voorbije jaren en dan druk ik me zacht uit. Niets wijst er op dat de groei in 2020 substantieel groter zal zijn dan in de voorgaande jaren, wel integendeel. De ervaringen in de concrete dossiers leren dat het steeds moeilijker en moeilijker wordt. We zullen met andere woorden de vooropgestelde doelstelling voor 2020 niet halen.

Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (december 2019, zie https://www.energiesparen.be/Vlaams_energieplan) stelt : *“In de verdere prognose wordt gemiddeld een lagere groei van ca. 59 MW/jaar doorgetrokken in de periode 2021-2030 voor nieuwe locaties en een groei van 49 MW/jaar door repowering op bestaande locaties. Met een totaal jaarlijks bijkomend vermogen van 108 MW/jaar bedraagt het totaal opgesteld vermogen dan 2,5 GW tegen 2030. Om de windenergieproductie te verhogen, zal een Windplan 2025 met doorkijk naar 2030 uitgewerkt worden.”*

De lat gaat met andere woorden nog hoger. Mijn inziens en in het bijzonder vanuit de dagdagelijkse vaststellingen in de concrete dossiers op het terrein: zonder bijkomende inspanningen en zonder bijgestuurd beleid halen we die terecht ambitieuze doelstellingen nooit.

Niettemin, in het raam van mijn coördinatieopdracht blijven ikzelf en mijn diensten trekken en sleuren aan de verschillende dossiers. Gelukkig zijn er dat nog heel wat. Niet dat alle dossiers even matuur en/of haalbaar zijn, het toont niettemin aan dat er nog potentie is, tenminste als we er in slagen een aantal heel concrete knelpunten weg te werken. Wat wij proberen te doen:

- overleg en afstemming tussen verschillende private ontwikkelaars stimuleren;
- Inter- en intrabestuurlijke afstemming realiseren;

- Specifieke, dossiergebonden problemen oplossen (luchtvaart, natuurcompensatie, interfererende vergunningsaanvragen, ...);
- Zo nodig het gesprek aangaan met tegenstanders en leren uit lokale conflicten waartoe windturbinedossiers aanleiding geven.
- ...

Dat deze aanpak in zekere zin zijn vruchten afwerpt, zou je kunnen afleiden uit de vaststelling dat de deputatie van de provincie Antwerpen in 2019 omgevingsvergunningsaanvragen behandelden voor in totaal 32 windturbines. 29 daarvan werden vergund, 6 geweigerd. Mijn inziens een behoorlijk resultaat. Maar, daarmee staan er nog geen turbines, doorgaans volgt een beroep in 2de aanleg en een procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwisting. Voor wie het niet weet: vergunningsaanvragen (o.a.) voor windturbines zijn bijzonder complexe dossiers van soms vele honderden tot duizenden bladzijden dik. Alleen al om de volledigheid te controleren worden advocaten ingezet. Dit maar om aan te geven dat een volledig foutloos dossier maken immens moeilijk is waardoor weinig dossiers alle beroepsprocedures overleven.

GEEL

Luminus participeerde in zonnepanelen voor school en zuinige verwarming parochiezalen

Windturbines ingehuldigd waartegen geen bezwaren waren

Gouverneur Cathy Berx en burgemeester Vera Celis (N-VA) hebben de drie meest recent gebouwde windturbines op het bedrijventerrein Geel-West officieel in gebruik genomen. "Dit is een voorbeeldproject", meent de gouverneur. "Door goede communicatie en overleg waren er bij de realisatie geen bezwaren. Waar vind je dat nog?"

De windturbines staan op de bedrijfsterrinen van Janssen Pharmaceutica, Boons en Transfurans Chemicals. De molens zijn 180 meter hoog en produceren samen jaarlijks zo'n 25.000.000 kWh groene energie. Dat komt overeen met het jaarlijkse energieverbruik van ongeveer 7.000 gezinnen. De lokaal geproduceerde energie wordt grotendeels verbruikt door Transfurans en Janssen. Wat rest wordt op het net geplaatst.

"Met de installatie van een windturbine op hun terrein verkleinen de drie bedrijven niet alleen hun ecologische voetafdruk, maar ook hun energiefactuur", zegt Grégoire Dellamagne, de CEO van Luminus dat de windturbines heeft gebouwd. "De bedrijven investeren op een slimme manier en daar werken we graag aan mee."

De drie nieuwe windturbines

Vera Celis

Burgemeester

"Het kwam erop aan de mensen geen wortel voor te houden, maar een volledige groentekraam."

zijn er niet zomaar gekomen. In de deeldorpen Punt en Stelen was er aanvankelijk heel wat voorbehoud. "Ik heb vanaf dag één aan Luminus gezegd dat ze op een ernstige manier met de buurten in overleg moesten gaan", vertelt burgemeester Vera Celis. "Het kwam erop aan de mensen geen wortel voor te houden, maar wel een volledige groentekraam."

Dakisolatie voor school

En dat gebeurde ook. Luminus participeerde in de plaatsing van zonnepanelen en dakisolatie voor de vrije basisschool in Stelen. Ook de vrije basisschool in Punt werd niet vergeten. Daarnaast werden de parochiezalen in de twee deeldorpen aangepast en uitgerust met energiezuinige installaties rond verwarming en verlichting.

Grégoire Dallemagne, Vera Celis, Cathy Berx en Stef Heylen knippen symbolisch het lintje. FOTO MARC PEETERS

Deze maatregelen gaan heel wat verder dan bijvoorbeeld de mogelijkheid om financieel te participeren in een windturbineproject.

De drie turbines in Geel-West zijn wellicht niet de laatste. Vera Celis: "In ons goedgekeurd meerjarenplan is ruim aandacht besteed aan duurzame energie en klimaatverandering. Zelf als openbaar bestuur het goede voorbeeld geven en mee op zoek gaan

naar mogelijke locaties voor windturbines hoort daarbij."

Doelstellingen

Gouverneur Cathy Berx plaatste enkele kanttekeningen: "De groei van windenergie op het vasteland vertraagt. Dat staat haaks op de ambitieuze doelstellingen die we moeten realiseren. In 2019 kwamen er in Vlaanderen amper 25 turbines bij, waarvan 7 in onze

provincie. Op die manier halen we de noodzakelijke doelstellingen aan hernieuwbare energie nooit. Vandaar mijn oproep aan alle betrokkenen om het voorbeeld van Geel te volgen. Het realiseren van goede projecten, met een rechtvaardig evenwicht tussen lusten en lasten, vergt moed maar draagt bij tot een veel zondere leefomgeving."

MARC PEETERS

Figuur 8: Soms lukt het nog om tot realisatie te komen (bron: Gazet van Antwerpen)

Soms lukt het nog, maar meer en meer gaat het fout. Dossiers waar, samen met alle betrokken partners, hard aan gewerkt is, dreigen alsnog te sneuvelen. Het draagvlak voor windturbineprojecten lijkt te dalen in plaats van te groeien. Ook lokale besturen kampen zich meer en meer openlijk tegen inhoudelijk gezien, uiterst verdedigbare projecten.

LILLE

Windmolens verdelen meerderheid, maar samenwerking komt niet in gedrang

N-VA en Groen lijnrecht tegenover elkaar in windmolendebat

De meerderheidspartijen N-VA en Groen in Lille staan lijnrecht tegenover elkaar op het vlak van de inplanting van windturbines. Dat resulteerde op de gemeenteraad in een negatief advies voor de windmolens langs de E34 dankzij N-VA en ook oppositiepartij Vlaams Belang. "Dat we een andere visie hebben, betekent niet dat we vechten over de straat rollen", reageert burgemeester Marleen Peeters (N-VA).

Het lijkt erop dat de coalitie van N-VA en Groen in Lille een kras heeft opgelopen door het dossier van de windturbines. Al is er volgens de meerderheid zeker geen vertrouwensbreuk. De gemeenteraad van Lille boog zich woensdagavond over de vijftien geplande windturbines langs de E34 van Vorseelaar tot Vosselaar, waarvan tien toestellen op Lils grondgebied zouden komen. Het is uiteindelijk de deputatie van de provincie Antwerpen die beslist over de inplanting van de windmolens, maar het gemeentebestuur van Lille moet wel een advies geven.

Alle fracties op de gemeenteraad lieten hun licht schijnen onder ruime belangstelling van tegenstanders uit de buurt Hemeldonk in Gierle. Meerderheidspartij N-VA en oppositiepartij Vlaams

In het parochiecentrum van Lille vond vorige week nog een infomarkt plaats over windturbines langs de E34 in Lille en Vosselaar. Dat dossier zaait verdeeldheid binnen de meerderheid in Lille. FOTO BART VAN DEN LANGENBERGH

Belang uitte zich als tegenstanders van de turbines op die locaties. Coalitiepartner Groen daarentegen is een fervent voorstander. Oppositiepartij CD&V liet nog niet in zijn kaarten kijken. Dat resulteerde uiteindelijk in een negatief advies voor de windmolens langs de E34. "Wij zijn zeker niet tegen groene energie, maar niet elke locatie is geschikt om windturbines in te planten", schetste raadslid Els Peerlinck (N-VA). "Twee windturbines van 200 meter hoog aan de kant van Vorseelaar-Lille en acht windturbines van 200 meter hoog aan de kant van Lille-Vosselaar: de ruim-

telijke en landschappelijke impact zal gigantisch zijn, om van de impact op mens en natuur nog maar te zwijgen."

Coalitiepartner Groen heeft een totaal andere visie. "Uit de milieueffectenrapporten die reglementair opgemaakt werden, blijkt dat er geen overlast voor onze inwoners verwacht moet worden. Mocht dit wel het geval zijn, zijn er steeds bijsturingen mogelijk naar stilstand", zegt raadslid Tinne Peeters (Groen). Dat het dossier gevoelig ligt bij veel inwoners, heeft Groen aan den lijve ondervonden. "De laster die onze raadsleden en schepenen mocht

ten ondergaan, gaande van kwade telefoons, brieven, scheldpartijen tot het opzoeken van henzelf of hun familie in hun huis toe, vinden we absoluut niet kunnen", zei Tinne Peeters.

"Tegenwind van rechts"

De meerderheidspartijen vinden de tegengestelde visies geen bezwaar om verder te blijven samenwerken. "Een coalitie van Groen en N-VA is in Vlaanderen waarschijnlijk niet voor iedereen evident, maar er zijn al heel wat gemeenten waar we laten zien dat het werkt, ook in Lille. Dit dossier heeft geen invloed op on-

Marleen Peeters (N-VA)
Burgemeester Lille
"We zijn allemaal volwassen genoeg om samen te werken."

ze samenwerking in de toekomst", schetste het raadslid van Groen.

Ook voor de burgemeester is er geen vuilte aan de lucht. "We zijn allemaal volwassen genoeg. Dat we binnen de meerderheid een andere visie hebben over windturbines, betekent niet dat we vechten over de straat rollen", zei Marleen Peeters (N-VA).

Voor de oppositiepartij CD&V is er wel degelijk een haar in de boer. "De wind komt in deze coalitie van links, de tegenwind van rechts. Deze coalitie borst met dit fundamenteel meningsverschil tegen haar grenzen aan", stelde Joren Boons (CD&V). "Als iedereen in de toekomst voor de eigen kerk of eigen achterban blijft preken, dan vrezin wij dat er geen krachtadig beleid kan gevoerd worden."

BART VAN DEN LANGENBERGH

Figuur 9: groeiende tegenstand tegen windturbineprojecten (bron: Gazet van Antwerpen)

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de windturbinedossiers die in 2019 in het raam van de coördinatieopdracht behandeld werden. Sommige dossiers werden globaal en intensief begeleid, in andere dossiers werd enkel gewerkt op een of meer specifieke knelpunten.

Met deze cijfers wordt best omzichtig omgesprongen. Ze geven enkel weer hoeveel projecten / voorstellen in de loop van 2019 werden behandeld. Er staan ook projecten in waarvan in een vroeg stadium onderbouwd werd aangetoond dat ze (daar en/of nu) niet haalbaar lijken. Bovendien zijn er windturbineprojecten die tot realisaties leiden en niet werden behandeld via de coördinatieopdracht. De cijfers doen met andere woorden geen enkele uitspraak over de te verwachten realisaties.

nr.	gemeente 1	gemeente 2	gemeente 3	# min	# max	status	ontwikkelaar
1	Antwerpen			60	100	in onderzoek / formele procedure lopende	Vleemo
2	Antwerpen	Hemiksem		0	4	vergund 1ste aanleg	Engie
3	Antwerpen	Aartselaar		0	1	in onderzoek	Engie
4	Arendonk			0	3	vergund 1ste aanleg	Eneco
5	Arendonk	Oud-Turnhout		0	5	geweigerd / in onderzoek	Luminus
6	Beerse			0	2	vergund 1ste aanleg	Eneco

7	Bornem			1	1	vergund 1ste aanleg	Eoly
8	Brecht	Wuustwezel		0	6	formele procedure in voorbereiding	Megawendy / Luminus
9	Geel			0	1	vergund 1ste aanleg	Storm
10	Geel			3	3	vergund 1ste aanleg	Luminus
11	Geel	Kasterlee		0	5	geweigerd / in onderzoek	W-Kracht
12	Grobbendonk			0	9	in onderzoek	WIND Energy Farming
13	Grobbendonk			0	2	in onderzoek	Elicio
14	Heist-op-den- Berg			0	7	in onderzoek	Encon
15	Herentals	Grobbendonk	Herenthout	0	6	formele procedure lopende	ENECO / Luminis
16	Herentals			0	2	geweigerd / in onderzoek	Luminus
17	Hoogstraten			0	2	in onderzoek	Storm
18	Hoogstraten			2	2	vergund 1ste aanleg	Aspiravi
19	Hulshout			0	2	in onderzoek	Ecopower
20	Hulshout	Westerlo		0	5	in onderzoek	Luminus
21	Kasterlee	Lille		0	5	in onderzoek	Storm
22	Kasterlee			0	4	in onderzoek	Engie
23	Laakdal			0	0	in onderzoek	WIND Energy Farming
24	Lier			0	3	in onderzoek	Ecopower / POM
25	Malle	Zoersel		0	4	formele procedure lopende	Encon
26	Mechelen			0	12	in onderzoek	div
27	Meerhout			0	2	in onderzoek	Engie
28	Mol			0	?	in onderzoek	Luminus
29	Mol			0	6	formele procedure in voorbereiding	Ecopower
30	Mol			0	2	in onderzoek	Luminus
31	Olen			1	1	vergund 1ste aanleg	Encon
32	Olen			0	1	in onderzoek	Eneco
33	Olen			0	1	in onderzoek	Encon
34	Oud Turnhout			0	3	in onderzoek	Eoly
35	Puurs			0	1	in onderzoek	Encon / Luminus
36	Puurs			0	2	in onderzoek	Encon
37	Ranst			0	3	formele procedure in voorbereiding	Ecopower / Water-Link
38	Ravels			0	9	in onderzoek	Engie
39	Retie			4	4	formele procedure doorlopen	Storm
40	Retie			0	2	vergund 1ste aanleg	Engie

41	Rumst	Duffel		3	3	formele procedure in voorbereiding	Ecopower / Water-Link
42	Schelle			0	2	formele procedure afgerond	Ecopower
43	Schoten			0	2	formele procedure lopende	Ecopower
44	Stabroek			0	4	in onderzoek	Storm
45	Turnhout			0	1	vergund 1ste aanleg	Encon
46	Turnhout			1	1	vergund 1ste aanleg	Eneco
47	Turnhout			1	1	vergund 1ste aanleg	Encon
48	Turnhout			0	1	in onderzoek	Encon
49	Vorselaar	Lille	Vosselaar	0	9	in onderzoek / formele procedure lopende	Ecopower / Aspirvi / Engie
50	Vorselaar	Lille		0	7	formele procedure lopende	Ecopower / Engie / Storm
51	Vorselaar	Lille		0	7	in onderzoek	Eneco / WIND Energy Farming
52	Westerlo			0	2	in onderzoek	Engie
53	Willebroek			0	1	in onderzoek	Encon
54	Zandhoven	Grobbendonk		0	6	in onderzoek	Storm
55	Zoersel			0	1	in onderzoek	Ecopower

Tabel 2: dossiers windenergie 2019

Tot slot en samengevat nog enkele beleidsaanbevelingen om de verdere uitrol van on-shore windenergie in praktijk te brengen:

- Inzetten op realisatie binnen bestaand, ruimtelijk kader, maar dan performanter
 - o Duidelijke taakstelling en verantwoordelijkheden (cfr. niet gerealiseerde ambitie windplan voormalig minister Bart Tommelein (Windkracht 2020));
 - o Bovenlokaal afweging maken en beslissen (burgemeesters uit de wind zetten);
 - o Inzetten op draagvlakverhoging (windturbineprojecten moet je verdienen);
 - o Snellere beroepsprocedure;
 - o Meer faciliteren in plaats van louter beoordelen (trekkracht Vlaamse overheid). Maak de verschillende geledingen binnen de Vlaamse overheid mee verantwoordelijk voor het halen van de doelstellingen hernieuwbare energie.
 - o Start out of the box denkoefening over ruimtelijk kader (quid 2de lijn, 3de lijn, quid grootschalige landbouwgebieden, ecologisch minder waardevolle productiebossen? Zie ook rede 2013, p. 100 e.v.

3.3.1.2 Warmte

Opnieuw verwijs ik naar een openingsrede voor de provincieraad, dit keer 2016: “*Antwerpen, omarm de warmte!*” (zie <https://www.cathyberx.be/over-cathy-berx/openingsrede.html>). De conclusie in 2016 was drieledig:

1. “*Zet in op warmte. Maar ook op wind, op zon, op biomassa, op alles wat ons kan helpen de klimaatdoelstellingen te halen. Op alles wat het einde van het fossiele tijdperk kan betekenen. Het zijn allemaal onmisbare schakels in de optimale energiemix die we voor Vlaanderen moeten uitbouwen.*”

2. *Gebruik het totale potentieel in provincie Antwerpen om restwarmte te gebruiken als bron van warmte en energie zo ruim, zo efficiënt en zo snel mogelijk. Restwarmte, als bron van energie en warmte die nu nog achteloos, roekeloos en maatschappelijk onaanvaardbaar verspild wordt, is in haast meer dan voldoende mate beschikbaar in de industriële clusters van onze provincie en in het bijzonder in het havengebied en de regio Turnhout.*
3. *Boor geothermie als veelbelovende bron van CO₂ –neutrale, stabiele, hernieuwbare energie maximaal aan.”*

Intussen zien we in een aantal Antwerpse goede initiatieven ontstaan en neemt de dynamiek rond warmtenetten toe, hieronder een overzicht van gemeenten en steden waar initiatieven lopen:

- Turnhout;
- Herentals;
- Hoogstraten;
- Mol;
- Dessel;
- Beerse;
- Merksplas;
- Meerhout;
- Olen;
- Antwerpen;
- Mortsel en Edegem.

Via periodiek overleg met een aantal warmte-actieve besturen en andere cruciale partners zoals Fluvius, IOK, provinciebestuur, VEA, PMV, ... zetten we in op kruisbestuiving en detecteren we gemeenschappelijke knelpunten. Samen met de partners schreven we concrete beleidsaanbevelingen om deze knelpunten aan te pakken. Deze werden op 25/02/2019 besproken met destijds bevoegd minister voor energie Lydia Peeters. Momenteel wordt gewerkt aan een actualisatie van de beleidsaanbevelingen en we hopen die nadien voor te kunnen leggen aan de momenteel bevoegde minister Zuhail Demir. Ook aan concrete projecten proberen we bij dragen aan een oplossing voor de talrijke, concrete problemen die naar boven komen. Helaas zijn niet al deze problemen praktisch en financieel van aard, maar lijken ze een onderdeel van een onderliggende concurrentiestrijd tussen de verschillende, hernieuwbare spelers. Een spijtige en contraproductieve evolutie.

In Mortsel verrijst het eerste warmtenet dat privéwoningen verwarmt met de energie die verloren gaat bij industriële processen.

Restwarmte van fabriek verwarmt 350 woningen

Agfa-Gevaert zet al jaren in op energie-efficiëntie, maar toch ontsnapt er nog voortdurend warmte via schoorstenen en koeltorens. © Sebastiaan Stevener

VAN ONZE REDACTEUR
WIN WINKELMANS
MORTSEL | In de schaduw van de Agfa-Gevaert-fabriek verrijst de komende maanden een bouwproject dat voorlopig uniek is in Vlaanderen. Projectontwikkelaar Revive bouwt op voormalige industrieterreinen vlakbij, in Mortsel en Edegem, een wijk van 350 nieuwbouwwoningen die verwarmd worden en warm water krijgen dankzij de fabriek. Agfa zet al jaren in op energie-efficiëntie, maar toch ontsnapt er nog voortdurend warmte via schoorstenen en koeltorens. De bedoeling is om die warmte op te vangen en vialeidingen te leiden naar de nieuwe wijk 500 meter verder. Dat moet hetzelfde comfort ge-

'De bewoners zullen geen leverancier kunnen kiezen, maar genieten een hoog niveau van ontzorging. Hun ketel kan bijvoorbeeld niet kapotgaan'

ISABELLE VERHAERT
Projectontwikkelaar Revive

ven als conventionele verwarming. 'De bewoners gaan niet merken dat die warmte van Agfa komt', zegt Isabelle Verhaert van Revive. 'Ze betalen marktconforme tarieven, alleen zullen ze geen leverancier kunnen kiezen. Maar omgekeerd genieten ze ook een hoog niveau van ontzorging. Hun ketel kan bijvoorbeeld niet kapotgaan.'

Hoog potentieel

Het is voor het eerst dat industriële restwarmte wordt ingezet om privéwoningen te verwarmen. Hier en daar bestaat al wel een lokaal netwerk van zulke groene warmte, maar meestal is dat gekoppeld aan een verbrandingsoven of een elektriciteitscentrale. Dat betekent dat het aftappen van

warmte daar ten koste gaat van een deel van de elektriciteitsproductie. De bestemming is vaak een ander bedrijf.

Het potentieel aan industriële restwarmte in Vlaanderen is erg groot. De onderzoeksinstituut Vito besloot vier jaar geleden in een studie dat de zware industrie, vooral dan in de Antwerpse en de Gentse haven, tot 7.400 GWh aan restwarmte met een temperatuur tussen 20 en 80 graden zou kunnen leveren, en 12.300 GWh aan warmte boven 120 graden. Twee derde daarvan kan kosteneffectief uitgebaat worden, als er investeringssteun bijkomt, tenminste.

In realiteit zijn de resultaten pover. Vlaanderen mist niet alleen de doelstelling voor groene stroom die het zichzelf had ge-

steld voor 2020, het haalt de doelen voor groene warmte nog veel minder. Eind vorig jaar zat de groene warmte - biomassa, warmtepompen en geothermie inbegrepen - acht procent onder de doelstelling.

'Er leeft koudwaterverres bij bedrijven, die optien tegen de juridische implicaties en garanties die ze moeten bieden als ze warmte aan privéwoningen gaan leveren', zegt Margot Vingerhoed van de coöperatie EcoPower. 'Energieleveranciers staan dan weer vaak voor de onmogelijke taak om omwonenden individueel te overtuigen.'

In dit geval zaten alle betrokkenen aan tafel. Agfa-Gevaert was bereid om de warmte die het zelf niet kon gebruiken, in te zetten

'Het einddoel is een breed netwerk van groene warmte doorheen Antwerpen'

HARTWIN LEEN
Kelvin Solutions

om een residentieel warmtenet te voeden. De energiecoöperaties ZuidAnt-W en EcoPower richten samen met expertenbureau Kelvin Solutions de bv Warmte Verzijlverd op, die het warmtenet heeft uitgewerkt. Projectontwikkelaar Revive bouwt de 350 woningen. Binnenkort volgt een oproep aan de omwonenden, personeel van Agfa-Gevaert en andere geïnteresseerden om coöperant te worden via ZuidAnt-W of EcoPower.

Halsnoer

'We hopen door nu voorop te lopen, andere mensen te inspireren', zegt Hartwin Leen van Kelvin Solutions. 'In het beste geval ontstaan zo lokale clusters in Antwerpen die naar elkaar toe kunnen groeien. Het einddoel is een breed netwerk van groene warmte doorheen Antwerpen. Ooit hopen we een kraal aan een lange ketting te worden.'

Om daarin te slagen, is politieke steun nodig. Dit project kreeg die van Antwerps provinciegouverneur Cathy Berx, die een haalbaarheidstudie financierde. Warmte Verzijlverd hoopt ook steun te krijgen van minister van Energie Zuhair Demir (N-VA) voor dit project, net zoals andere projecten die ook al kregen.

Demir (N-VA) werkt aan een nieuw Warmteplan 2025, met de ambitie om de productie van groene warmte op basis van hernieuwbare energie of restwarmte te verhogen. Ze dringt erop aan dat gemeenten, die het beste zicht hebben op de plaatselijke mogelijkheden, een warmteplan laten opstellen voor hun grondgebied.

Antwerpen is, met de haven vlakbij, het eerste doelwit. Aan het halsnoer van warmtenetten rond Antwerpen is al begonnen. Behave Mortsel zijn er ook al projecten gerealiseerd of in de maak op Nieuw-Zuid (verbrandingsoven), de slachthuisite (waterzuiveringsstation) en Lichtbaal (verbrandingsoven).

Figuur 10: Een voorbeeld van een concreet en uniek warmteproject in de provincie (bron: De Standaard).

3.3.1.3 Zon

Niet met de ambitie om in de provincie Antwerpen, in het bijzonder de Kempense meren, alle wateroppervlakten vol te leggen met (drijvende) zonnepanelen, wel om te laten zien dat we alle innovatieve ideeën moeten koesteren en alle verantwoorde kansen om de transitie naar een hernieuwbare energiemix in praktijk te brengen. Daarom faciliteerden we het (vergunnings)traject om te komen tot een drijvend zonnepark op de productieplas gekoppeld aan zandontginningsbedrijf Sibelco.

Figuur 11: impressie van het project drijvende zonnepanelen (bron: www.floatingpv.be)

3.3.2 Gebiedsgerichte werking

In het gros van de voorgaande jaarverslagen hield ik een vurig pleidooi voor meer gebiedsgerichte werking. Het is en blijft mijn inziens de sleutel tot effectieve realisaties op het terrein. Middelen worden schaarser, personele capaciteit idem dito. Het is ook daarom van groot belang om middelen en mensen te poolen. Hieronder vindt u een beschrijving van enkele coördinatiedossiers die resulteerden in een volwaardige gebiedsgerichte werking.

3.3.2.1 Kleine Nete

Op 20 juli 2012 nam de Vlaamse Regering een principiële beslissing omtrent de verdere voortgang van de gewestelijke planningsinitiatieven en projecten in de **vallei van de Kleine Nete** en Aa tussen Kasterlee en Lier. De regering besliste o.a. om gouverneur Cathy Berx aan te stellen als procesbegeleider en de opdracht te geven om een overkoepelende Opvolgingscommissie (OC) met vertegenwoordiging van de betrokken diensten van de Vlaamse overheid, de lokale besturen en middenveldorganisaties en een ambtelijk procesbeheercomité (PBC) te installeren voor het geheel van de gewestelijke plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier. Het betreft volgende plannen en projecten:

- de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) (regio Neteland);
- het inrichten van overstromingsgebieden in uitvoering van de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan Nete;
- het herinrichten van gebieden ter uitvoering van de doelstellingen van het Geactualiseerd Sigmaphan;
- het bepalen en implementeren van gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) voor habitatrichtlijngebied (SBZ-H) ("*Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden*" (BE2100026) deelgebieden 1, 10 en 11);
- het aanduiden van ankerplaatsen en de ruimtelijke verankering ervan als erfgoedlandschappen in ruimtelijke uitvoeringsplannen (ankerplaats "*Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug*");
- Compenserende maatregelen ivm de waterhuishouding in de vallei van de kleine Nete gekoppeld aan het realiseren van de Kempische Noord-Zuid-verbinding (N19g) tussen Kasterlee en Geel (maatregel 8A_022 van het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde).

Via de overkoepelende opvolgingscommissie (OC) het ambtelijk procesbeheercomité (PBC) wordt de onderlinge afstemming en voortgang van deze gewestelijke initiatieven bewaakt en de communicatie over het geheel van de projecten gestroomlijnd.

In functie van een vlotte communicatie werden een algemeen emailadres (info@kleinenete.be) en een overkoepelende website www.kleinenete.be in het leven geroepen. Alle relevante documenten, inclusief de rapportering aan de Vlaamse Regering en de verslagen van de Opvolgingscommissie zijn raadpleegbaar via deze website.

Figuur 12: www.kleinenete.be, een bundeling van alle relevante info over de gecoördineerde aanpak in de vallei.

In 2017 werkte het samenwerkingsverband een aanvraag **strategisch project** uit: '**Veerkracht in de vallei van de Kleine Nete**'. Op 15 december 2017 honoreerde minister Joke Schauvliege deze aanvraag en kende een bedrag van 240.000 EUR toe voor een periode van 3 jaar. Het betekende een versnelling hoger voor de aanpak in de vallei van de Kleine Nete. Een gedetailleerde verslaggeving over het Kleine Nete-dossier is te omvangrijk voor dit jaarverslag. Alle relevante info is te vinden op www.kleinenete.be (<http://www.kleinenete.be/KleineNete/NL/Opvolgingscommissie/Documenten>), in het meest recente jaarverslag van het strategisch project dat u vindt als bijlage 1 en in de rapportage over dit dossier die we periodiek voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Het ambtelijk procesbeheercomité (PBC) kwam in 2019 drie maal samen op volgende data: 20/05, 23/10 en 18/12. De opvolgingscommissie (OC) kwam in 2019 samen op 20/01/2019 en op 18/06/2019.

Om ook het breed publiek te betrekken bij en warm te maken voor de transitie in de vallei wordt onder andere een jaarlijkse Netedag georganiseerd. Hoewel de problematiek van de blauwalgen (zie verder) dit jaar (een beetje) roet in het eten gooide, werd het een enorm succes. Meer info op www.kleinenete.be.

EMBLEM, VIERSEL

Suppen afgelast, afwachten of kajakken en roeien doorgaan, drakenboot en De Blauwe Reiger varen sowieso

Voor het roeien en het kajakken is het nog afwachten tot de controle zondagmorgen. FOTO THE OAR

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft nieuwe blauwalgenhaarden aangetroffen op het Netekanaal tussen Duffelsluis en Vierselsluis. Dat zal waarschijnlijk zondag een kleine impact hebben op de Netedag die er wordt georganiseerd.

Omdat blauwalgen een gezondheidsrisico inhouden voor

mens en dier, is het bij politiebepaling verboden in een straal van 100 meter rond de blauwalgenlaag om te kajakken, kano-varen, vissen, waterskiën en wakeboarden. Pleziervaart is wel toegelaten. Ook watercapaciteit door landbouwers is verboden in die straal.

De blauwalgen komen op een slecht moment, aangezien het

komende zondag 22 september Netedag is. Vanaf 11u mogen bezoekers normaal drakenbootvaren, roeien, kajakken, suppen en wakeboarden op het Netekanaal aan het clubhuis van The Oar op de Kesselsesteenweg 21, dat er om 13u officieel ingehuldigd wordt door Antwerps gouverneur Cathy Berx. Er werd nu beslist om de watersporten

waarbij direct contact met het kanaalwater is zoals het suppen en wakeboarden af te gelasten.

Natuurweide

Het drakenbootvaren en de boottochten met De Blauwe Reiger kunnen zeker doorgaan, omdat die onder pleziervaart vallen. Wat het roeien en kajakken betreft, blijft het afwachten

tot zondagmorgen. Dan gaat de VMM nogmaals controleren waar de blauwalgenhaarden zich bevinden. Op basis hiervan wordt beslist of er geroeid en gekajakt kan worden. In Viersel op de natuurweide kunnen alle activiteiten zondag gewoon doorgaan.

KRISTIN MATTHYSSEN

VIERSEL

Bezoekers ontdekken nieuw natuurgebied tijdens Netedag

Voor een dag toerist in eigen achtertuin

Beter weer kon de Netedag zondag niet wensen. Het evenement van de provincie en tal van partners in de vallei van de Kleine Nete kende veel succes. Duzenden bezoekers ontdekten voor het eerst natuurgebied het Viersels Gebroekt.

Er waren meer dan veertig activiteiten op zeven verschillende locaties. Zo stond in Emblem de watersport centraal. Op een weide op de kruising van Broesechem, Nijlen en Viersel stonden allerlei infostandjes.

Ellen Bollaensé en haar kinderen Maris (10), Lisse (9) en Rik (6) speelden toerist in eigen achtertuin. "Vandaag kwamen vrienden op bezoek en in plaats van naar een kinderboerderij in Grobbendonk te trekken, leek dit ons wel een fijn alternatief om onze eigen regio te ontdekken."

Wolhandkrabben

Op de weide ging de aandacht van de kinderen naar de levende Amerikaanse sterklievers en Chinese wolhandkrabben, die te zien waren bij de infostand van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM). "Invasieve exoten die een

Een medewerker van de Vlaamse Milieu Maatschappij, met een Chinese wolhandkrab in zijn hand, geeft uitleg over exotestbestrijding. FOTO EMA

bedreiging vormen voor onze eigen fauna", zegt Olivier Van Impe van de VMM. "In Grobbendonk hebben we een krabbenfuik waar al 700.000 krabben werden gevangen."

Een medewerker van de VMM toonde zelfs hoe zo'n wolhandkrab een vork kon vasthouden. Er stond ook een opgezette beverrat, een dier dat nagenoeg uitgeroeid is in onze regio.

Het Agentschap voor Natuur en Bos had aquaria met de visfauna

van de Netevallei bij. Daarbij inheemse visjes, maar ook exoten als de zonnebaars, de Amerikaanse hondsvijl en de marmmergrondel. Bij de stand van de Vlaamse Waterweg kon je via een 3D-bril al eens virtueel over de nog te bouwen brug over het Netekanaal en de Kleine Nete op de grens Nijlen-Viersel stappen. De oude Mol-erf vervangen door een hogere fietsveiligere brug met ecopassage.

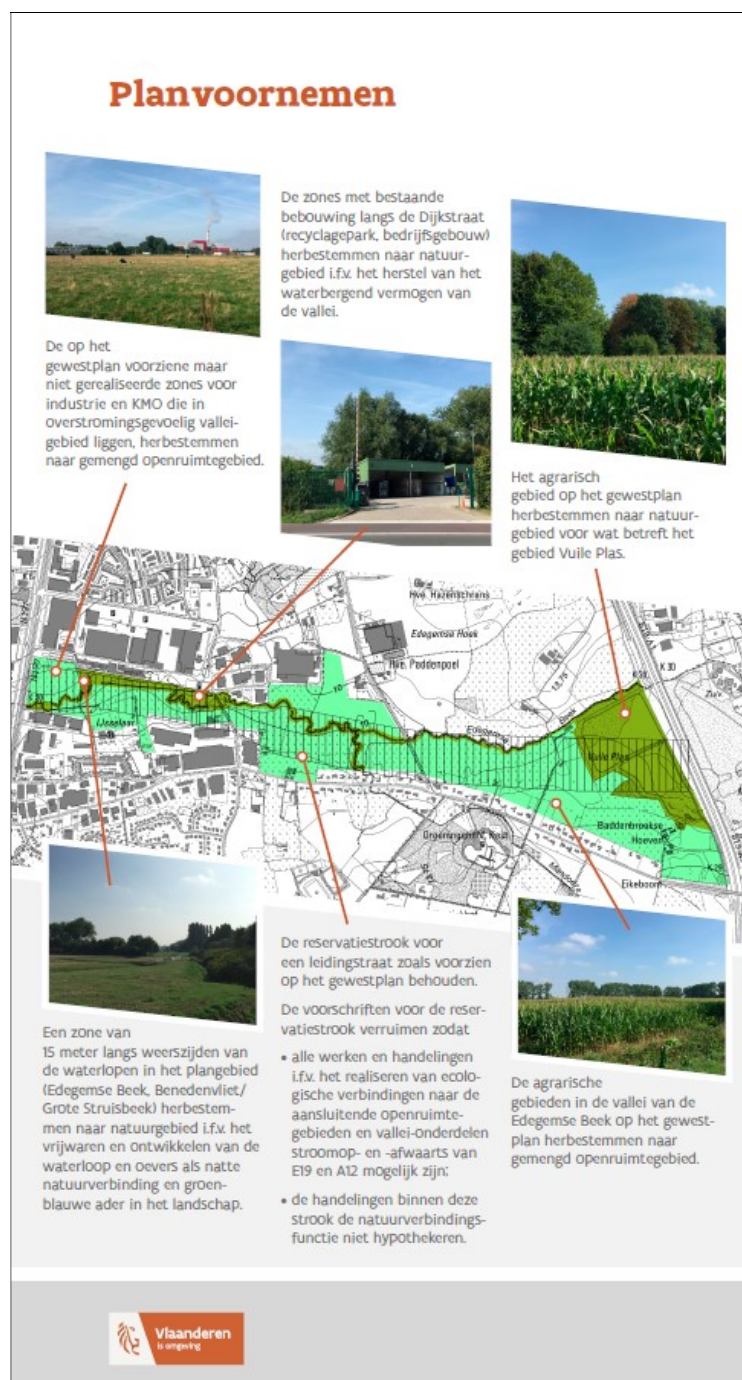
KRISTIN MATTHYSSEN

Figuur 13: Netedag 2019 in de pers (bron: Gazet van Antwerpen)

3.3.2.2. RUP Benedenvliet & Masterplan Atlas Copco (Aartselaar / Wilrijk)

Sinds 2016 zoek ik met de werkgroep Benedenvliet, tezamen met de gemeenten, waterbeheerders, Vlaamse administraties en andere betrokkenen naar oplossingen voor de wateroverlastproblematiek in het stroomgebied van de Benedenvliet.

Onderstaande figuur geeft de geplande projecten in het stroomgebied van de Benedenvliet weer voor de verschillende waterbeheerders, rioolbeheerders en gemeenten.

Figuur 14: eerder ontwerp van het RUP begin 2019.

In dit stroomgebied ligt ook signaalgebied Benedenvliet. De Vlaamse overheid is aangeduid als initiatiefnemer voor het opmaken van een RUP om dit gebied te herbestemmen. Sinds 2018 loopt het planproces voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de vallei van de Benedenvliet en Grote Struisbeek tussen de E19 en A12 op het grondgebied van de gemeenten Aartselaar, Kontich en Antwerpen. Binnen dit RUP wordt onder meer het signaalgebied-Ijsselaar te Aartselaar herbestemd. Hiermee wordt één van de grootste signaalgebieden in het Benedenscheldebekken aangepakt.

Ook het bedrijf Atlas Copco heeft gronden gelegen in dit signaalgebied en elders in het plangebied van dit RUP. Naar aanleiding van de publieke consultatiedienende Atlas Copco eveneens een inspraakreactie in. Bijna simultaan nam Atlas Copco contact op met de vraag tot ondersteuning bij de ontwikkeling van windenergie voor hun fabriek. Ik nam deze gelegenheid dan ook ten baat om Atlas Copco en Departement omgeving samen te brengen. Tijdens een eerste verkennend overleg op 20 maart 2019, bleek tevens dat Atlas Copco werkte aan een integrale toekomstvisie van zijn industriële site langs de A12. Door ruimtegebrek ziet Atlas Copco zich genoodzaakt om hun site intern te herorganiseren, middels een lange termijn plan, om zo voortschrijdend tot een hoger ruimtelijk rendement te komen. Echter laten een aantal oude ruimtelijke voorschriften hun voorgenomen plan niet geheel toe (o.a. een BPA). Tijdens een vervolgoverleg en terreinbezoek tezamen met departement Omgeving, op 13 mei 2019, lichte Atlas Copco in detail zijn plannen toe. De ruimtelijke (on)wenselijkheid van een aantal maatregelen langs zowel overheidszijde als bedrijfszijde werden constructief en open besproken. Waarna een aantal werkafspraken werden gemaakt rond noodzakelijk onderzoek (water, zichtlijnen, ruimtelijke inpasbaarheid,...). Die als input nodig is voor het verdere planproces voor het RUP.

Het GRUP Benedenvliet zal zijn verdere procedurele verloop kennen in 2020.

3.3.2.3 Mol – Postel

In uitvoering van het kaderplan Kempense Meren was het provinciebestuur Antwerpen bezig met de opmaak van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) voor de herbestemming van het Zilvermeer te Mol (ontginningsgebied => recreatie) en de afbakening van een vervangend ontginningsgebied. Op de plenaire vergadering over dit PRUP werden enkele negatieve adviezen uitgebracht. Onder andere ANB wees op de interferentie met /mogelijke hypotheek op de realisatie van diverse, Vlaamse beleidsdoelstellingen. Het Agentschap vroeg de gouverneur om in dit dossier coördinerend op te treden. Het provinciebestuur was bereid het planningsproces PRUP Kempense Meren, deel 1 voorlopig op te schorten om een eventueel compromis als resultaat van de coördinatieopdracht af te wachten.

Het PRUP interfereert rechtstreeks en onrechtstreeks met volgende processen:

- Het operationeel uitvoeringsprogramma in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), afbakening van het buitengebied, regio Neteland (Ruimtelijke Visie voor landbouw, natuur en bos, deelruimte 3, Grensgebied Postel, beslissing Vlaamse Regering dd. 21 december 2007), in het bijzonder de acties 30 en 31.
- De herbevestiging van agrarisch gebied middels de beslissing van de Vlaamse regering dd. 21 december 2007 (incl. correctie zoals voorgelegd aan de Vlaamse regering dd. 22 februari 2008);
- De specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD's) voor het habitatrictlijngebied nr. BE2100026 Vallei van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden en het vogelrichtlijngebied nr. BE2101639 De Ronde Put zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering;
- Het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), GEN Nr. 324 De Maat - Den Diel – Buitengoor (Besluit van de Vlaamse Regering dd. 18 juli 2003);
- Het beschermd landschap “*De bossen en de plassen van Den Del aan het Kempisch Kanaal met sluis nr. 3 en de Bailybrug*” (m.b. 22/06/2004).

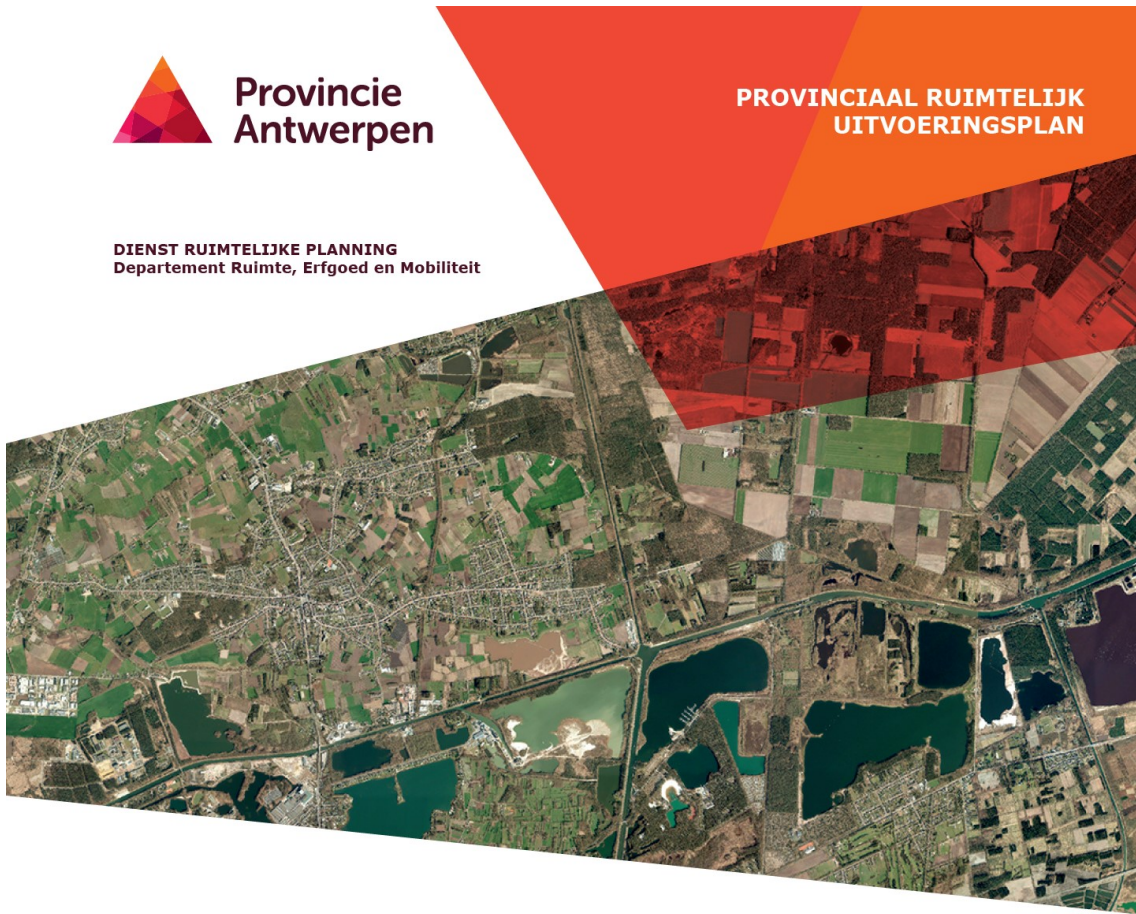
In overleg met de hoofdrolspelers en de Vlaamse Regering werd in een startnota een plan van aanpak uitgewerkt. Het overleg in dit dossier loopt via een (ambtelijk) bureau en een brede stuurgroep. De bedoeling is om te zoeken naar afstemming tussen het provinciale planningsinitiatief m.b.t. het aanduiden van een reserveontginningsgebied en de hiervoor genoemde (Vlaamse) processen. In functie van de verdere besluitvorming legt de provinciegouverneur de resultaten van de besprekingen in de stuurgroep voor aan de deputatie van Antwerpen en de bevoegde minister(s).

Het betreft een erg omvangrijk en arbeidsintensief proces dat loopt over meerdere jaren. Het bureau kwam in 2019 6 keer samen (11/01, 15/03, 29/04, 22/5, 25/06 en 04/09). De stuurgroep kwam, onder voorzitterschap van de gouverneur, in 2019 één keer samen (04/09). Er vonden diverse bilaterale overlegmomenten plaats.

Er werd een ruimtelijk compromis bereikt voor de zuidelijke helft van Mol – Postel en het provinciale planningsinitiatief (opmaak PRUP) werd formeel heropgestart (2018). De plenaire vergadering vond plaats op 17/12/2019.

Een andere belangrijke stap was de ondertekening van de formele **Engagementsverklaring uitvoering Postel Zuid** tussen ANB, VLM, provinciebestuur Antwerpen en Sibelco. Naast een herbestemming (via PRUP) is er vooral ook nood aan instrumenten om de transitie op het terrein ook effectief te realiseren. In 2019 werd hiervoor een concreet plan van aanpak uitgewerkt (bureau) dat werd voorgelegd aan en goedgekeurd door de stuurgroep Mol – Postel. Dit plan van aanpak werd voorgelegd aan bevoegd minister Zuhair Demir (die het intussen ook goedkeurde). Het plan van aanpak bestaat uit volgende instrumentenmix:

- Herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil
- Ruilgrond via grondenbank
- Natuurinrichting
- PRUP

Figuur 15: PRUP Kempense Meren II (zie <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/drem/dienst-gebiedsgericht-beleid/kempense-meren.html>)

3.3.1.4 Militair domein Malle - Zoersel

Op vraag van toenmalig minister Joke Schauvliege werd een overlegtraject opgestart om de discussies over het voorontwerp van GRUP 'Omgeving vliegveld Malle' te deblokken. Het GRUP is een belangrijke bouwsteen in de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur regio Neteland. Bovendien wil defensie het vliegveld Malle – Zoersel (militair domein) verkopen. De Vlaamse Regering nam in 2013 al een principebeslissing over de toekomst van het gebied. De vertaling van deze principebeslissing in een concreet en gedragen ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) bleef evenwel uit. Veel had te maken met de onzekerheid over wie het militair domein zou kopen. In het jaarverslag 2018 werd over dit dossier uitvoerig gerapporteerd. Het voorbereidende werk lijkt te lonen want in 2019 werden vooral op niveau Vlaamse Regering een aantal belangrijke stappen gezet.

Een eerste belangrijke stap kwam er op 15 maart 2019 toen de Vlaamse Regering op voordracht van minister Koen Van den Heuvel het GRUP voorlopig vaststelde. Het plan werd vervolgens onderworpen aan een openbaar onderzoek en op 20 december besliste de Vlaamse Regering op voordracht van minister Zuhair Demir principieel tot definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Omgeving vliegveld Malle'.

LILLE, VORSELAAR, BEERSE

Meer dan 200 hectare militair domein wordt natuurgebied

200 hectare militair domein in Lille, Vorselaar, Beerse en ook Malle, Zoersel en Zandhoven wordt omgezet naar natuurgebied. Dat heeft de Vlaamse regering beslist na een voorstel van Vlaams minister Zuhail Demir (N-VA). Recreatievliegen en ruitertoernooien blijven mogelijk op het domein.

200 hectare militair domein en ook het voormalige militaire vliegveld van Malle krijgen een nieuwe bestemming: het wordt omgezet naar natuurgebied. "In

overleg met de lokale besturen en middenveldorganisaties werd onderzocht in welke mate recreatief medegebruik in het nieuwe natuurgebied mogelijk is. Een deel van het vliegveld zal na de herbestemming gebruikt kunnen blijven voor recreatievliegen, en er is ook een zone aangeduid waar binnen bepaalde voorwaarden ruitertoernooien georganiseerd zullen kunnen worden", zegt Vlaams minister van Omgeving Zuhail Demir. "Ik ben alle actoren, de aanpalende eigenaars, Natuurpunt en Pidpa ook erg dankbaar

Recreatievliegen en ruitertoernooien blijven mogelijk op het domein. FOTO MU

dat ze onder begeleiding van gouverneur Cathy Berx bereid zijn het gebied samen aan te kopen en het in de toekomst als één samenhangend geheel te gaan beheren. De Europese natuurdoelen voor het gebied worden zo gerealiseerd", zegt Demir.

"Bovendien is dit project een primeur voor Vlaanderen: nooit eerder hebben in Vlaanderen pri-

vate eigenaars én een natuurvereniging samen hun schouders gezet onder de realisatie van een grootschalig natuurproject." Het volledige plangebied is 600 hectare groot: naast het militair domein omvat het ook de landbouw-, natuur- en bosgebieden in de ruime omgeving van het vliegveld tussen Zoersel, Oostmalle en Wechelderzande (Lille). (brip)

Figuur 16: Het dossier Malle in de pers (bron: Gazet van Antwerpen).

3.3.3. Verkeersveiligheid en mobiliteit

3.3.3.1 Haventracé

Het toekomstverbond

Het Haventracé maakt, samen met de Oosterweelverbinding, de herinrichting (en overkapping) van de R1 en het nastreven van een modal split 50/50, deel uit van het Toekomstverbond, afgesloten op 15 maart 2017 tussen de Vlaamse overheid, de stad Antwerpen, het Havenbedrijf Antwerpen en de burgerbewegingen stRaten-generaal, Ademloos en Ringland, met als doel een bereikbare en leefbare Antwerpse Regio.

Het Toekomstverbond kiest daarom voor een dubbele ringstructuur voor het hoofdwegennetwerk in de Antwerpse regio: een ring voor de stad en een ring rond de stad (het Haventracé). Dit alles past in de bredere visie op een bereikbare, verkeersveilige en leefbare regio, zoals omschreven in het Routeplan 2030. Er komen extra fietsvoorzieningen en het openbaar vervoer wordt hertekend. Op termijn willen we 50 procent van alle verplaatsingen laten gebeuren met de fiets, trein, tram, bus, taxi, waterbus, deelsystemen, enzovoort. En nog maar 50 procent met de wagen ('modal shift').

Het Haventracé

Via het Haventracé wordt het verkeer dat de stad alleen maar moet passeren of de haven wil bereiken zoveel mogelijk rondom de stad geleid. Dat gebeurt met een slimme verkeerssturing en een betere verkeersinfrastructuur. Gelijktijdig werken we aan de verbetering van de omgevingskwaliteit.

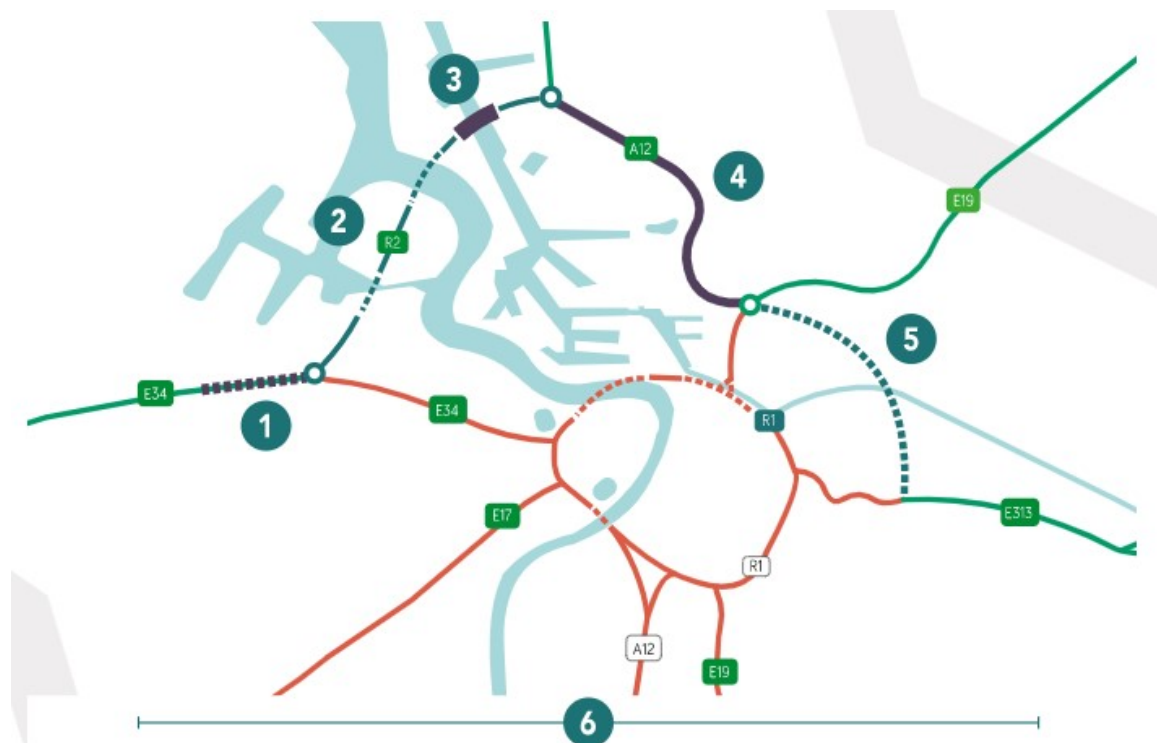
Het Haventracé bestaat uit een verbeterde en versterkte R2 en is een verzameling van bestaande en nieuwe infrastructuurprojecten. Het gaat het om volgende infrastructuurprojecten (zie figuur 16):

- de optimalisatie van de E34-West (inclusief de aanpassingen aan het complex E34-R2);
- de uitbreiding van de capaciteit van de Tijsmanstunnel;
- het verbeteren van de R27;
- de optimalisatie van de A12 en de realisatie van de Nx;
- een nieuwe verbindingsweg, de A102, tussen de E313 en de knoop A12/E19;
- de verbetering van de E313 tussen Ranst en Antwerpen-Oost (R1)

Het volledige tracé moet enerzijds in staat zijn om een substantieel aandeel van het doorgaand verkeer te verwerken, en anderzijds om de bereikbaarheid van de haven op beide Scheldeoevers te waarborgen.

Het verkeer dat de stad enkel moet passeren wordt maximaal rondom de stad geleid. Zo zullen de stadsregionale voordelen van de Oosterweelverbinding sterker tot uiting komen en kan het verkeer op een evenwichtige manier verdeeld worden over de drie Scheldekruisingen.

⁷ Op het vlak van verkeersveiligheid en capaciteit. De bestaande bottlenecks worden weggewerkt.

Figuur 17: De afbakening van het Haventracé (work in progress).

Weginfrastructuur alleen zal echter niet volstaan om de Antwerpse regio leefbaar en bereikbaar te houden. Een modal shift in het mobiliteitsgedrag voor zowel personen- als goederenvervoer is noodzakelijk. Ook het Haventracé moet dus tegelijkertijd een hefboom om nieuwe 'mobiliteitsgewoonten' te introduceren. En moet zo via een flankerend beleid bijdragen tot de transitie naar een modal split 50/50, de zogenaamde "modal shift". Deze ambitie impliceert dat tegen 2030 maximum 50% van alle verplaatsingen (volledig) gebeuren met de auto, de andere 50% moet met duurzame transportmodi.

Het regionaal mobiliteitsplan van de Vervoerregio Antwerpen (het 'Routeplan 2030') legt vast hoe het deze globale mobiliteitsvisie wil en zal realiseren. In het ontwerp van het Routeplan 2030 wordt het belang van een robuust hoofdwegennet met een vlotte afwikkeling onderschreven, waarbij het Haventracé als onderdeel van het wegennet wordt vermeld. Ook de inspanningen op vlak van openbaar vervoer, fietsnetwerken en gedrag-beïnvloedende maatregelen (bijvoorbeeld dynamisch verkeersmanagement voor een optimale benutting) krijgen er een plaats. Die inspanningen gaan hand in hand met een sterke inzet op de modal shift in goederenvervoer. De Antwerpse haven streeft naar een ambitieuze groei van spoorvervoer van 7% naar 15%, en voor binnenvaart van 38% naar 42% van de totale (groeiende) goederentrafiek.

De Werkbank Haventracé

In het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 staat: "Het Toekomstverbond, afgesloten in de Antwerpse regio in het kader van de Oosterweelverbinding, wordt verder zoals afgesproken volledig (Oosterweel, Haventracé, overkappingen, modal shift, ...) uitgevoerd en blijft een belangrijk speerpunt van de Vlaamse Regering om de economische motor van Vlaanderen te versterken. Daarbij blijven we inzetten op een goede constructieve samenwerking met de verschillende partners, administraties, overheden en de maatschappelijke actoren."

Aan de Antwerpse gouverneur Cathy Berx werd op 15 december 2017 gevraagd om de coördinatieopdracht voor de werkbank en de investeringslijn van het Haven tracé op te nemen, inclusief de coördinatie van de hieruit voortvloeiende afstemmingsvraagstukken met de andere werkbanken. De opdracht luidt: "Maak werk van een gedragen Haven tracé met oog voor de mobiliteit, verkeersveiligheid, leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit in het kader van het zogenaamde Toekomstverbond". De werkbank Haven tracé ging van start op 5 december 2018, na een schriftelijke bevraging van de stakeholders.

In de werkbank gaan overheden, burgerbewegingen, sociale en economische partners, maatschappelijke verenigingen en experts samen op zoek naar concreet uitgewerkte voorstellen voor het Haven tracé. Op 5 december 2018 kwam de werkbank Haven tracé voor het eerst bijeen.

De Werkbank Haven tracé in 2019

In 2019 werden onder leiding van de gouverneur 6 overkoepelende werkbanken georganiseerd (13/3/2019, 24/4/2019, 26/6/2019, 11/9/2019, 18/9/2019, 27/11/2019) en 4 regionale werkbanken (24/5/2019, 25/9/2019, 23/10/2019, 28/11/2019). Aan de overkoepelende werkbanken namen gemiddeld een 70-tal leden deel. Aan de regionale een 40-tal. Nagenoeg alle stakeholders waren vertegenwoordigd.

Tijdens de verschillende werkbanken werden inzichten rond modal shift (o.a. tweede spoorontsluiting van de Haven 'Oude Landen' van Infrabel), verkeersmodellen,... gepresenteerd. Tezamen met de bijzondere suggesties, aandachtspunten en vragen van werkbankleden resulteerde dit in bijkomende inzichten, aandachtspunten en kansen. Eind 2019 kunnen alvast volgende conclusies getrokken worden:

1. De verdere uitwerking van het Haven tracé (A12-A102-Nx-E313) is niet bepalend voor de toekomstige configuratie van de segmenten E34-West tot en met de Tijsmanstunnel. Deze laatste kunnen dus verder ontworpen en uitgevoerd worden, zodat deze projecten op hun beurt ook kunnen bijdragen tot het optimaal functioneren van het Haven tracé
2. De uitbreiding van de capaciteit van de Tijsmanstunnel (2x3 rijstroken) en de aanpassingen aan de verbinding E34-West (inclusief knooppunt E34-R2) zijn prioritaire ingrepen bij de realisatie van het Toekomstverbond. De uitbreiding van de capaciteit van de Tijsmanstunnel is een noodzakelijke ingreep om de capaciteit van de Liefkenshoektunnel ten volle te gebruiken. Op deze manier kan de Liefkenshoektunnel zijn volwaardige rol opnemen in de evenwichtige spreiding over de 3 Scheldetunnels, op basis van hiervoor noodzakelijk verkeerssturing. Hiermee is ook de bereikbaarheid van de haven van Antwerpen en verdere ontwikkeling (de extra containerbehandelingscapaciteit) verzekerd, alsook de verkeersdoorstroming die in het havengebied zelf verbetert. Op Linkeroever volstaan hiervoor, voor de R2 tussen Waaslandhaven Noord en Zuid, 2 rijstroken⁸. Ook de aanpassing van de aansluiting E34-R2, ter verbetering van de doorstroming, is een noodzakelijke ingreep voor de ontsluiting van de haven(-ontwikkeling). De analyse bevestigt de versterkende rol van deze aanpassingen ten behoeve van een robuuste dubbele ringstructuur in de Antwerpse regio. De optimalisatie van de E34-West voorziet ook in de aansluiting van de nieuwe aan te leggen westelijke ontsluitingsweg van de Waaslandhaven. Dit is cruciaal om de vervoersvraag van ECA (de realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het Havengebied Antwerpen) op te vangen. In verder overkoepeld onderzoek is het nodig om de effecten van de vervoersvraag in de regio Antwerpen nader te bekijken op een ruimer gebied (bijvoorbeeld R4) en het onderliggende wegennet (Waasland).

⁸ Bijkomende analyses worden bij de verdere uitwerking van de projecten daarbij nog uitgevoerd om te bepalen wat extra nodig is om weefbewegingen veilig en vlot op te vangen en of er extra rijstroken in functie van calamiteiten moeten worden voorzien.

3. Bijkomend onderzoek is nodig voor de A12-Noord, de Nx en de nieuwe verbinding A102 (tussen de E19 en E313), naar de gevolgen van het Haventracé voor het ruimere net van hoofd- en primaire wegen en onderliggende wegen rijst voor het volledige Haventracé. In het bijzonder is aanvullend onderzoek nodig voor de A12-Noord en de nieuwe verbinding A102 (tussen de E19 en E313). Dit geldt in zekere mate ook voor de A12 en de hieraan gekoppelde Nx. Aandacht moet gaan naar de regionale ontsluitingen en de relatie met het onderliggende wegennet. Het ontwerp Routeplan 2030 biedt hier op hoofdlijnen houvast: verbeteren van regionale aansluitingen, verbeteringen voor de verkeersleefbaarheid en -veiligheid van de omliggende woonkernen. De verkeersmodellering moet verder verfijnd worden om exacter de rol en mogelijkheden/effecten van de A102 te bepalen. Dit geldt voor de vaststelling dat de capaciteit die vrijkomt op de R1 (omwille van het verkeer dat verplaatst wordt naar de A102) verkeer aantrekt uit het onderliggende wegennet en vanuit Brussel. Verder moet onderzocht worden welke effecten alsook de voor- en nadelen op vlak van leefbaarheid en omgeving dit met zich mee brengt op onderliggend wegennet, met als uitgangspunt op zoek te gaan naar meerwaarde.

4. De resultaten van de verkeersmodellering objectiveren de noodzaak van een modal shift in personen- en goederenvervoer om de leefbaarheid en bereikbaarheid in de regio te garanderen. Dit o.a. door in te zetten op een kwalitatief hoogwaardig openbaar vervoer en fietsnetwerk en door het gebruik van de auto/vrachtwagen af te remmen/te sturen. Het Routeplan 2030 zal elementen aanreiken die de beoogde modal shift mogelijk maken. Hiermee kan en moet rekening gehouden worden bij de integrale benadering van het onderzoek naar het Haventracé. Verder moet onderzoek ook de afstemming met het ontwerp van de 2e spoortoegang en de A102 nagaan.

5. Een geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak is nodig voor dit gebied. De aspecten leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit hebben niet enkel te maken met milderende maatregelen inzake bouw en exploitatie van het hoofdwegennet. Een gedragen Haventracé geeft een perspectief over de gewenste toekomstvisie van het gebied waar de infrastructuur gepland wordt en waar er verschuivingen in mobiliteitsstromen zullen plaatsvinden. Het geeft antwoord op de maatschappelijke vraag naar een significante kwaliteitsverbetering van de bebouwde en onbebouwde ruimte rond het Haventracé, vanuit een samenhangende visie op de natuurlijke en landschappelijke structuur. Het doet vervolgens ook uitspraken over de bijdrage die het Haventracé eraan kan leveren. Het gaat hierbij over zowel effecten op een ruimer gebied in het hoofdwegennet als het onderliggende wegennet. Een gebiedsgerichte en geïntegreerde aanpak met oog voor de mobiliteit en verkeersveiligheid (incl. robuustheid van de ringstructuren), leefbaarheid en omgevingskwaliteit wordt ook verder uitgevoerd bij de optimalisatie van de E34-West en de uitbreiding van de capaciteit van de Tijsmanstunnel. Voor het oostelijk deel van het Haventracé zal eerst de scope van het gebiedsprogramma, met het oog op de verbetering van de omgevingskwaliteit in de brede regio, scherp worden gesteld.

Tot slot

De resultaten van het reeds gevoerde onderzoek, de bevragingen van de stakeholders en besprekingen in de werkbank Haventracé geven duidelijkheid over de betekenis en verdere aanpak van het Haventracé en de uitwerking van de prioritaire probleemoplossende projecten.

De verdere aanpak vraagt wel eenzelfde geïntegreerde benadering van en aandacht voor lokale (verkeers-) leefbaarheid, verkeersveiligheid, lokale en bovenlokale mobiliteit, omgevingskwaliteit en landschap, ... met een gelijkaardige aanpak op vlak van het participatief en open proces. Hiermee gaan we in 2020, tezamen met alle werkbankleden concreter aan de slag.

3.3.3.2 Verkeersveiligheid

3.3.3.2.1 Vlaams Forum Verkeersveiligheid

Sinds april 2019 heb ik de eer om het Vlaams Forum Verkeersveiligheid voor te zitten. Dit forum is een overlegplatform waarin alle betrokkenen op het gebied van verkeersveiligheid in Vlaanderen zetelen. Het forum heeft enerzijds een overlegfunctie: de deelnemende organisaties zoeken naar afstemming en wisselen kennis en ervaring uit. Anderzijds formuleert het adviezen aan de Vlaamse of Federale regering om de verkeersveiligheid op de wegen te verbeteren.

Samen met het Forum probeer ik –in de brede context van de 4-E's: education, engineering, enforcement en Evaluatie- o.m. van de strijd tegen rijden onder invloed een topprioriteit te maken in het federale en Vlaamse verkeersveiligheidsbeleid. Een speerpunt in dit pleidooi is de nultolerantie voor alcohol (en smartphones) achter het stuur. Voorts gaat veel aandacht naar opleiding en vorming, duurzame(re) mobiliteit, de introductie van nieuwe verkeersveilige technologieën, vergevingsgezinde wegen en een betere handhaving. Het doel: samen naar nul verkeersdoden, en of zwaar gewonden in en door het verkeer tegen 2030. Meer info: www.vlaamsforumverkeersveiligheid.be.

3.3.3.2.2 Project Verkeersveilige gemeente

Nul slachtoffers in en door het verkeer...voor Provincie Antwerpen, de Federale Diensten van de gouverneur, VSV en OVK is dit dé doelstelling van een goed verkeersveiligheidsbeleid. Met het oog op een ingrijpende daling van het aantal verkeersslachtoffers, lanceerden gouverneur Cathy Berx en gedeputeerde voor Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening Luk Lemmens reeds tweemaal, in 2018 en 2019, een oproep aan alle gemeenten om samen met het project Verkeersveilige gemeente 'vision zero' te realiseren.

Het project is het resultaat van een unieke samenwerking tussen de Federale Diensten van de gouverneur, de Dienst Mobiliteit van Provincie Antwerpen, Ouders van Verongelukte Kinderen vzw (OVK) en de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV). Zolang er één dode of zwaargewonde valt in en door het verkeer, is euforie misplaatst. Een doelstelling die 'streeft' naar weliswaar maximum 200 verkeersdoden in 2020 blijft verbazen. Na de Veiligheidsconferentie van 2016, met als thema Verkeersveiligheid en innovatie, de goed ingeburgerde WODCAcontroles en twee openingsredes over het thema, is het hoog tijd voor meer concrete actie. Het project Verkeersveilige gemeente provincie Antwerpen komt daaraan tegemoet. Het gaat nog een stap verder dan de reeds bestaande en overigens sterke verkeersveiligheidsinitiatieven van VSV en OVK. Van deelnemende gemeenten verwacht het project zowel een inspannings- als resultaatverbintenis. Inspanningen zijn op het vlak van verkeersveiligheid goed en noodzakelijk. Bij alle medewerkers en beleidsverantwoordelijken in gemeenten willen we een verkeersveiligheidsreflex ontwikkelen en versterken. Het is belangrijk dat de verkeersveilige-visie op alle niveaus en door alle medewerkers gedragen en uitgevoerd wordt. Hierbij werken ze nauw samen met de lokale politie en alle maatschappelijke actoren.

Maar vooral ook het resultaat: geen slachtoffers meer in en door het verkeer, is wat echt telt en wat ons allen zou moeten verbinden en sterken in onze gezamenlijke ambitie.

Al 55 van de 69 Antwerpse gemeenten stelden zich kandidaat voor deelname aan het project, 15 van hen konden starten in 2018 en telkens 10 in 2019 en 2020 (zie tabel hieronder voor een overzicht per gemeente). Elk jaar ondersteunen we 10 nieuwe gemeenten. Voor de selectie gebruiken we de ongevallencijfers (doden en zwaargewonden) van 3 jaar ten opzichte van het aantal inwoners per gemeente. We selecteren de 5 gemeenten met het hoogste aantal slachtoffers en de vijf gemeenten met het laagste aantal slachtoffers.

Aartselaar Opstart 2021	Geel Opstart 2021	Malle Opgestart 2020	Schilde Geen kandidaat
Antwerpen Geen kandidaat	Grobbendonk Opstart 2022	Mechelen Geen kandidaat	Schoten Geen kandidaat
Arendonk Opgestart 2020	Heist-op-den-Berg Geen kandidaat	Meerhout Opstart 2021	Sint-Katelijne-Waver Geen kandidaat
Baarle-Hertog Opstart 2022	Hemiksem Opstart 2021	Merksplas Geen kandidaat	Stabroek Opstart 2022
Balen Opgestart 2019	Herentals Opstart 2022	Mol Opstart 2021	Turnhout Opstart 2021
Beerse Opgestart 2019	Herenthout Opgestart 2019	Mortsel Geen kandidaat	Vorselaar Opgestart 2018
Berlaar Opgestart 2020	Herselt Opgestart 2020	Niel Geen kandidaat	Vosselaar Opgestart 2019
Boechout Opstart 2021	Hoogstraten Opgestart 2019	Nijlen Opgestart 2020	Westerlo Opgestart 2020
Bonheiden Opgestart 2020	Hove Opgestart 2018	Olen Opstart 2022	Wijnegem Opgestart 2018
Boom Opstart 2022	Hulshout Geen kandidaat	Oud-Turnhout Opgestart 2020	Willebroek Opstart 2022
Bornem Opgestart 2018	Kalmthout Opgestart 2018	Putte Geen kandidaat	Wommelgem Opstart 2021
Borsbeek Opgestart 2018	Kapellen Opgestart 2018	Puurs Sint-Amands Opgestart 2018	Wuustwezel Opgestart 2018
Brasschaat Opgestart 2020	Kasterlee Opgestart 2019	Ranst Opgestart 2020	Zandhoven Opgestart 2019
Brecht Opstart 2021	Kontich Opgestart 2018	Ravels Opgestart 2018	Zoersel Opgestart 2019
Dessel Opstart 2022	Laakdal Geen Kandidaat	Retie Opstart 2022	Zwijndrecht Geen kandidaat

Duffel Opstart 2022	Lier Geen kandidaat	Rijkevorsel Opgestart 2018	
Edegem Opgestart 2018	Lille Opstart 2021	Rumst Opgestart 2019	
Essen Opgestart 2018	Lint Opgestart 2019	Schelle Opgestart 2018	

Samen met de deelnemende gemeenten streeft de provincie Antwerpen met het project Verkeersveilige gemeente naar een beter lokaal verkeersveiligheidsbeleid. We stellen per deelnemende gemeente een actieplan op met als doel nul doden of zwaargewonden in en door het verkeer.

Projectstappen

1. Ondertekening van het SAVE-charter (OVK): een intentieverklaring om aan de verkeersveiligheid te werken. De gemeente streeft zeven doelstellingen na zoals de afstemming van het beleid op kinderen en de opvang van verkeersslachtoffers.
2. Coachingstraject (provincie Antwerpen, FDG, VSV en OVK): een diepgaande en integrale analyse van het verkeersveiligheidsbeleid van de gemeente op vijf gebieden: Engagement, Educatie en communicatie, Infrastructuur, Handhaving en Monitoring en evaluatie.
3. Het coachingstraject resulteert in een actieplan dat ruimer is dan de OVK-doelstellingen. Het gaat over concrete verbeterpunten en nieuwe initiatieven.
4. Begeleiding en ondersteuning bij het uitvoeren van het actieplan (provincie en FDG): intensieve begeleiding om de geselecteerde actiepunten concreet vorm te geven en te komen tot meetbare resultaten.
5. Evaluatie (provincie Antwerpen, FDG en OVK)
6. SAVE-label: de gemeente krijgt een label van OVK als ze de concrete acties van de zeven OVK-doelstellingen uitvoert binnen een termijn van 1 tot 2 jaar.
7. Label Verkeersveilige Gemeente (provincie Antwerpen): dit label verdient de gemeente op eigen tempo als ze een meetbare verbetering van de verkeersveiligheid aantoont.

De provincie Antwerpen neemt de coördinerende rol op maar gaat tegelijkertijd nog een stap verder: ze biedt een kosteloos coaching- en begeleidingstraject voor gemeenten aan om samen met de eerder genoemde partners verder te werken aan meer en betere verkeersveiligheid. Daarbij gaat het voor meetbare resultaten. Met de mobiliteitsstudies, de fietsbarometer en de Grote Fietsenquête heeft de provincie een grote expertise hierin opgebouwd. De opgedane kennis gebruikt de provincie Antwerpen nu graag voor het project Verkeersveilige gemeente. Samen met de waardevolle kennis van de partners, de Federale diensten van de gouverneur, OVK en VSV. De provincie organiseert gratis vormingen over verkeersveiligheid voor gemeenten en politie. Elke gemeente en politiezone kan inschrijven, maar omdat de plaatsen beperkt zijn tot ongeveer 30 personen krijgen gemeenten die deelnemen aan het project Verkeersveilige Gemeente en hun politiezones voorrang.

90% van de wegen in Vlaanderen valt onder het beheer van steden en gemeenten. Lokale overheden zijn dan ook een onmisbare partner om de Vlaamse doelstellingen inzake verkeersveiligheid te realiseren. Een systematische aanpak die vertrekt van een grondige analyse kan hierin een grote meerwaarde betekenen en de efficiëntie van verkeersveiligheidsmaatregelen vergroten. OVK ziet in deze samenwerking een uitgelezen kans om de ultieme doelstelling van haar project SAVE Steden & Gemeenten daadwerkelijk dichterbij te doen komen, namelijk dat lokale besturen op elk ogenblik en bij elke beleidsdaad of maatregel bewust met verkeersveiligheid bezig zijn.

3.3.3.2.3 Provinciale Adviescommissie Verkeersveiligheid provincie Antwerpen (PAVA)

In april 2012 startte gouverneur Cathy Berx met een provinciaal forum rond verkeersveiligheid : de Provinciale Adviescommissie Verkeersveiligheid provincie Antwerpen (kortweg: PAVA).

De PAVA komt tweemaal per jaar samen en brengt alle stakeholders die te maken hebben met mobiliteit en verkeersveiligheid samen. Deze partners zijn o.m. de procureur des Konings, DirCo, gemandateerde korpschefs, de wegpolitie, het Vias Institute, departement Mobiliteit en Openbare Werken, beheerders van de weginfrastructuur, De Lijn, provinciebestuur van Antwerpen (departement Ruimte, Erfgoed en Mobiliteit), Ouders van Verongelukte Kinderen, Rondpunt vzw, Vlaamse Stichting Verkeerskunde. De PAVA buigt zich voornamelijk over af te stemmen wetgeving, verkeersveiligheidsacties en infrastructuurinterventies met het oog op een verkeersveilige omgeving en het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers.

In 2019 kwam het PAVA 2 keer samen, namelijk op 9 mei en 7 november. Volgende punten stonden op de agenda.

Vergadering 9 mei 2019:

- Bevel tot betalen – project Crossborder: stand van zaken
- Kruispuntbank rijbewijzen – project Mercurius: stand van zaken
- Speekselanalyse: stand van zaken
- Fietsostrades - aanpassing wegcode: stand van zaken
- Uniformisering tolerantiegrenzen snelheidsregimes ProvAnt: stand van zaken
- Forum Verkeersveiligheid: terugkoppeling
- Project Verkeersveilige gemeente: presentatie
- Reglementering rusttijden en gebruik tachograaf: presentatie
- Geïntegreerde actie rond drugs in het verkeer: toelichting
- Samenwerkingsovereenkomst De Lijn – ordediensten en Provincie: presentatie
- Evolutie verplaatsingsmogelijkheden zwakke weggebruikers (voetgangers, fietsers, steppers,...)

Vergadering 7 november 2019:

- Bevel tot betalen – project Crossborder: stand van zaken
- Kruispuntbank rijbewijzen - project Mercurius: stand van zaken
- Speekselanalyse: stand van zaken
- Resultaten Verkeersveiligheidsbarometer: toelichting VIAS Institute
- SAVE 2.0: presentatie
- Project Vierkant Groen: presentatie
- Uniformisering tolerantiegrenzen snelheidsregimes ProvAnt - Stand van zaken
- Openingsrede 2015 – voorstel prioriteiten 2020
- Vlaams Forum Verkeersveiligheid: terugkoppeling vergadering 21.06.2019/ 27.09.2019
- Actie “Drugs No Way”: terugkoppeling
- Aanpak lachgas – politiereglement - overzicht ProvAnt: stand van zaken

3.3.3.2.4 WODCA

WODCA staat voor WeekendOngevallen Door Controles Aanpakken. Al bijna 25 jaar vinden er in de provincie Antwerpen elke weekendnacht WODCA-controles plaats. Zoveel mogelijk bestuurders controleren op overdreven snelheid evenals op alcohol- en druggebruik is de inzet. (Zware) Weekendongevallen terugdringen door intensieve controles en navenant hoge pakkans, blijft het belangrijkste doel van de WODCA-acties. Gemiddeld zijn er elk weekend in de provincie Antwerpen 140 politiemensen op de been.

In het kader van het WODCA-project vonden in de nacht van 16-17 maart 2019 en 19-20 oktober 2019 grootschalige provinciale WODCA-acties plaats in de provincie Antwerpen. Aan deze

grootschalige provinciale WODCA-acties namen in 2019 in totaal een 450-tal politiemensen deel. Hierbij werd beroep gedaan op een helikopter, speurhonden en drughondgeleiders.

Op zaterdag 16 maart bezocht gouverneur Cathy Berx een controlepost van de Politiezone Heist, in het gezelschap van Luc Vleugels, burgemeester van Heist-op-den-Berg, en HCP Luc Geens, korpschef van de Politiezone Heist. Aansluitend ging de gouverneur langs bij een controlepost van de politiezone Bodukap in Putte. Daar werd ze ontvangen door de Putse schepen voor mobiliteit Nick Vercammen en HPC William De Ley, korpschef van Politiezone Bodukap. De gouverneur bracht uitzonderlijk geen bezoek aan een dispositief tijdens de actie op 19-20 oktober 2019.

ANTWERPEN

Grootste controleactie ooit tegen drugs in verkeer

Nagenoeg alle politiediensten van de provincie Antwerpen hebben het voorbije weekend een grootschalige controleactie tegen drugs in het verkeer gehouden. De actie 'Drugs, no way' loopt nog tot en met deze ochtend. «De pakkans voor drugs in het verkeer moet omhoog», benadrukt gouverneur Cathy Berx (CD&V). «Enkel zo zal het gedrag aangepast worden.» Het is de eerste keer dat de federale politie een grootscheepse actie coördineert met de gezamenlijke inzet van zowat alle politiediensten in de provincie Antwerpen en met de actieve en uitdrukkelijke steun van provinciegouverneur Cathy Berx (CD&V). Begin dit jaar trokken organisaties zoals Touring en het Belgisch verkeersveiligheids-

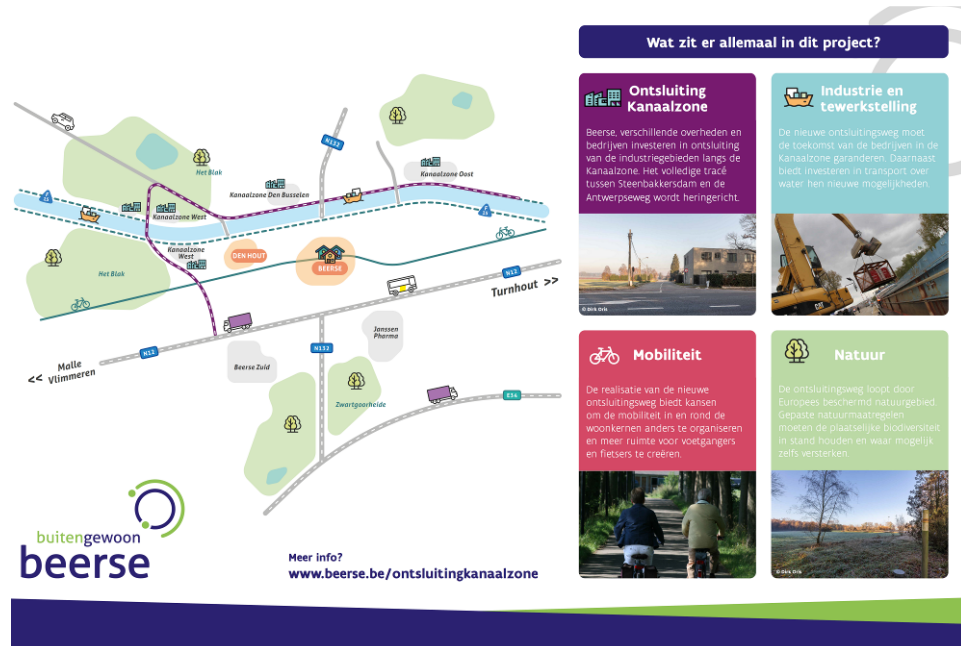
instituut VIAS aan de alarmbel. Twintigjarigen zouden alsmaar meer en meer cannabis, amfetamines en cocaïne gebruiken en daarna achter het stuur kruipen. «Tijdens de weekendnachten laten mensen zich al eens verleiden om met drugs in het lichaam te gaan rijden», zegt Jean-Claude Gunst van de federale politie Antwerpen. «Het fenomeen is nog meer dan vroeger sociaal aanvaardbaar geworden. Met dit soort acties willen wij de pakkans vergroten zodat ook het gedrag aangepast zal worden. Drugs en rijden gaan niet samen, hopelijk gaan mensen twee keer nadenken voor ze hun medebestuurders in gevaar brengen.» De resultaten van de actie volgen in de loop van de komende week. (BSB)

Figuur 18: WODCO-controle maart 2019 / WODCA in de pers (bron: het Laatste Nieuws)

3.3.3.3 Diverse mobiliteitsdossiers

<i>Dossier</i>	Kanaalzone Beerse – strategisch project Stadsregio
<i>Initiatief</i>	Gemeente Beerse, stadsregio Turnhout
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Campine NV - Metallo Belgium NV - Wienerberger NV - Overheden: - Agentschap Natuur en Bos - Agentschap voor Wegen en Verkeer - De Vlaamse Waterweg nv - Gemeente Beerse - Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) - Provincie Antwerpen - Stadsregio Turnhout - Agentschap Innoveren en Ondernemen - Vlaams Departement Omgeving - Vlaams Departement Mobiliteit en Openbare Werken - Vlaamse Milieumaatschappij - Belangenorganisatie: - VOKA Mechelen-Kempen
<i>Probleem</i>	<p>Gebrek aan voortgang in een strategisch project van/voor de stadsregio Turnhout, met name de ontsluiting van de kanaalzone in Beerse.</p> <p>De westelijke rand van de stadsregio heeft een groen karakter, met grote en kleine vlekken van wonen en bedrijvigheid. De Vlaamse Regering keurde in 2004 het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan goed voor de afbakening van het Regionaal Stedelijk Gebied Turnhout. Daarin bevestigde ze de bedrijvigheid langs het kanaal en voorzag ze een uitbreiding van het bedrijventerrein aan de kanaalzone van 18 ha en 50 ha in Beerse-Zuid . Er is echter geen consensus over de ontsluiting van die bedrijvzones. Daardoor lopen zowel woongebieden als open ruimte het risico ongepaste verkeersstromen over zich heen te krijgen. Maar ook de economische activiteiten op de zones kunnen moeilijk optimaal ontwikkeld worden. Langs het kanaal komen de belangen van de verschillende gebruikersgroepen met mekaar in conflict.</p> <p>Dat er beweging komt in dit dossier is niet enkel belangrijk voor de toekomst van de gemeente, het is cruciaal voor de ontwikkeling van de hele regio. De ontsluiting van de kanaalzone, en breder de ontsluiting van de bedrijventerreinen van Beerse, is één van de vier cruciale strategische projecten voor de vier gemeenten van Stadsregio Turnhout. Op vraag van Stadsregio Turnhout zet ook de gouverneur van de Provincie Antwerpen haar schouders onder dit project.</p>
<i>Actie</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ondertekening engagementsverklaring door alle partners in 2018 - 4 samenkomsten validatiegroep (beslissingsorgaan binnen de projectstructuur) - 25 samenkomsten met alle betrokken partners binnen de vier verschillende werkpakketten <ul style="list-style-type: none"> o Ontsluitingsweg voor zwaar verkeer o Stimuleren transport over water o Realiseren van milderende maatregelen o Fietsvriendelijke zone o Kosten-baten van het project

- Bilaterale gesprekken met projectpartners in functie van het uitklaren van de verdeling van kosten van het project
- Faciliteren gesprek met inwoners langsheen tracé ontsluitingsweg

Figuur 19: Infopaneel dossier Beerse

<p>Resultaat</p>	<p>Dossier is opgestart in 2017 en was opgestart voor twee jaren, indien nodig te verlengen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkpakket ontsluitingsweg voor zwaar verkeer: Consensus over wegtracé - Werkpakket stimuleren van transport over water: Workshop watergebonden transport waaraan 20 bedrijven deelnamen uit de regio. Opvolging door DVW in individuele trajecten waarbij materiaalstromanalyses uitgevoerd worden en de goederenflows binnen het bedrijf bekeken worden. - Werkpakket realiseren van milderende maatregelen: natuurnota met akkoord over alle milderende maatregelen + opstart bodemonderzoek - Werkpakket fietsvriendelijke zone: mobiliteitsstudie met aanbevelingen over de rol van de nieuwe ontsluitingsweg in functie van duurzame mobiliteit in Beerse. Te integreren in herziening stadsregionaal mobiliteitsplan. Fiets-o-strade zowel aan noord- als zuidzijde van kanaal ruimte voorzien, verder onderzoek is nodig. - Positief advies van plenaire vergadering over voorontwerp gemeentelijk RUP in december 2018. Voorlopige vaststelling door de gemeenteraad op 28 november 2019.
-------------------------	--

<p>Dossier</p>	<p>Containerterminal Grobbendonk</p>
<p>Initiatief</p>	<p>Vlaamse overheid</p>
<p>Actoren</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbater(s) containerterminal - Dept. MOW - Dept. Omgeving

	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeente Grobbendonk - Provinciebestuur - PIH - Vlaamse Waterweg - Omgevingsinspectie
<i>Probleem</i>	Geluidsoverlast containerterminal
<i>Actie</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Zoeken naar evenwicht uitbating / geluidsoverlast - Bemiddeling tussen buurt en uitbater
<i>Resultaat</i>	Dossier is lopende

<i>Dossier</i>	Fiets-o-strade Olen
<i>Initiatief</i>	Gemeente Olen / Provinciebestuur Antwerpen
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Umicore / Aurubis - Provinciebestuur Antwerpen - Gemeente Olen - Air Liquide
<i>Probleem</i>	Aanleg fiets-o-strade conflicteerde met zuurstoftoevoer aan bedrijven / mogelijk veiligheidsprobleem
<i>Actie</i>	Bemiddeling tussen partijen
<i>Resultaat</i>	Dossier is afgerond

<i>Dossier</i>	Vaartstraat Zandhoven
<i>Initiatief</i>	Gemeente Zandhoven
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeente Zandhoven - Vlaamse Waterweg - POM Antwerpen
<i>Probleem</i>	afstemmingsproblemen tussen gemeente en Vlaamse Waterweg mbt ontwikkeling bedrijventerrein.
<i>Actie</i>	Bemiddeling tussen partijen
<i>Resultaat</i>	Dossier is afgerond

<i>Dossier</i>	Cu-port Olen
<i>Initiatief</i>	Aurubis
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Provincie Antwerpen - De Vlaamse Waterweg - Gemeente Grobbendonk - Afdeling Gebiedsontwikkeling, omgevingsplannen en projecten (dep. Omgeving).
<i>Probleem</i>	Aurubis, een metaalverwerkend bedrijf, gelegen langs een waterweg, wenst een

	<p>groot deel van zijn vrachtvervoer te verschuiven van vrachtwagens naar vervoer via het water. Echter bij de vergunningsaanvraag krijgt het bedrijf af te rekenen met tegenstrijdige adviezen.</p>
<p>Actie</p>	<p>Er wordt overleg gefaciliteerd tussen de adviesverlenende overheidsinstanties en de aanvrager. Waar de aanvrager de kans krijgt de technische specificaties van de laad- en losinstallatie nader toe te lichten, aan de hand van erg recent studiemateriaal.</p>
<p>Resultaat</p>	 <p>Figuur 20: website Vlaamse Waterweg over CU-port</p> <p>Door een open en constructieve dialoog, konden de adviezen aangepast worden aan effectieve metingen, en werden milderende maatregelen uitgewerkt. Deze zullen ervoor zorgen dat de geluidsemissies onder de wettelijke normen blijven. Maar dat door deze vergunde installatie de modal shift effectief gerealiseerd wordt.</p>

3.3.4. Integraal waterbeleid en droogte

Integraal waterbeleid neemt een belangrijk aandeel in de werkzaamheden, niet alleen via de talrijke dossiers die kaderen in de coördinatieopdracht, maar evenzeer vanwege de specifieke, decretale rol die gouverneurs kregen (bekkenbesturen) en niet in het minst de uitdagingen op vlak van waterbeleid en –beheer die de afgelopen jaren wel heel erg pijnlijk tastbaar werden (zie ook het voorwoord).

3.3.4.1 Bekkenwerking

Als voorzitters van de bekkenstructuren staan gouverneurs letterlijk op het kruispunt van de verschillende overheden en betrokken beleidsdomeinen. Het is het voorbeeld bij uitstek van een broodnodige afstemming tussen (veel) verschillende partners met eigen doelstellingen en (soms tegenstrijdige) belangen maar evenzeer met een gemeenschappelijk doel en gedeelde beleidsdoelstellingen. Deze aanpak kan een voorbeeld zijn voor andere beleidsdomeinen waar meer afstemming en coördinatie een meerwaarde kunnen betekenen (mobiliteit, Ruimtelijke ordening ...). Voor een uitgebreid verslag van de activiteiten in het kader van integraal waterbeleid wordt verwezen naar de jaarlijkse wateruitvoeringsprogramma's (WUP) (zie o.a. www.netebekken.be, www.maasbekken.be en www.benedenscheldebekken.be). Hieronder een niet-limitatief overzicht van de in 2019 behandelde dossiers:

Netebekken:

- In 2019 werden 2 vergaderingen van het bekkenbestuur Netebekken georganiseerd, op 7 mei en 10 december. Het bekkenbestuur van 7 mei stond in het teken van de goedkeuring van het bekkenspecifiek deel van het wateruitvoeringsprogramma (WUP) 2018, m.i.v. (1) presentatie realisaties 2018 en investeringsprogramma's door waterbeheerders, (2) advisering investeringsprogramma's, (3) terugkoppeling optimalisatieprogramma Aquafin 2020, (4) advisering optimalisatieprogramma Aquafin 2021. Daarnaast werden ook het concept en de structuur van de bekkenspecifieke delen in het volgende stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 toegelicht. Voor de nieuwe gemeentelijke mandatarissen werd voorafgaand aan de vergadering een infomoment georganiseerd mbt integraal waterbeleid. Het bekkenbestuur van 10 december gebeurde gemeenschappelijk met het bekkenbestuur van de Benedenschelde. Het enige agendapunt was de advisering door het bekkenbestuur van de gebiedsgerichte prioritering voor het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027. Nadien werd het coöperatief spel 'hoogwater zonder kater' gespeeld, waarbij de aanwezigen als groep samenwerken om een oplossing te bieden voor verschillende overstromingsproblemen in de dorpen Watervendegem en Broekmonde.

Benedenscheldebekken:

- In het bekkenbestuur van het Benedenscheldebekken zijn de gouverneurs van de provincie Antwerpen en de provincie Oost-Vlaanderen covoorzitters. In 2019 werden 2 bekkenbesturen ingericht op 24 mei en 10 december, voorgezeten door gouverneur Berx samen met waarnemend gouverneur Didier Detollenaere. De vergadering van 24 mei werd voorafgegaan door een infomoment voor de nieuwe gemeentelijke mandatarissen. Het bekkenbestuur stond in het teken van de goedkeuring van het bekkenspecifiek deel wateruitvoeringsprogramma (WUP) 2018, m.i.v. (1) presentatie realisaties 2018 en investeringsprogramma's 2019 door waterbeheerders, (2) advisering optimalisatieprogramma Aquafin, (3) stand van zaken opmaak watergevoelige openruimtegebieden (WORG) en (4) opmaak werkplan 2019 bekkenstructuren.
- In 2019 wordt volop gestart met de voorbereiding voor de opmaak van het bekkenspecifieke deel Benedenscheldebekken van het stroomgebiedbeheerplan 2022-

2027. Het traject voor opmaak van dit plan werd uitgebreid toegelicht op het bekkenbestuur van 24 mei. Een methodiek en gebiedsgerichte prioritering werd grondig besproken op het bekkenbestuur van 10 december (gezamenlijk bekkenbestuur met het Netebekken). Per gebied werden de laatste monitoringsgegevens, trends, potenties, knelpunten, distance to target en modelmatige analyses overlopen om de afstroomgebieden van de Vlaamse waterlichamen in te delen in 6 klassen ('goede toestand in 2021' tot 'toestand niet goed in 2033'). Deze gebiedsgerichte prioritering vraagt een engagement van de partners in het bekkenbestuur om de vooropgestelde doelstellingen ook effectief op het terrein te realiseren.

- Gouverneur Cathy Berx zat op 8 november de werkgroep Benedenvliet voor. Deze werkgroep zoekt, samen met de gemeenten, waterbeheerders en andere betrokkenen naar oplossingen voor de wateroverlastproblematiek in het stroomgebied van de Benedenvliet. Een aantal projecten zijn al uitgevoerd, andere zijn nog in volle voorbereiding. Ook de waterkwaliteitsproblemen in het stroomgebied worden aangepakt. De werkgroep Benedenvliet bestaat al een kleine 10 jaar en vormt een belangrijke katalysator wat betreft realisaties op het terrein. Op de werkgroep van 8 november werden volgende dossiers besproken: (1) project bloemmolens te Hemiksem, (2) screening, acties en gebiedsgerichte prioritering Benedenvliet ifv opmaak stroomgebiedbeheerplan 2022-2027, (3) projecten provincie Antwerpen, Vlaamse Milieumaatschappij, Aquafin en Vlaamse Landmaatschappij, acties overige initiatiefnemers, stand van zaken opmaak RUP Ijsselaar. Tot slot werden de watergerelateerde aspecten besproken mbt de nieuwe aanvraag voor de afvalenergiecentrale ISVAG.

Maasbekken:

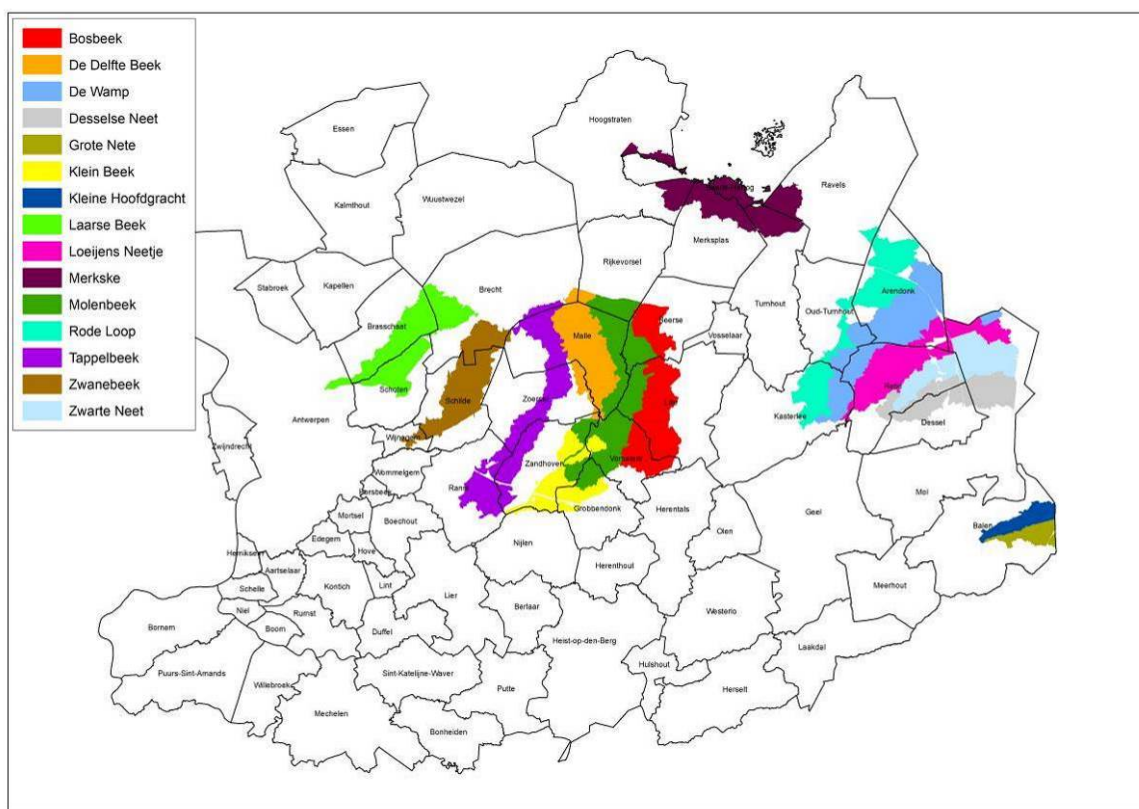
- In januari en in november vond het integraal waterproject voor het Merkske plaats. De actielijst die tijdens het tweede overleg door de leden werden aangebracht, werd tijdens beide vergaderingen overlopen. Tijdens het overleg in januari kwam naar boven dat er nood is aan een apart overleg om de vele calamiteiten die er zijn in het gebied te bespreken en te komen tot oplossingen op terrein. Deze werkgroep is in het najaar van 2019 opgestart. Hierover zal worden teruggekoppeld op het integraal waterproject Merkske.
- In 2019 waren er 2 vergaderingen van de Bestuursgroep Maasbekken Noord. Op 6 mei en op 9 december. De vergadering van mei stond voornamelijk in het teken van de goedkeuring van het bekkenspecifiek deel wateruitvoeringsprogramma (WUP) 2018 m.i.v. (1) presentatie realisaties 2018 en investeringsprogramma's door waterbeheerders, (2) advisering investeringsprogramma's en (3) advisering optimalisatieprogramma Aquafin 2021. Daarnaast stond ook de advisering van het ontwerp 3de waterbeleidsnota op de agenda. Er vond in 2019 een tweede Bestuursgroep plaats in december om de gebiedsgerichte prioritering voor de 3de generatie stroomgebiedbeheerplan Maas goed te keuren. Daarnaast werd een toelichting gegeven over het geplande beekvalleierstel van het Merkske en een terugkoppeling van de droogte van zomer 2019.

3.3.4.2 Droogte en blauwalgen

In de zomer van 2019 was het opnieuw prijs: Vlaanderen werd geteisterd door een droogte die een erg nadelige impact had op vele sectoren. Samen met alle andere actoren hadden we de handen vol, helaas hoofdzakelijk met reactief handelen.

Het provinciebestuur van Antwerpen was in 2019 een trendzetter en werkte een concreet plan van aanpak uit op een meer onderbouwde manier een captatieverbod af te roepen. Op basis van

de aanwezige Europees beschermde vissoorten rivierdonderpad, beekprik en kleine modderkruiper heeft de provincie Antwerpen de 15 meest kwetsbare bovenstroomse stroomgebieden in kaart gebracht waar ik als gouverneur prioritair een afzonderlijk captatieverbod kan instellen. Dit zijn immers de stroomgebieden waar een tekort aan water grote gevolgen kan hebben voor de aanwezige natuurwaarden. In de zomer van 2019 trad dit plan voor het eerst in werking, een primeur in Vlaanderen. Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/beleidsondersteuning/captatieverbod.html>.

Figuur 21: kwetsbare bovenstroomse stroomgebieden provinciaal afwegingskader captatieverboden

Tijdens de (droge) zomer van 2019 werden in totaal 5 politiebepsluiten met betrekking tot captatieverboden uitgevaardigd.

Een problematiek die nauw samenhangt met droge, warme periodes is de blauwalgenproblematiek. In de zomer van 2019 hebben we op vraag van de waterbeheerders niet minder dan 9 politiebepsluiten uitgevaardigd vanwege blauwalgengevaar. Deze politiebepsluiten stelden, waar nodig, een captatie- en recreatieverbod in.

Alle maatregelen werden uitgevaardigd, opgevolgd en waar nodig bijgestuurd steeds in nauw overleg met Vlaamse Droogtecommissie en de coördinatiegroep droogte en waterschaarste provincie Antwerpen die samen kwam op 12 juni 2019 en op 17 juli 2019. Onder andere alle watergebonden activiteiten gekoppeld aan de jaarlijkse Netedag, vielen hierdoor in het water (zie 3.3.2.1).

In een apart evaluatierapport wordt weergegeven hoe in de provincie Antwerpen werd omgesprongen met de droogteperiode in de zomer van 2019. Deze evaluatienota geeft inzicht in de totstandkoming van de verschillende politiebepsluiten (overwegingen, overleg,...), de manier waarop hierover gecommuniceerd werd en wat de vaststellingen op het terrein zijn geweest op

het vlak van naleving en handhaving. In de evaluatienota – hier als bijlage 2 – vindt u ook een evaluatie en overzicht van de belangrijkste concrete knelpunten en een aantal aanbevelingen.

In de tabel als bijlage 3 vindt u een overzicht van alle politiebepalingen uitgevaardigd in 2019.

HERENTALS, OLEN, GEEL, MOL

Recreatieverbod door blauwalgen op kanaal

De plaag van de blauwalgen heeft zich de voorbije dagen dan toch doorgezet op het kanaal Bocholt-Herentals. Daardoor geldt er vanaf nu voor de volledige lengte een captatie- en recreatieverbod.

De blauwalgen, die in de maand juli al in de omgeving van de provinciegrens tussen Lommel en Mol waren opgedoken, bleven, dankzij de wat gematigde regenperiode van de voorbije weken, in die niet al te ruime omgeving zitten. Maar nu de zomer er weer door lijkt te komen, zijn ook op andere plaatsen op het kanaal – zoals bijvoorbeeld ook in Geel – drijfvlagen van mogelijk toxische blauwalgen aangetroffen. De provinciegouverneur heeft daarom het captatie- en recreatieverbod uitgebreid tot over het volledige kanaal, van Herentals tot Bocholt. In mensentaal: het is

Nu de zomer er weer door lijkt te komen, komen ook de toxische blauwalgen weer bovendrijven. FOTO RR

verboden om water af te tappen of eerder welke vorm van zachte recreatie te beoefenen binnen een straal van 100 meter van zo'n drijfvlagen. Die is te herkennen aan de blauwgroene tot rood-

bruine olieachtige laag op het water. Vergis u niet: de groene laag eendekroos heeft op zich niets met blauwalgen te maken. (ho)

Figuur 22: blauwalgenproblematiek in de pers (bron: Gazet van Antwerpen).

3.3.4.3. Klimaatplassen

Zoals eerder gesteld, de voorbije jaren werden we meermaals geconfronteerd met langdurige droogteperiodes. Door de voortschrijdende klimaatwijzingen zullen deze allicht in frequentie toenemen. Daarenboven beschikt Vlaanderen over een van de laagste waterbeschikbaarheden (per inwoner), door een combinatie van een hoge bevolkingsdichtheid en een relatief beperkte aanwezigheid van oppervlakte- en grondwater.

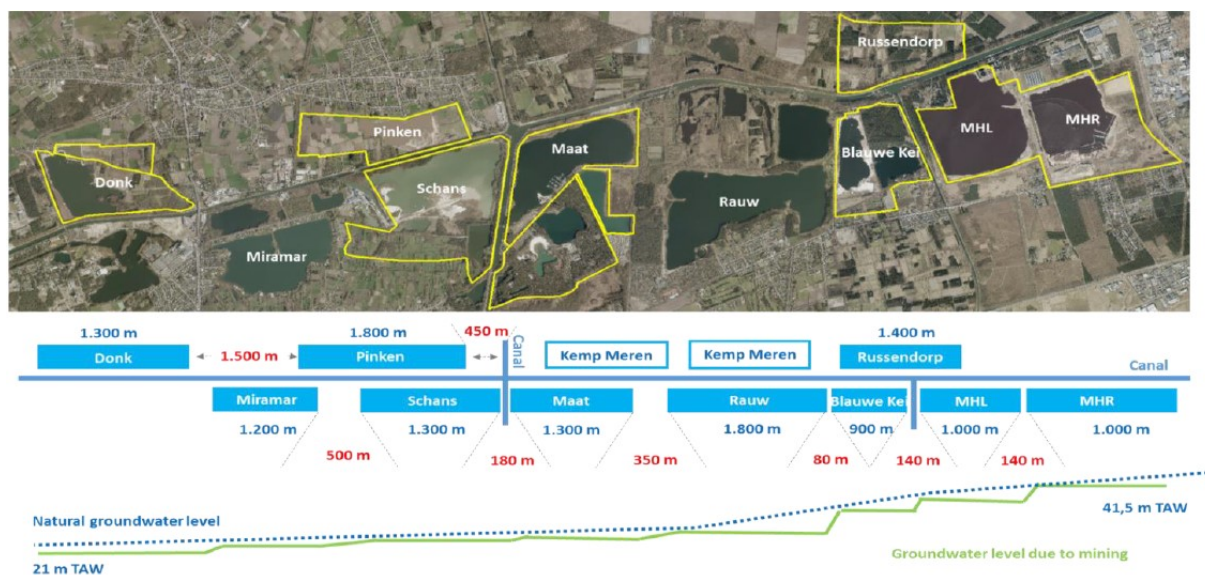
De klimaatverandering brengt dit fragiele evenwicht nog verder uit balans. Om ons hertegen te wapenen zal een verzameling van diverse oplossingen noodzakelijk zijn.

Zo stelde de VMM en de CIW het *Actieplan Droogte en Wateroverlast 2019-2021* voor de Vlaamse Regering op. Dit plan zet voor droogtebestrijding in op vijf sporen:

1. De effecten van klimaatverandering opvangen
2. Water besparen en rationeel watergebruik stimuleren
3. Waterbeschikbaarheid verhogen
4. Water zo optimaal verdelen om de schade te beperken
5. Duurzame drinkwatervoorziening garanderen

Onder spoor 3, werd o.m. actie 32 vastgelegd: 'Onderzoek naar de beschikbaarheid en gebruiksmogelijkheden van water in grote ontginningsplassen'.

Meer dan 140 jaar zandwinning heeft in de regio Mol-Lommel geleid tot een indrukwekkende reeks grote plassen. Deze vormen samen het karakteristieke, recreatief aantrekkelijke landschap dat gekend is als het Kempense-merengebied (zie onderstaande figuur).

Figuur 23: waterpotentieel in de Kempen Meren.

De theoretische potentie van deze plassen om water te bufferen in tijden van overschot en vertraagd af te geven bij droogte is gekend. Deze plassen kunnen een positieve bijdrage leveren aan de verhoogde beschikbaarheid van water voor de productie van drink- en proceswater, landbouw, natuur, recreatie, scheepvaart,... De Gouverneur, in haar rol als voorzitter van het bekkenbestuur Nete, pleit ze al langer voor het benutten van deze potenties. Maar om dit effectief te gaan vertalen naar realisaties op het terrein is eerst studiewerk vereist. Daarom werd onder impuls van de Antwerpse Gouverneur Cathy Berx werd, in samenspraak met de eigenaar Sibelco, gezocht naar partners om deze eerste haalbaarheidsstudie uit te voeren. Partners die know how, logistieke ondersteuning, kennis en/of financiële steun willen leveren. Daarnaast is ook een hoge betrokkenheid van diverse stakeholders wenselijk.

In eerste instantie is een haalbaarheidsstudie noodzakelijk om de ecologische effecten en waterretentie van enkele scenario's begroten. En daarnaast ook beter inzicht te krijgen in de gebruiksvraag (drinkwaterproductie, industrie, landbouw, scheepvaart, natuur, recreatie) en transportmogelijkheden van het water in de plassen (via (aftakkings-)kanalen, leidingen,...)

In 2019 werden een aantal partners reeds principiële bereid gevonden om dit te co-financieren. In 2020 zal dit samenwerkingsverband concreet vorm krijgen, net als de noodzakelijke studie.

Partners in dit project zijn o.m.: het CIW, provincie Antwerpen, Sibelco, Pidpa, Vlaamse Milieu Maatschappij, De Vlaamse Waterweg NV, VOKA, het Waterbouwkundig Laboratorium (dep. MOW), de Boerenbond, Natuurpunt, Gemeente Mol en Dessel, Provincie Limburg, Departement Landbouw en Visserij en het Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaamse Overheid).

3.3.5. Jacht / Afrikaanse Varkenspest

3.3.5.1 Jacht

In juli 2014 besliste de Vlaamse Regering om de administratieve afhandeling van de jachtverloven en de jachtplannen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur over te hevelen naar de Vlaamse Dienst van de Gouverneur. Hieronder vindt u een gedetailleerde verslaggeving van de werkzaamheden in 2019. De werkzaamheden van de dienst jacht zijn op hoofdlijnen onder te brengen in volgende categorieën:

- Jachtverloven
- Jachtplannen
 - o Goedkeuring
 - o Uitkleuringen
- Bemiddeling in jachtconflicten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de uitgereikte, geweigerde en ingetrokken jachtverloven.

<u>Jaar (01/01 tem 31/12)</u> <u>Jachtseizoen (01/07 tem 30/06)</u>	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015
	Jachtseizoen 2019-2020	Jachtseizoen 2018-2019	Jachtseizoen 2017-2018	Jachtseizoen 2016-2017	Jachtseizoen 2015-2016
Jachtverloven – alle dagen	2705 waarvan 28 nog Jachtseizoen 2018-2019	2729 waarvan 11 nog Jachtseizoen 2017-2018	2724 waarvan 16 nog Jachtseizoen 2016-2017	2671 waarvan 13 nog Jachtseizoen 2015-2016	2678
Jachtverloven - zondag	40 waarvan 0 nog Jachtseizoen 2018-2019	33 waarvan 3 nog Jachtseizoen 2017-2018	30 waarvan 5 nog Jachtseizoen 2016-2017	32 waarvan 3 nog Jachtseizoen 2015-2016	23
Jachtverloven - geweigerd	30 waarvan 8 nog Jachtseizoen 2018-2019	33 waarvan 3 nog Jachtseizoen 2017-2018	16 waarvan 1 nog Jachtseizoen 2016-2017	20	15
Jachtverloven - ingetrokken	2 waarvan 0 nog Jachtseizoen 2018-2019		10	7	8
Jachtvergunningen	104 waarvan 5 nog Jachtseizoen 2018-2019	129 waarvan 17 nog Jachtseizoen 2017-2018	103 waarvan 16 nog Jachtseizoen 2016-2017	126 waarvan 14 nog Jachtseizoen 2015-2016	95

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de behandelde jachtplannen.

Indiening jachtplannen	Totaal aantal jachtplannen	Ongewijzigd jachtplan	Voorstel jachtplan	Nieuw jachtplan
Onafhankelijke jager	46	35	8	5
WBE	43	16	27	0
Totaal	89	51	35	5

In 2019 diende het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) een eigen jachtplan goed. Er werden vele kleine overlappingsen met verschillende WBE's vastgesteld. Deze overlappingsen hebben geleid tot vertragingen bij de goedkeuring van de jachtplannen 2019.

Om ervoor te zorgen dat de jacht niet in het gedrang kwam, werden op 10 juli 2019 de goedgekeurde jachtplannen 2018-2019 in hun huidige vorm opnieuw goedgekeurd. De goedkeuring van de nieuwe jachtplannen 2019-2020 verliep in fases. Hieronder een overzicht:

Onafhankelijke jagers	1 juli 2019 :30 jachtplannen 5 juli 201: 9 jachtplannen 8 augustus 2019: 5 jachtplannen 21 augustus 2019: 1 jachtplan 13 september 2019: 1 jachtplan
WBE	8 augustus 2019: 34 jachtplannen 14 augustus: 3 jachtplannen 26 augustus: 2 jachtplannen 29 augustus: 1 jachtplan 3 september 2019: 1 jachtplan 9 september 2019: 1 jachtplan 13 september 2019: 1 jachtplan

Dit jaar gebeurde de verwerking in eigen beheer rechtstreeks in het digitaal geoloket:

- het digitaliseren van nieuwe jachtplannen;
- het opsporen en melden van de overlappingsen van jachtplannen;
- het uitkleuren van percelen die niet langer deel uitmaken van een jachtplan;
- het inkleuren van nieuwe percelen op de jachtplannen.

Op de website www.geopunt.be, die raadpleegbaar is voor iedere burger, kunnen de goedgekeurde jachtplannen 2019-2020 geraadpleegd worden. Voor het indienen van de nieuwe voorstellen van jachtplannen 2019-2020 had het Agentschap voor Natuur en Bos de intentie enkel nog te werken met lijsten waarop de perceelnummers genoteerd staan wat een belangrijke, administratieve vereenvoudiging zou zijn. Dit werd echter uitgesteld tot het jachtseizoen 2020-2021 (aangezien de regelgeving ter zake nog moet worden aangepast).

Naar aanleiding van ontvangen klachten van eigenaars/Openbare Besturen/Natuurverenigingen werden er in 2019 1126 percelen geschrapt uit de jachtplannen van Wildbeheereenheden en de jachtplannen van onafhankelijke jachtrechthouders. Hiervan werden slechts 9 percelen opnieuw ingekleurd wegens geldige jachtpachtovereenkomst.

Deze verslaggeving bevat doorgaans ook een aantal suggesties en aanbevelingen voor een verbeterde en gemoderniseerde werking. Samengevat blijft er nood aan meer interprovinciale afstemming, een verdere digitalisering met een bijhorende ontsluiting van de jachtplannen en investeringen in een centraal dossieropvolgingsysteem.

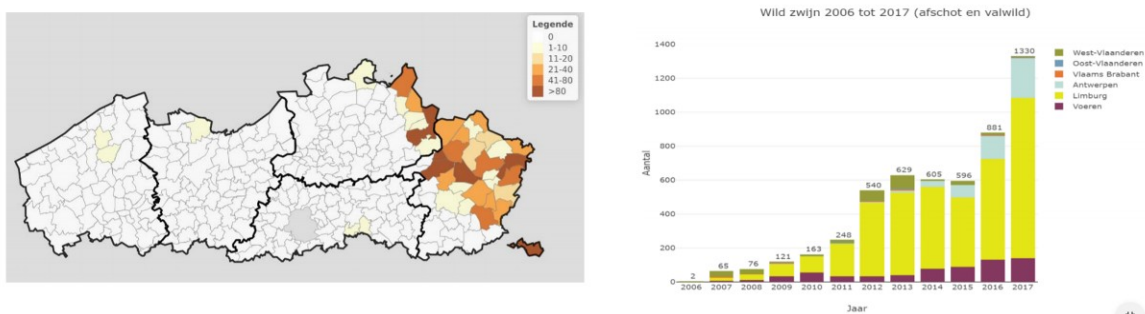
3.3.5.2 Afrikaanse Varkenspest

Op 13 september 2018 werd voor de eerste keer Afrikaanse varkenspest vastgesteld in ons land. Deze virale aandoening werd verspreid onder de everzwijnenpopulatie. De impact op onze

economie en de landbouwsector is groot en kan nog groter worden wanneer de ziekte zich verder zou verspreiden. Voormalig minister Joke Schauvliege riep op om snel, drastisch en efficiënt op te treden.

Lokale coördinatie is aangewezen en op vraag van de minister organiseert de al enkele jaren een afstemmend overleg. In 2019 vond dit overleg plaats op 20 september 2019. Volgende partijen worden betrokken:

- Gemeentebesturen;
- Provinciebestuur;
- ANB en ADLO;
- Landbouwsector (Boerenbond);
- Natuursector (Natuurpunt);
- FAVV;
- HVV;
- WBE's;

Figuur 24: voorkomen wild zwijn / evolutie afschot (bron: INBO)

Everzwijnbeheer
NATUUR EN BOS GEEFT RICHTING

Vlaanderen is natuur

© Tom Uysker

“De opmars van everzwijnen brengt problemen met zich mee die we niet gewend zijn. Samenleven met everzwijnen is een boeiende uitdaging.”

Everzwijnen zijn lang afwezig geweest in Vlaanderen. De voorbije jaren zijn ze in opmars en hebben ze zich gevestigd als inheems grofwild. Op zich een goede zaak. Een troef voor biodiversiteit, natuurbeleving en recreatie. Maar everzwijnen veroorzaken ook schade aan de landbouw, in het verkeer en aan de natuur. En ze kunnen wildziekten verspreiden, met mogelijk zware economische schade als gevolg.

Het everzwijnbeheer in Vlaanderen streeft drie zaken na:

- » schade voorkomen en beheersen
- » populatiebeheer
- » risicobeheersing wildziekten

Figuur 25: kompasnaald everzwijnen (ANB)

3.3.6. Diverse

Niet alle dossiers zijn onder te brengen onder de voorgaande thematieken. Hieronder een overzicht van andere maar daarom niet minder boeiende en relevante dossiers waar we in 2019 probeerden aan bij te dragen.

<i>Dossier</i>	Woonwagengewoners, doortrekkersterreinen en pleisterplaatsen
<i>Initiatief</i>	Voormalig minister-president Geert Bourgeois
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none">- Gemeentebesturen- Provinciebestuur- Agentschap Integratie en Inburgering
<i>Probleem</i>	In opdracht van minister-president Geert Bourgeois vervult de gouverneur een coördinerende rol (inventarisatie, bemiddeling en doorverwijzing met weliswaar beperkte slagkracht) in de aanpak van doortrekkers. Via diverse kanalen sensibiliseren we burgemeesters en gemeentebesturen. Coördineren en verwijzen is immers pas mogelijk als gemeentebesturen rondtrekkenden op hun grondgebied toelaten, de problematiek erkennen, er niet bewust de ogen voor sluiten en al zeker niet doorschuiven naar een aanpalende gemeente. Het uiteindelijke doel is om voldoende pleisterplaatsen en doortrekkersterreinen op het grondgebied van de provincie Antwerpen te voorzien in geval doortrekkers er neerstrijken. Een evenwichtige spreiding door onderlinge solidariteit is waar we uiteindelijk naartoe willen. Bij specifieke problemen en in geval van meningsverschillen of twistpunten tussen gemeenten, neemt de gouverneur een bemiddelende taak op.
<i>Actie</i>	<p><u>3.3.6.1a stand van zaken doortrekkersterreinen provincie Antwerpen</u></p> <p>Op 28/1/2016 besliste de provincieraad om twee nieuwe provinciale doortrekkersterreinen te realiseren en koos daarbij voor een optimale spreiding. Aanvullend op het stedelijk doortrekkersterrein in Antwerpen, dat ondertussen echter definitief gesloten is, wil de provincie één doortrekkersterrein realiseren in het arrondissement Turnhout en één in het arrondissement Mechelen/Antwerpen. In het arrondissement Turnhout werd een geschikte locatie gevonden in Lille, vlakbij de afrit van de E34, grenzend aan de carpoolparking.</p> <p>De realisatie van het doortrekkersterrein in Lille zit momenteel in een eindfase. Daarnaast bekijkt de deputatie of er geen tweede terrein^[2] kan worden aangelegd op de as Antwerpen-Brussel, langs de A12 en de E19^[3]. Een nieuw doortrekkersterrein in stad Antwerpen langs de kaaien komt er niet.</p> <p><u>3.3.6.1b Stand van zaken pleisterplaatsen provincie Antwerpen</u></p> <p>De gouverneur ontving in 2019 geen enkele vraag tot bemiddeling voor een pleisterplaats.</p> <p><u>3.3.6.1c stand van zaken residentieel woonwagenterrein Mortsel</u></p> <p>Het woonwagenterrein aan de Gasthuishoeven opende in 1974 onder impuls van Bond Zonder Naam. In 1979 nam de stad Mortsel het terrein over. Ondertussen</p>

^[2] Het overleg met terreintoezichers van bestaande doortrekkersterreinen adviseert 2 doortrekkersterreinen van 15 à 25 standplaatsen per provincie.

^[3] Op basis van de trekroutes van rondtrekkenden én met het oog op een optimale spreiding van de opvang in onze provincie.

	<p>drong een grondige sanering van de site zich al enkele jaren op. Het sanitair was in erbarmelijke staat, de septische putten zorgden voor problemen en er was sprake van betonrot. Het stadsbestuur besloot daarom om drie jaar geleden tot actie over te gaan. Aanvankelijk liepen de werken wat vertraging op maar als alles verder goed verloopt, beschikt Mortsel in de loop van 2021 over een volledig heraangelegd woonwagenterrein met een mooie gemeenschapsruimte waar de bewoners aan de Gasthuishoeven hun intrek kunnen nemen. Het stadsbestuur koos uiteindelijk voor een sanering van het bestaande terrein: de aanleg van een nieuwe woonplek op een andere plaats bleek geen haalbare kaart. Het nieuwe terrein zal uiteindelijk plaats bieden aan 26 woonwagens. Naast het woonwagenterrein komt een aparte toegangsweg, gescheiden van de nabijgelegen sportvelden. Aan de sanering en heraanleg van het terrein hangt een prijskaartje van 2 miljoen euro, die de Vlaamse overheid subsidieerde. De stad Mortsel neemt de factuur voor de verhuizing en de aanleg van de toegangsweg voor haar rekening. Om overlast en ongerustheid bij de buurtbewoners weg te nemen, zet het stadsbestuur sterk in op duidelijke communicatie met de woonwagengemeenschap en speelt ze kort op de bal. Zo stelden ze bv. een actieplan op waaraan alle bewoners zich moeten houden (kinderen naar school met het oog op het belang van een diploma, actieve zoektocht naar werk,...) en dat hun integratie in de maatschappij bevordert.</p>
<i>Resultaat</i>	Dossier loopt permanent

<i>Dossier</i>	Bevoorradingzekerheid elektriciteit: nieuwe STEG-centrale
<i>Initiatief</i>	Energieproducent
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - energieproducent - VIP-cel - Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplannen en –projecten (dep. Omgeving) - Dienst omgevingsvergunningen (Provincie) - het ANB - De Vlaamse Waterweg
<i>Probleem</i>	<p>In het raam van de bevoorradingzekerheid voor elektriciteit, werkt de federale regering aan het opzetten van een federaal capaciteitsrenumeratiemechanisme, om zo te komen tot bijkomende flexibele energieproductie eenheden. In het kader hiervan werd ik door een energieproducent gecontacteerd in het kader van zijn evaluatie van een van zijn potentiële sites ter ontwikkeling van een nieuwe STEG-centrale.</p> <p>Voor de energieproducent was er onduidelijkheid over de exacte afbakening tussen natuur- en industriebestemming, de te verwachten ontwikkelingen (extern) en vergunbare ontwikkelingsmogelijkheden op terreinen in zijn eigendom.</p>
<i>Actie</i>	<p>Er werd overleg georganiseerd tussen het Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplannen en –projecten, de VIP-cel en de provinciale omgevingsambtenaren voor Ruimte en Milieu, waarbij de knelpunten en kansen van deze site openlijk besproken werden. Ook werd de aanbeveling geformuleerd bilateraal in dialoog te gaan met het ANB, en gericht voorbereidend studiewerk uit te voeren. Ook werd de potentiële interferentie met het Sigmaplan met De Vlaamse Waterweg uitgeklaard.</p> <p>Na de zomer werd nog een stand van zaken, over het verdere studiewerk en het overleg met ANB uitgewisseld.</p>

Resultaat	De energieproducent was door de coördinatie en facilitering van overleg met diverse overheidsdiensten in staat een realistische inschatting te maken van de ontwikkelingsmogelijkheden van het terrein.
------------------	---

Dossier	Zorgcampus Revapolis te Zandhoven
Initiatief	Gemeente Zandhoven
Actoren	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeente Zandhoven - Zorgverblijf Hooidonk - Pulderbos -Revalidatiecentrum voor kinderen en jongeren - VIP-cel - Agentschap voor Natuur en Bos - Agentschap Onroerend Erfgoed
Probleem	<p>Gemeente Zandhoven vroeg hen ondersteunen bij de opmaak ontwikkelingsplannen van de toekomstige zorgcampus <i>Revapolis</i>. Het betreft de integratie van de nabijgelegen zorginstellingen Hooidonk en Pulderbos in één geïntegreerde campus.</p> <p>Het betreft zowel ruimtelijk als operationeel een ingewikkeld project, waarbij één grote zorginstelling gerealiseerd wordt, met een groter ruimtelijk rendement, en infrastructuur aangepast aan de huidige normen en visie in de zorgsector. Daarenboven moet de huidige instelling nog blijven functioneren tijdens de werken. De campus is gelegen in een groene omgeving, en een deel van de bestaande gebouwen hebben erfgoedwaarde.</p>
Actie	Op 2 april 2019 werden de initiatiefnemers samengebracht met de VIP-cel, om de plannen tezamen te bekijken en te bespreken. Er werden duidelijke afspraken gemaakt over de toekomstige te doorlopen stappen, zoals overleg met het ANB en Onroerend Erfgoed met betrekking tot de impact op resp. de natuurwaarden en erfgoedwaarden.
Resultaat	<p>Gemeente Zandhoven en de zorginstellingen hebben een duidelijk beeld van de werkelijke ruimtelijke en vergunningstechnische impact van het project. En kunnen nu met duidelijkere randvoorwaarden het project verder vormgeven.</p> <div style="text-align: right;"> <p>Revalidatie en herstel voor alle leeftijden op één grote nieuwe zorgcampus Revalidatiecentrum Pulderbos verhuist midden 2022 naar nieuwe Revapolis op domein Hooidonk 22/03/2019 om 20:07 door Kristin Matthyssen</p> <p>De staf voor de nieuwe Revapolis werd gegeven door Frans (7) en Seppe (7). Foto: kma</p> <p>ZANDHOVEN - Het was al bekend dat zorgverblijf Hooidonk samen met het Revalidatiecentrum Pulderbos een nieuwe campus gaat bouwen op de site van Hooidonk in Zandhoven. Het Reva wil op 18 juni 2022 al verhuizen naar deze Revapolis, werd gisteren bekendgemaakt.</p> </div> <p>Figuur 26: Revapolis in de pers (bron: Gazet van Antwerpen)</p>

<i>Dossier</i>	Machtiging gebruik explosieven
<i>Initiatief</i>	<p>De gouverneur is bevoegd voor het geven van een (tijdelijke) machtiging voor het houden en gebruiken van springstoffen. In het verleden ontbrak (structureel) overleg met relevante actoren (hulpdiensten, beheerders van naburige infrastructuren, ...) wat kan leiden tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gemiste kans om relevante randvoorwaarden te verwerken in machtiging gouverneur; • gebrek aan draagvlak voor de machtiging en/of ongenoegen over gebrek aan betrokkenheid; <p>Daarom hebben we een eigen werkwijze uitgewerkt waarbij gestreefd wordt naar maximale afstemming en draagvlak en waar nodig randvoorwaarden voor de uitvoering.</p> <p>De ervaring die we de voorbije jaren hebben opgebouwd, leert immers dat minstens het opleggen van randvoorwaarden een noodzaak is. Randvoorwaarden kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstemmend overleg met hulpdiensten; - Communicatie (op voorhand, onmiddellijk na de explosie, ...), - Afstemming met nabije infrastructuur (Infrabel, ...) en gevoelige locaties (RVT, ...); - Timing explosie; - ... <p>Deze aanpak moet de verschillende, betrokken overheden toelaten om de impact van de werkzaamheden te beoordelen en de nodige voorzorgsmaatregelen binnen hun bevoegdheden te nemen.</p>
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Betrokken gemeentediensten - Dienst Noodplanning - Brandweer - Politie - FOD Economie - Provinciebestuur - Beheerders nabijgelegen infrastructuur (Vlaamse Waterweg, Infrabel, AWV, ...)
<i>Resultaat</i>	<p>Dossiers 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MLSPR-2019-0002, nv Metallo Belgium, het reinigen van de afzuiginstallaties en de ovens van de gieterij op basis van schokgolven via een gecontroleerde initiatie van kleine springstofladingen. (Beerse) - MLSPR-2019-0008, Pyrofoor de Amsterdam bv, vuurwerk Tomorrowland (Boom) - MLSPR-2019-0009, nv Fluxys Belgium, ondergrondse verbinding realiseren in gasopslag (Wuustwezel) - MLSPR-2019-0010, Heemkundige Kring Wesalia II, opvoeren Slag van Wuustwezel 1814 (Wuustwezel) - MLSPR-2019-0013, HC Pyrotechnics divisie van Zebra Entertainment, eindejaarsvuurwerk Antwerpen (Antwerpen)

Dossier	Stolp (Geel)
Initiatief	Departement Omgeving
Actoren	<ul style="list-style-type: none"> - Kabinet bevoegd minister Jo Vandeurzen - Departement Omgeving - ANB - Provinciebestuur Antwerpen - Stad Geel - OPZ / VZW 't Kader / Welzijnszorg Kempen - Omgevingsinspectie - IOK - Diverse andere actoren in functie van de zoektocht naar alternatieven (Natuurpunt, Kempens Landschap, ...) - Aankoopcomité Vlaamse overheid
Probleem	VZW 't Kader wil een opvangcentrum voor verslaafden realiseren op gronden beschikbaar gesteld door het provinciebestuur. Dit blijkt vergunningstechnisch evenwel niet moeilijk.

“Provincie is in dit dossier rechter en partij tegelijk”

Nadat de stad Geel het beroepschrift tegen de oprichting van een residentieel opvangcentrum voor drugsverslaafden in natuurgebied aan de rand van De Zegge had verwerpen, gaf natuurvereniging Valk nu in beroep bij het provinciebestuur. Dat bestuur is eigenaar van het pand en moet nu dus een vergoeding leveren aan rijkheid”, stelt vzw Valk.

Naar aanleiding van een klacht van Valk legde de Bouwinspectie begin dit jaar de werken aan de oude boerderij in de Haverbeemden stil. De bouwheer was de werken al begonnen zonder de nodige vergoeding te hebben. Dit werd door de Bouwinspectie vastgesteld. De werken werden stilgelegd totdat de vergoeding was betaald. De bouwheer heeft nu een beroep ingediend bij het provinciebestuur. Het provinciebestuur heeft de vergoeding niet betaald. Dit heeft geleid tot de huidige situatie.

PROVINCIE: “Wij moeten oordelen over dit beroepschrift”

Gedeputeerde voor de Provincie Kathleen Helten (CD&V, foto) meldt dat de rol van de bestuursrechtelijke instanties groot is. “Door een wetgeving die de provincie een vergoeding afleveren voor bouwwerken op eigen domeinen. Ze behandelen het eventueel beroep dat daar tegen wordt ingediend. Dat doen we bijvoorbeeld voor onze recreatiedomeinen. De wet zegt nu dat de vergoedingsovereenkomst is toegelaten van het bestuursrecht. Ook de gemeenten verliezen sindsdien vergoedingen aan rijkheid. Ze zijn ontevreden. Dat geldt niet zo goed voor de provincie, tot in beroep toe.” Volgens Kathleen Helten moet de bestuursrechtelijke instantie de argumenten die worden aangehaald om een beroep te verwerpen tegen een door de gemeente

opvangcentrum voor drugsverslaafden midden in natuurgebied

De Bouwinspectie legde begin dit jaar de werken aan de oude boerderij in de Haverbeemden stil. De bouwheer was de werken al begonnen zonder de nodige vergoeding te hebben. Dit werd door de Bouwinspectie vastgesteld. De werken werden stilgelegd totdat de vergoeding was betaald. De bouwheer heeft nu een beroep ingediend bij het provinciebestuur. Het provinciebestuur heeft de vergoeding niet betaald. Dit heeft geleid tot de huidige situatie.

Staat: Claes somt de grootste bezwaren tegen de locatie op: “Ten eerste de inplantingsplaats”, zegt hij. “De boerderij en de stal liggen in een agrarisch gebied met ecologisch belang. In het lokale scenario van het GRUP Kleine Nete en de Nete moet het hier gebouwd worden als natuurgebied krijgen. Die opvangvergunning moet dus worden geweigerd.”

Sociaalpolitiek
Volgens Valk ligt de oude boerderij zonnerevend en mag het gebouw volgens de wet geen bestemmingswijziging krijgen. Al noemt de vzw zich nog het meest aan het opsliden van de omgevingsvergunning. “Eerst wordt er een vergoeding aangevraagd voor de verbouwing van de boerderij tot woning. Pas daarna wil men een vergoeding aanvragen voor de verbouwing van de stal tot opvangcentrum. Daar zit een strategische achter: die van de volksgeneesmiddelen. Het valt niet mee te vergoedingen met een concreet vergoeding en vervolgens op de propheet komt met het voorstel om er een fabriek te bouwen. Wij vinden dat het project door de vergoedingsovereenkomst overbodig is. Zijn gebied moet worden behouden. Die oplossing is sociaalpolitiek en alleen bedoeld om de bestaande weegwijzer te omzeilen.”

Alternatief
Voor Jan Claes is de hamvraag vooraf hoe de juridisch zal worden opgelost. Het Vlaamse Gewest is betrokken via het verkiezen van subsidies voor het project. De gemeente Geel levert de opvangvergunning af. De provincie is eigenaar van het gebouw en behandelt ook het beroepschrift tegen de oprichting van de opvangcentrum. Middelen het natuurgebied. De oude boerderij is omgeven door gronden die eigendom zijn van het Agentschap voor Natuur en Bos en ligt midden in het Europese halfnatuurgebied (zie kaart). “Ze zijn erg creatief geweest in het zoeken naar een plek waar zo'n project niet kan”, zucht Jan Claes, voorzitter van de vzw Valk, een natuurvereniging die al 45 jaar be-

Figuur 27: Dossier Stolp in de pers (bron: Gazet van Antwerpen)

Actie	<ul style="list-style-type: none"> - Uitklaren haalbaarheid projectvoorstel - Ondersteuning zoektocht alternatieve inplantingsplaats - Faciliteren verkoop gronden provinciebestuur
Resultaat	Dossier is lopende

Dossier	Brandpreventiemaatregelen Kalmthoutse Heide
Initiatief	Grenspark Kalmthoutse Heide
Actoren	<ul style="list-style-type: none"> - Grenspark Kalmthoutse Heide - Gemeente Kalmthout

<i>Probleem</i>	Brandpreventie én bestrijding zijn erg belangrijk voor het veiligstellen van de natuurwaarden van de Kalmthoutse Heide en de veiligheid. Enkele investeringen die de draagkracht van het gemeentebestuur overschrijden, dringen zich op. Enerzijds dient de oude brandwachtstoren recent te worden vervangen (prioritair), anderzijds wil het park een vast leidingennetwerk voor bluswater aanleggen, om zo cruciale tijd te winnen bij calamiteiten.
<i>Actie</i>	Er werd een overleg georganiseerd tussen de federale dienst Noodplanning (Antwerpen), het Grenspark en gemeente Kalmthout. Hier werden de uitgewerkte projecten toegelicht, en tezamen bekeken welk mogelijke financieringsbronnen in aanmerking kunnen komen. Ook werden –vaak tevergeefs- contacten gefaciliteerd met enkele overheidsdiensten in de zoektocht naar extra middelen.
<i>Resultaat</i>	De nodige middelen werden nog niet vergaard, maar de bouw van de brandwachtstoren kan alleszins wel doorgaan. Aan de financiering van het leidingennetwerk wordt nog verder gewerkt, o.m. via Europese Projecten en mogelijke toekomstige beleidsruimte rond Nationale Parken.

<i>Dossier</i>	Tijdelijke locatie antenne voor drone-communicatie
<i>Initiatief</i>	Helicus is een jong en innovatief bedrijf dat o.m. betrouwbaar en betaalbaar medisch vervoer, voor o.m. biologische monsters en medicijnen, tussen zorgcentra mogelijk wil maken. Met het vervoeren van dergelijke kritische ladingen met drones, willen we de beperkingen van traditioneel vervoer over land, met inbegrip van verkeersopstoppingen en verkeersongevallen, overwinnen.
<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Helicus - Provincie Antwerpen - Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplannen en –projecten (dep. Omgeving) - Luchthaven van Deurne - Diverse gebouwenbeheerders
<i>Probleem</i>	Om hun ontwikkelde drone, software en vliegprocedures te testen met proefvluchten tussen Antwerpse ziekenhuizen, in het kader van een Europees project (Medrona), had Helicus nood aan een goede locatie om een antenne te plaatsen als back-up-systeem voor de communicatie van de grondpiloot met de drone: een hoog gebouw centraal in Antwerpen. Door de kleine tijdspanne waarbinnen de testen dienden te gebeuren, was er geen mogelijkheid om een omgevingsvergunning aan te vragen voor de antenne.
<i>Actie</i>	Al snel blijkt het Provinciehuis een moeilijk haalbare kaart, omwille van hoogtebeperkingen in de vergunning, door de ligging in de aanvliegeroute naar de luchthaven van Deurne. In samenwerking met Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplannen en –projecten (dep. Omgeving) werd uitgeklaard dat onder bepaalde voorwaarden voor een tijdelijke constructie geen omgevingsvergunning noodzakelijk was. Vervolgens werd samen met het bedrijf hoge gebouwen in Antwerpen gescreend op hun potentie, en contacteerde ik verschillende publieke eigenaren van hoge gebouwen in Antwerpen. Er werd eveneens een overleg gefaciliteerd met de Luchthaven van Deurne om de

modaliteiten en de planning voor de plaatsing van zo'n Antenne vooraf door te spreken.

Resultaat

Via het leggen van de nodige externe contacten werd alsnog een geschikte – vergunningsplichtvrije- locatie gevonden, voor de tijdelijke opstelling van de Antenne. Waardoor deze lovenswaardige innovatie tijdig kon getest worden.

8 binnenland

DE STANDAARD
WOENSDAG 4 SEPTEMBER 2019

Als het echt misloopt en alle motoren uitvallen, opent de 25 kilo zware drone een parachute en gaat een sirene loeien. © Jan Van der Perre

Ziekenhuizen transporteren bloed en urine door de lucht

Vervoer van medicatie? De drone komt zo

Over twee weken vertrekt de eerste drone aan het Sint-Augustinusziekenhuis richting het UZ Antwerpen.

VAN ONZE REDACTRICE
MAXIE ECKERT

BRUSSEL | Een paar minuten. Meer tijd zal de drone niet nodig hebben om van het dak van het Antwerpse Sint-Augustinusziekenhuis (GZA) naar het UZ Antwerpen te vliegen. Op haar allereerste vlucht boven publieke ruimte, op 25 september, zullen in het rode koffertje onder aan de drone buisjes met water zitten. Later zal de drone niet langer 'proefstalen', maar echt medisch materiaal vervoeren: menselijk weefsel, urine, bloed, medicatie.

'Als je pech hebt met het verkeer, doe je er met de wagen van Sint-Augustinus naar het UZ Antwerpen, een paar kilometer verderop, twintig minuten over', zegt Willeke Dijkhoff, afgevaardigd

bestuurder van GZA. 'Het verkeersinfarct speelt ons parten. Maar we hebben snel transport tussen de Antwerpse ziekenhuizen nodig omdat we almaar nauwer samenwerken. Neem de analyse van weefsel. Die is al gecentraliseerd in het ZNA-Middelheim. Staatjes moeten dus vlug van andere campussen naar daar vervoerd kunnen worden.'

Beperkte houdbaarheid
Ook buiten Antwerpen hebben ziekenhuizen nood aan sneller vervoer tussen campussen. Vanaf december zal in Hasselt een drone vliegen tussen de sites van het Jessa-ziekenhuis.

De klinieken moeten een oplossing voor de verkeersknoop vinden, nu de overheid eist dat ze een deel van hun taken onderling verdelen

Het probleem van het onvoorspelbare verkeer in en rond de steden wordt voor de ziekenhuizen des te prangender als bepaalde medicatie zoals chemotherapie op één ziekenhuiscampus bereid wordt, en de medicatie wegens een beperkte houdbaarheid snel bij de patiënt op een andere campus moet geraken. De klinieken moeten er een oplossing voor vinden, nu de overheid eist dat ze zich in netwerken organiseren en ze een deel van hun taken onderling verdelen.

Het project met de ziekenhuisdrones, onder leiding van het Antwerpse bedrijf Helicus, is van internationaal belang. De Helicus Aero Initiative werkt in opdracht van de Europese Commissie mee aan nieuwe luchtverkeersregels. Tot het consortium behoren (onder meer) Antwerpse ziekenhuizen, de lucht- en ruimtevaartfabrikant Sabca en luchtverkeersleider Skeyes.

Het gaat hard. Pas vorig jaar vonden de eerste vluchten boven afgesloten testgebied bij Droneport in Sint-Truiden plaats, nu

staat de datum van de eerste vlucht in publieke ruimte vast.

Na die maidenvlucht zal wekelijks een drone pendelen tussen de GZA-campussen, het UZ Antwerpen en het ZNA-Middelheim. Later komen er andere ziekenhuizen uit Antwerpen en omgeving bij en worden de drones ad hoc ingezet voor dringend vervoer.

Veiliger dan de wagen

Mikael Shamim, ceo van Helicus, maakt zich sterk dat de dronevluchten op 90 tot 150 meter hoogte en met 60 kilometer per uur veilig zijn. 'Veel veiliger dan ritten met de wagen, die kan botsten. We vragen ook voor elke vlucht toestemming aan de luchtverkeersleider. De drones vliegen dan automatisch, maar er is altijd een operator-piloot die vanuit het controlecentrum de vlucht volgt en desnoods het stuur overneemt.'

In het ergste geval, als alle motoren zouden uitvallen en een veilige landing van de 25 kilo zware drone niet meer mogelijk is, opent zich een parachute en loeit een sirene om mensen te waarschuwen.

Boven werven, daken en akkers

Veel bedrijven in de bouwsector hebben drones, zegt Mark Vanlook, directeur van de Limburgse dronecampus Droneport. Een drone kan over de werf vliegen en met een intelligente camera bijvoorbeeld het volume van een hoop zand schatten. Drones kunnen ook snel een gebouw volledig opmeten. Ook bij de inspectie van zonnepanelen, daken en bruggen komen ze van pas.

In het Verenigd Koninkrijk en in Frankrijk meten landbouwers met drones de schade op na een overstroming of bij droogte. 'Voor Belgische boeren met hun kleinere akkers loont zo'n investering niet', aldus Vanlook. Door nieuwe Europese regels zal vanaf midden 2020 goedertransport per drone toegelaten zijn. Tot dusver is dat verboden. De drones van Helicus zijn wel officieel gekeurd zijn en hebben toestemming van de overheid om boven publieke ruimte te vliegen. (mec)

Figuur 28: Dossier Helicus in de pers (bron: De Standaard)

Dossier	CAR-T productiefaciliteit
Initiatief	<p>In april 2019 vroeg Janssen Pharmaceutica overleg tussen overheidsdiensten te initiëren in het raam van hun betrachtingen om een nieuwe research- en productiefaciliteit <i>CAR-T</i>, voor de nieuwe generatie geneesmiddelen, naar België te halen. M.n. celtherapieën die op individuele basis bereid worden o.b.v. patiënt-eigen bloed. De interne concurrenten binnen Janssen Pharmaceutica zijn o.m. vestigingen in Nederland en Zwitserland.</p> <p>Janssen Pharmaceutica wil deze kans niet mislopen, om in België de trein van de nieuwe generatie geneesmiddelen te missen, met bijhorende risico's voor hun toekomst op lange termijn.</p> <p>In eerste instantie wordt gemikt op een research faciliteit, die in Beerse zou komen. Als dat project binnengehaald kan worden, verhogen de kansen drastisch om in de tweede fase (ook zeer nabije toekomst) de productiefaciliteit in België te kunnen vestigen. In de eerste fase zijn hier een 520-tal directe VTE-arbeidsplaatsen mee gemoeid.</p>
Actoren	<ul style="list-style-type: none"> - Vlaamse Regering - VLAIO en FIT - Provincie Antwerpen (dienst Europa) - Gemeente Beerse
Probleem	Het opmaken van een zo solide mogelijke <i>biedingsdossier</i> , waarbij voldoende zekerheid kan gegeven worden over de vergunningverlening als steunende initiatieven vanuit alle overheden.
Actie	<p>In overleg met Janssen Pharmaceutica, de bevoegde Vlaamse diensten, het provinciebestuur en gemeente Beerse, werd een engagementsverklaring opgesteld. Deze engagementsverklaring had vnl. tot doel het dossier overtuigender te maken ten aanzien van de o.a. Chinese beslissingsmakers. Met deze verklaring engageren provincie Antwerpen en gemeente Beerse om zich constructief, binnen de wettelijke beperkingen, mee te werken aan het omgevingsvergunningsproces en het aanvragen en/of toekennen van financiële steun (EFRO).</p> <p>Vlaams Minister-president Bourgeois en Minister Muyters stelden eveneens een LOI op.</p> <p>Zowel de provinciale diensten, VLAIO als FIT zullen nu in nauw overleg met Janssen Pharmaceutica verder blijven werken aan deze dossiers. Voor stap 1 (researchfaciliteit) werkte de provinciale dienst Europa samen met VLAIO mee aan het dossier voor EFRO-steun. Voor stap 2 (productiefaciliteit), werd door de Vlaamse Regering –ook onder voorbehoud natuurlijk- opleidingssteun voorzien (LOI).</p>
Resultaat	Op 16 mei 2019 werd de engagementsverklaring opgesteld. Eind 2019 was het selectieproces nog steeds lopende, en was Janssen Pharmaceutica in onze provincie nog steeds in de running.

Dossier	Synagoge Kalmthout
Initiatief	Voormalig minister-president Geert Bourgeois

<i>Actoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - vzw Synagoge Heide (vzw) (met vertegenwoordiging Shomre Hadas) - Israëlitische Orthodoxe Gemeente Machsike Hadas van Antwerpen - Gemeente Kalmthout
<i>Probleem</i>	<p>In mei 2012 werd door minister Geert Bourgeois, bevoegd voor het beleidsdomein Onroerend Erfgoed, de vraag gesteld om te bemiddelen in het dossier van de synagoge in Kalmthout-Heide. Dit gebouw, beschermd als monument sinds 2007, verkeert in zeer slechte staat. Een grondige renovatie is noodzakelijk. Maar omwille van de zeer complexe eigenaarssituatie is een samenstelling en indiening van een restauratiedossier niet eenvoudig. Op dit ogenblik zijn er maar liefst 68 eigenaars, waarvan een groot deel in het buitenland verblijft.</p>
<i>Actie</i>	<p>Eind 2018 werd een onderzoekspremie aangevraagd en ook toegekend. Zo droeg de Afdeling Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid 16 892.80 EUR (80% van het totaal) bij voor de opmaak van het beheersplan. Het bekomen van de restauratiepremie is de volgende stap. Hiervoor moest een zeer uitgebreid, grondig en gedetailleerd aanvraagdossier worden samengesteld, in nauw overleg met het architectenbureau dat de werken zal uitvoeren. Dit werd begin 2019 opgestart. Aan dit aanvraagdossier 'Open erfgoed' moet ook een beheersplan toegevoegd worden, aangezien we een premie 'open erfgoed' willen bekomen. Open erfgoed is beschermd erfgoed dat actief en op regelmatige basis opengesteld wordt met als bedoeling de erfgoedwaarde ervan in de kijker te plaatsen. Informatie over de invulling van het gebouw, over het dagelijkse bestuur en de openstelling moet verzameld worden in een beheersplan.</p> <p>In 2018 werd er al gewerkt aan een beleidsplan, dat als basis en leidraad zal dienen voor dit beheersplan. In juni 2019 vond de ondertekening van het definitieve beleidsplan plaats, waarbij alle partijen officieel hun akkoord geven voor de tekst.</p> <p>Zomer 2019: alle eigenaars kregen een brief (Nederlands – Engels – Hebreeuws) met daarin stand van zaken, info over de inhoud van het beleidsplan, en de volgende stappen die uitgewerkt zullen worden voor het bekomen van de restauratiepremie info over de restauratie.</p> <p>In 2019 kwam de werkgroep synagoge verschillende keren samen met het architectenbureau Erfgoed en Visie, om de opmaak van het aanvraagdossier (Nota Open Erfgoed) en het beheersplan te bespreken.</p> <p>November 2019: verlenging mandaat Koen Maenhout als beheerder + belangrijke uitbreiding bevoegdheden (o.a. bevoegdheid om aannemers aan te stellen) door Rechtbank van Eerste Aanleg Antwerpen.</p> <p>December 2019: nota Open Erfgoed en Beheersplan Synagoge werden goedgekeurd door alle betrokkenen (vzw synagoge, Machsike Hadas, gemeente Kalmthout).</p>

Figuur 29: Ondertekening beleidsplan juni 2019

Dossier	Kasteelhoeve Grobbendonk
Initiatief	Provincie Antwerpen
Actoren	<ul style="list-style-type: none"> - Provinciebestuur Antwerpen - Kempens Landschap (KL) - Gemeente Grobbendonk - Private partijen (uitbaters horeca) - Natuurpunt (NP) - OE - ...
Probleem	De Kasteelhoeve Grobbendonk (en ca. 10ha omliggende bossen) is in erfpacht genomen door de gemeente Grobbendonk en Kempens Landschap. Dit site is vervallen maar biedt enorme kansen. Wegens meningsverschillen tussen de erfpachthouders zat het dossier vast.
Actie	<ul style="list-style-type: none"> - Diverse overlegmomenten - Opmaak akkoord op hoofdlijnen - Installatie werkgroep beheer. De werkgroep beheer kwam in 2018 meerdere keren samen.
Resultaat	<p>Dossier loopt maar patstelling is doorbroken. Volgende doorbraken zijn gerealiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Akkoord op hoofdlijnen - Opmaak geïntegreerd beheersplan (natuur – erfgoed) is gestart (gemeente/KL/NP) - Bossen worden in beheer gegeven aan NP - Installatie WG beheer. De werkgroep beheer kwam in 2019 één keer samen. - Aanvraag verwervingssubsidies i.k.v. het strategisch project Kleine Nete

4. Openingsrede 2019

Ieder jaar spreek ik de deputatie en de provincieraadsleden toe na afloop van de begrotingsbesprekingen. Meer info over de openingsredes vindt u op <https://www.cathyberx.be/over-cathy-berx/openingsrede.html>. Met de openingsrede probeer ik in te spelen op concrete, actuele en maatschappelijk relevante uitdagingen en opportuniteiten. Tegelijk probeer ik op die manier ook de veelal Vlaamse beleidsdoelstellingen verder te vertalen naar concrete maatregelen uitvoerbaar op het terrein. In 2019 was het thema luchtkwaliteit.

Op onze gezondheid: samen naar/voor schone lucht in Antwerpen (en omstreken).

Op vrijdag 6 december 2019 sneed ik, als eerste deel van een vierjarige cyclus openingsredes rond de vier elementen, het thema *lucht* aan.

Op basis van vele gespreken met experts in het veld, onderzoekers, burgerbewegingen, beleidsmakers,... schreef ik mijn geïntegreerde visie neer in de publicatie: *Op onze gezondheid: samen naar/voor schone lucht in Antwerpen (en omstreken)*.

Hierin ging ik dieper in op de impact van en nood aan een gecoördineerd schone-luchtbeleid met bijzondere aandacht voor een nieuwe ruimtelijke ordening, een ambitieuze modal shift, een nieuw landbouwbeleid, sociaal rechtvaardige beleidsmaatregelen zonder perverse milieueffecten én een doortastende, innovatieve handhaving met een duidelijk doel voor ogen: schone en gezonde lucht voor allen.

Een aantal heilige huisjes worden allerminst ontzien: de dwingende nood aan een slimme kilometerheffing of rekeningrijden, de bedrijfswagen/salariswageng, de versnelde uitfasering van hout als brandstof voor verwarming...

De aanpak van de luchtkwaliteit vereist geïntegreerde en integrale multi-level (over alle bestuursniveaus en de civiele samenleving heen) oplossingen. Bij uitstek een beleidsthema voor een gouverneur.

Na mijn uitgesproken rede op 6 december 2019, ging ik tijdens de provincieraadszitting in gesprek met prof. dr. Tim Nawrot, milieuepidemioloog verbonden aan de Universiteit Hasselt, dr. ir. Caroline Van der Heyden, adviseur Milieubeleid van de Boerenbond, ir. Roel Vaneerdeweg, beleidsadviseur luchtbeleid bij de Vlaamse overheid, gespecialiseerd in voertuigemissies en handhaving, en dr. Elke Valgaeren, directeur van de studiedienst van de Gezinsbond.

Afsluiten deed ik met tien heldere, haalbare en duidelijke tussendoelstellingen, waarmee het mogelijk moet zijn om een gezonde luchtkwaliteit sneller dan vooropgesteld te realiseren:

8. Vanaf 2021 wordt jaarlijks een integraal voortgangsrapport over de emissies gepubliceerd, zijn de meest recente meetgegevens maximaal één jaar oud, en wordt de luchtkwaliteit globaal én in elke gemeente minstens jaarlijks resp. tweejaarlijks gemeten.
9. Vanaf 2022 worden de uitlaatgassen van (vracht)wagens jaarlijks gecontroleerd op fijnstof, stikstof- en zwaveldioxide.
10. Vanaf 2024 bevat élk bestuursakkoord (gemeentelijk, provinciaal, gewestelijk of federaal) een geïntegreerd en samenhangend hoofdstuk over luchtkwaliteit dat echt over de muurtjes kijkt.
11. Vanaf ten laatste 2025 hoeft geen enkele Antwerpenaar nog op houtverbranding te rekenen om zijn woning te verwarmen.
12. Vanaf 2030 behoort Antwerpen niet langer tot de top 10 van het grootste aantal nieuwe kankerdiagnoses. Het gebruik van puffers is gehalveerd.
13. Vanaf 2030 ligt geen enkel bedrijf nog op meer dan 10 km van een overslagpunt naar het spoor, binnenvaart of een andere duurzame, emissiearme vervoersmodus. Maximum 10 % van de vracht- en bestelwagens rijdt leeg rond.

14. Vanaf 2030 is elke veestal emissiearm en de handelsbalans van landbouwproducten in evenwicht. In de vrijgekomen ruimte is 12 000 ha bos en 6 000 ha open natuur gecreëerd, zonder dat het globale inkomen van de landbouwers erop achteruit gaat.
15. Vanaf 2035 vaart elk bestaand zeeschip emissievrij binnen territoriale wateren. Elk nieuw exemplaar is emissievrij.
16. Vanaf ten laatste 2035 is het private wagenbezit in Antwerpen gedaald tot één per huishouden, waardoor het aantal voertuigkilometers met minstens 25% en liefst 35 % is teruggedrongen, om systematisch verder door te dalen.
17. Bij een nieuwe *CurieuzeNeuzen*, in 2035 dus, staan alle bolletjes op groen in straten en buurten waar mensen wonen, kinderen en jongeren schoollopen, opgevangen of verzorgd worden. Parse, donker resp. lichtrode of oranje bollen horen tot het verleden. Maximaal 10 % gele ($> 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$) bollen worden node nog gedoogd.

U kan de integrale tekst van de openingsrede en mijn toespraak na de openingsrede nalezen op mijn webstek: www.cathyberx.be.

Figuur 30: Rede 2019

5. Bijlagen

Bijlage 1: Rapportage strategisch project Kleine Nete

Bijlage 2: Evaluatie droogte en waterschaarste 2019

Bijlage 3: overzicht politiebesluiten 2019

VOORTGANGSRAPPORT

april 2020

STRATEGISCH PROJECT

—

Veerkracht in de vallei
van de Kleine Nete

Van coördinatie naar
coproductie

In samenwerking met:

WOORD VOORAF

L.S.,
Beste lezer,

De tijd gaat snel, het strategisch project in de vallei van de Kleine Nete heeft zijn 3de jaar en laatste jaar ingezet. In dit rapport blikken we terug op de talrijke acties die werden uitgevoerd tussen april 2018 en april 2020. Zoals u ziet werden er weer belangrijke stappen gezet om de veerkracht van de vallei verhogen.

De context van onze acties is duidelijk: de essentiële openruimtefuncties in een sterk gefragmenteerde vallei, denk maar aan voedselproductie, waterberging, klimaatregulatie en het behoud van biodiversiteit en erfgoed, goed samen laten functioneren. Ook op de toeristische en recreatieve ontsluiting van het hele valleigebied wordt omzichtig ingezet.

Deze werkwijze vergt o.m. een beleids- en gemeentegrensoverschrijdende aanpak. Een doorgedreven afstemming en coördinatie zijn noodzakelijk. We doen dat, met vele partners samen, onder de koepel van het strategisch project en binnen de coördinatieopdracht die de Vlaamse Regering mij in 2012 toevertrouwde.

Gelukkig kunnen we rekenen op een even sterk als sterk gewaardeerd partnerschap. Met hun niet aflatende inzet en constructieve aanpak blijven alle partners aan de slag om projecten te realiseren op het terrein. Cruciaal zijn de vele investeringen en subsidies die we dankzij onze verenigde krachten naar de vallei hebben kunnen halen. In dit rapport vindt u daarvan een overzicht. Heel graag danken we alle partners. Alleen met en dankzij jullie allen kunnen we, kan de vallei deze uitdagingen en ambitie aan, kunnen de vele plannen slagen.

In april 2021 loopt het huidige strategisch project af. Uiteraard mag de geweldige dynamiek in de vallei niet stilvallen. Het werk is immers nog lang niet af. Eerder integendeel: er komen vooral uitdagingen bij. De meest urgente is ongetwijfeld de structurele verdroging die de afgelopen zomers én nu ook al in het vroege voorjaar van 2020 tastbaar werd. Daarom blikken we al vooruit. Zo drukken we de ambitie uit om in 2020, ongeveer nu dus een tweede strategisch project aan te vragen. Onze voorbereidingen daartoe lopen volop.

De Nete-vallei is een prachtige vallei. De uitdagingen zijn groot. Elke dag werken we er met velen aan om de vallei te laten uitgroeien tot een veerkrachtig en aantrekkelijk, kortom nog zoveel mooier, sterker en unieker gebied. Alleen samen kunnen en zullen we daar in slagen.

Veel leesplezier en genegen groeten,

Kirsten Schoonaert

Projectcoördinator strategisch project

Cathy Berx

Gouverneur Antwerpen
Voorzitter opvolgingscommissie en proces-
beheercomité coördinatieopdracht 'Kleine
Nete'

INHOUDSOPGAVE

A. INHOUDELIJK DEEL.....	5
1. Inleiding.....	5
2. Situering en projectstructuur.....	5
2.1. Situering.....	5
2.2. Projectstructuur.....	7
2.3 Projectcoördinator.....	8
3. Gebiedsdekkende acties.....	9
3.1 Gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.....	10
3.1.1 GRUP 'Openruimtegebieden Beneden-Nete'.....	10
3.1.2 GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk'.....	14
3.2 Integraal waterbeleid.....	18
3.3 Sigmapijn.....	21
3.4 Europese natuurdoelen Natura 2000.....	22
3.5 Erfgoed landschapsatlas.....	23
3.6 Kempische Noordzuidverbinding.....	25
3.7 Verwervingssubsidies strategisch project.....	25
3.8 Communicatie.....	26
3.8.1. Bezoeken gemeentebesturen.....	27
3.8.2. Logo, huisstijl en website.....	27
3.8.3. Evenementen.....	28
3.9 Nieuwe aanvraag strategisch project.....	30
4. Globaal overzicht stand van zaken.....	31
4.1 Landschapspark Pallieterland (trekker: stad Lier i.s.m. Regionaal Landschap Rivierenland en ANB).....	31
4.2 Vallei van de Kleine Nete tussen Molternetebrug en Lier.....	35
4.3 Graafweide – Schupleer: het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa.....	40
4.4 Vallei van de Aa: een multifunctioneel landbouwlandschap.....	43
4.5 Groenblauwe dooradering Herentals.....	45
4.6 Zeggeloop (en andere zijlopen van de Kleine Nete tussen Geel en Herentals).....	48
B. FINANCIËEL DEEL.....	50
C. BIJLAGEN.....	50
Bijlage 1: Fiches van de verschillende lopende acties.....	50
Bijlage 2: Investerings in de vallei van de Kleine Nete.....	50

Bijlage 3: Infokrant Natuurinrichtingsproject Graafweide - Schupleer	50
Bijlage 4: Overzicht gemaakte onkosten en bewijsstukken uitgaven	50
Bijlage 5: Vraag tot uitbetaling volgende subsidieschijf.....	50

A. INHOUDELIJK DEEL

1. Inleiding

Dit rapport geeft de voortgang van het strategisch project 'Veerkracht in de vallei van de Kleine Nete' weer. Het project kadert binnen de strategische projecten ter realisatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en is opgestart op 9 april 2018.

In uitvoering van de intentieverklaring Kleine Nete bereidden de verschillende partners in 2017 een aanvraag tot erkenning en subsidiëring als strategisch project in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voor. De basis voor deze aanvraag werd in 2016 gelegd in een reeks werkateliers en het kansenrapport dat daaruit voortvloeide.

Het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete diende namens de verschillende partners (provincie Antwerpen, gemeenten Kasterlee, Geel, Olen, Herentals, Lille, Vorselaar, Grobbendonk, Zandhoven, Ranst, Nijlen en Lier, Kempens Landschap, De Vlaamse Waterweg, Boerenbond, Natuurpunt, Regionaal Landschap Rivierenland, Regionaal Landschap De Voorkempen en Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete) in augustus 2017 de aanvraag in. Op 15 december 2017 besliste de minister bevoegd voor Omgeving, Natuur en Landbouw over te gaan tot erkenning en subsidiëring van het strategisch project waarmee de loon- en werkingskosten van de projectcoördinatie mogelijk wordt. De projectcoördinator ging op 9 april 2018 van start. Deze rapportage geeft een overzicht van de voortgang na 2 jaar strategisch project.

2. Situering en projectstructuur

2.1. Situering

Het projectgebied omvat de vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Lier op het grondgebied van elf gemeenten in de provincie Antwerpen: Kasterlee, Geel, Olen, Herentals, Lille, Vorselaar, Grobbendonk, Zandhoven, Ranst, Nijlen en Lier. Het projectgebied is een aaneengesloten gebied van ca. 11.000 ha dat een op Vlaams niveau bepalende openruimtestructuur vormt. Het omvat het valleisysteem van de Kleine Nete vanaf de N19 tot Lier. De Kleine Nete stroomt binnen het projectgebied door de kleinstedelijke gebieden Herentals en Lier en kruist ter hoogte van Grobbendonk het Albertkanaal.

Belangrijke delen van de Kleine Nete behoren tot het Natura 2000-netwerk, het Vlaams Ecologisch Netwerk en zijn opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas. De vallei is ook een belangrijk landbouwgebied waarbij er aaneengesloten gebieden langs de Kleine Nete en in de vallei van de Aa liggen.

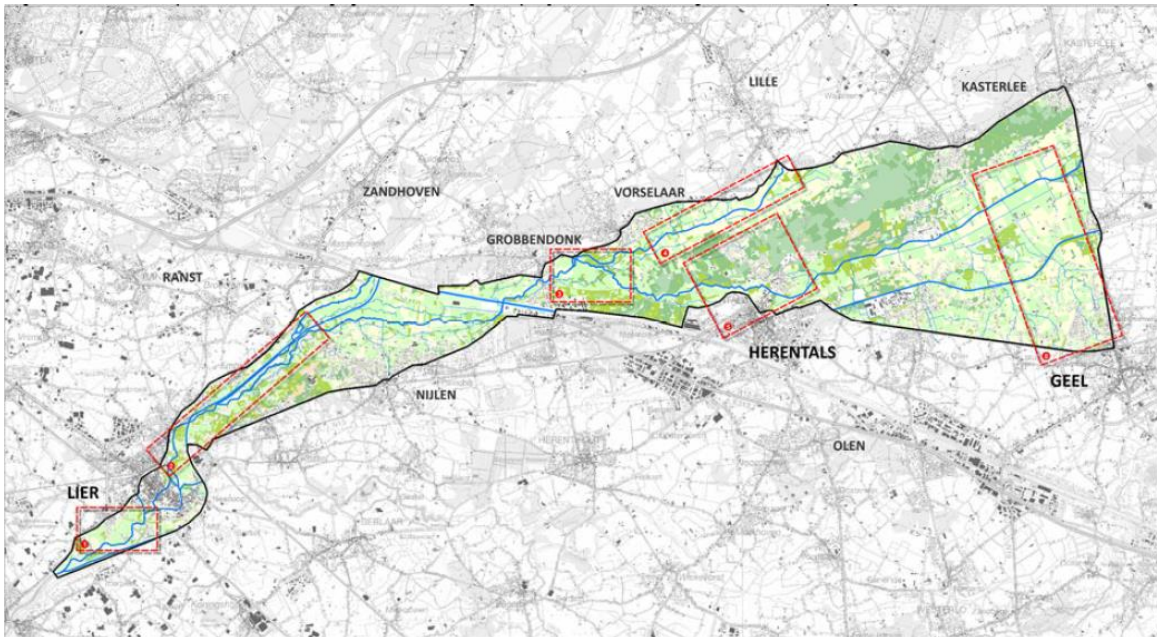
De vallei ligt in een dicht bevolkt gebied met een sterk verspreide bebouwing waardoor de open ruimte gefragmenteerd is en onder druk staat. Verstedelijkingsprocessen hebben landbouw-, natuur- en bosgebieden sterk versnipperd waardoor het moeilijker wordt essentiële openruimtefuncties zoals voedselproductie, waterberging, klimaatregulatie en het behoud van biodiversiteit goed samen te laten functioneren. Om de effecten van klimaatveranderingen op te vangen moet de ruimte

veerkrachtig zijn. De landbouw-, natuur- en bosgebieden in de vallei moeten tegen een stootje kunnen en in zekere mate mee kunnen bewegen met de sterk wisselende omstandigheden zoals meer intense regenbuien en langere periodes van droogte. Dat vraagt een aangepaste inrichting van de vallei, maar ook een goed doordachte visie op stedelijke ontwikkelingen langs de Kleine Nete in Herentals en Lier. Daarom zijn er al verschillende entiteiten erg actief in de vallei. Grote lopende projecten zijn de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, het bekkenbeheerplan, het sigmaplan, de uitvoering van de Europese natuurdoelen, het nemen van compenserende maatregelen in het kader van de Kempische Noordzuidverbinding, ...

Gouverneur Cathy Berx kreeg in 2012 de coördinatieopdracht van de Vlaamse regering om de verschillende lopende processen beter op elkaar af te stemmen. Het strategisch project moet dit complex samenspel mee vorm geven door een ambitieus beleidsniveau- en beleidsdomeinoverschrijdend samenwerkingsverband neerzetten met als doel de vallei van de Kleine Nete zo in te richten en te beheren dat ze de toekomstige schokken inzake klimaatverandering kan opvangen en tegelijkertijd kan blijven instaan voor voedsel-, water- en energievoorziening, waterberging en behoud van biodiversiteit, erfgoed en landschappelijke kwaliteit. Het actieprogramma van het strategisch project focust op korte termijn op de realisatie van zes hefboomprojecten die de ambitie om synergiën tussen bestaande initiatieven of nieuwe ideeën tot stand te brengen door de projecten te verbreden en meerdere doelen vanuit een gebiedsgerichte en geïntegreerde benadering te realiseren, concreet moeten maken.

Het strategisch project omvat de volgende zes hefboomprojecten:

1. Landschapspark Pallieterland: Ontwikkeling van een randstedelijk groengebied langs de Benedennete stroomafwaarts Lier om bezoekers kennis te laten maken met een groene omgeving met o.a. speelbos, volkstuintjes en speelnatuur en om in te zetten op het realiseren van waterbergingsgebieden en topnatuur in het zuidelijke deel.
2. Vallei van de Kleine Nete tussen Molternetebrug (N116) en Lier: Versterken van de samenhang van het gebied en verbeteren van de water- en natuurfuncties van het door (verblijfs)recreatie versnipperde valleigebied tussen Nijlen en Lier en realiseren van recreatieve en functionele verbindingen.
3. Graafweide-Schupleer: het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa: Inzetten op de realisatie van Natura 2000- doelen door middel van een inrichtingsproject waarbij ook de landschaps- en erfgoedwaarden versterkt worden, de verwevenheid tussen landbouw, natuur en landschap vorm krijgt en de recreatieve infrastructuur wordt uitgewerkt.
4. Vallei van Aa: Vrijwaren van de Aa-vallei als verwevingsgebied voor de functies landbouw en water en het aanbod aan trage verbindingen tussen de dorpskernen uitbreiden met inclusie van de erfgoedsites.
5. Groenblauwe dooradering Herentals: Vrijwaren van de Netevallei ter hoogte van Herentals door niet te ontwikkelen delen van woonuitbreidingsgebied in te inrichten als groenblauwe ruimte. Het versterken van de relatie tussen het stedelijke gebied en de omliggende openruimtestructuren en inrichten van de Kempense Heuvelrug.
6. Zeggeloop (en andere zijlopen van de Kleine Nete tussen Geel en Herentals): Versterken groenblauwe dooradering van het bebouwde gebied en het landbouwgebied tussen Geel centrum en de Kleine Nete door het ontwikkelen van de Zeggeloop, Larumseloop en eventueel andere zijlopen.

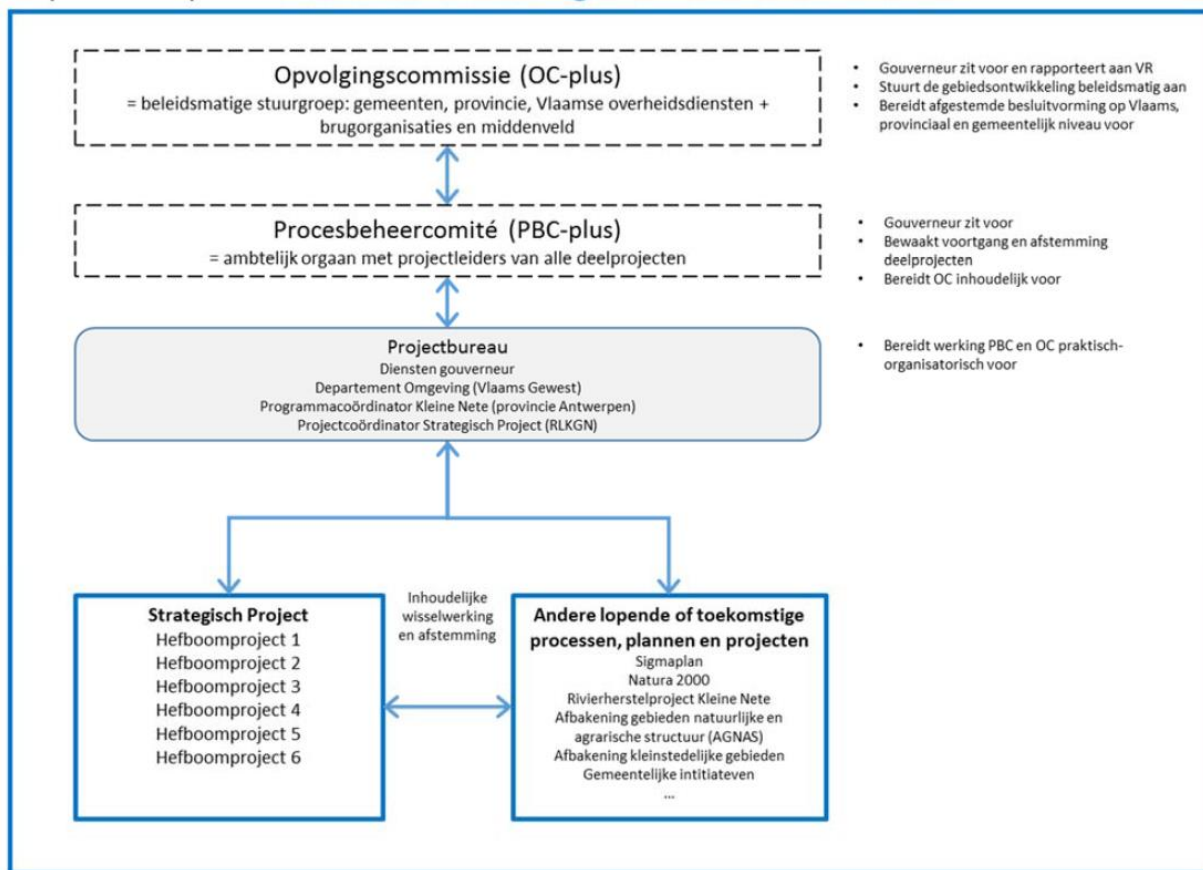

Situering projectgebied met de 6 hefboomprojecten

2.2. Projectstructuur

Het strategisch project is een resultaat van het partnerschap dat is ontstaan in het raam van de coördinatieopdracht van de gouverneur. Met dit strategisch project willen de projectpartners met de gouverneur als procesbegeleider in co-productie (verder) werken aan de vallei (realisatie en verbreding geplande en nieuw te ontwikkelen projecten, gemeenschappelijke communicatie...).

De zes hefboomprojecten vormen het voorwerp, de inhoudelijke kern van het strategisch project. De hefboomprojecten vereisen elk een eigen dynamiek, een specifiek aanpak en governance maar zijn elk voorbeelden van de globale beleidsambitie om een veerkrachtig valleisysteem vorm te geven en kunnen dus niet los gezien worden van het geheel. Er werd een tweeledige maar eenvoudige, overkoepelende overlegstructuur opgezet die geënt is op de bestaande overlegstructuren in het raam van de coördinatieopdracht: de Opgvolgingscommissie (OC) en het Procesbeheercomité (PBC), beiden voorgezeten door de gouverneur als procesbegeleider. Het projectbureau (PB) is de motor achter de organisatie van het PBC en OC. De projectcoördinator maakt deel uit van zowel het PB, PBC als het OC en zorgt in deze overlegorganen voor de terugkoppeling van de voortgang in de verschillende hefboomprojecten, en het bespreken van knelpunten.

Projectstructuur

2.3 Projectcoördinator

De projectcoördinator nam de voorbije periode de volgende rollen op:

- Vorbereiding en opvolging van de opvolgingscommissie (OC+), het projectbeheercomité (PBC+) en het projectbureau.**
 De projectcoördinator zorgt voor de voorbereiding (opmaak voorstel agenda, contacteren leden, voorbereiding presentaties, gezamenlijke opmaak verslag,...) en nadien voor de opvolging van de genomen beslissingen. Bewaking van de voortgang van het project.
- Vorbereiding en opvolging projectwerkgroepen**
 Binnen het strategisch project zijn er naast de projectcoördinator ook een gebiedscoördinator en enkele trekkers. Samen met de trekkers worden overlegmomenten voorbereid en worden actiepunten uit het overleg opgenomen en uitgevoerd. De projectwerkgroepen bereiden strategische acties voor die worden teruggekoppeld met het PBC + en OC+. De projectcoördinator zorgt voor de doorstroming van deze acties en eventuele knelpunten naar PBC+ en OC+ en stemt daar verder af met de partners. De rol van de projectcoördinator is de verschillende partners te verbinden en te stimuleren tot een gebiedsgerichte aanpak.
- Organiseren en afstemmen van nieuwe projecten**
 Voor een aantal hefboomprojecten werd er geen trekker aangeduid. De projectcoördinator neemt daar de trekkersrol op (o.a. recreatieve luik in de Vallei van de Aa, dynamiek Kempense Heuvelrug, uitvoering inrichtingsnota en informeren/begeleiden landbouwers Graafweide - Schupleer, onderzoek Kneutersloop en opportuniteitsonderzoek hefboomproject 6,...).
- Opvolgen en adviseren van initiatieven die van invloed zijn op het project**

De projectcoördinator volgt alle initiatieven op die samenhang hebben met het strategisch project. Het gaat daarbij om initiatieven op verschillend schaalniveau (bebossingsvisie Herentals, Natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer, GRUP 'Kleine Nete en Aa', ...).

- **Inspelen op vragen en ondersteunen van trekkers en partners**

De projectcoördinator is een permanent aanspreekpunt voor partners, organisaties en burgers over (acties van) het strategisch project. De neutrale positie van de coördinator is een grote meerwaarde bij het ontmijnen van conflicten in een gebied waar op het eerste zicht vele tegengestelde belangen spelen.

- **Uitwerken van nieuwe subsidiedossiers en financiële samenwerkingen**

Stimuleren en mee opmaken van subsidiedossiers is uitermate belangrijk om finaal tot realisaties te komen. Binnen het project werd al ingezet op volgende subsidiekanalen: Natuur in je Buurt, onthardingsproject, PDPO Beek.Boer.Bodem, Interregproject, erfgoedpremie Kasteelhoeve, Momenteel wordt er volop ingezet op projectideeën voor ontharding, verwervingssubsidie, PSN, Natuur in je buurt, LEADER, Platteland+,... .

- **Volgen van vormingsdagen en opleidingen relevant voor het project**

In 2018 werd de opleiding 'Gebiedsontwikkeling' gevolgd bij VRP. De projectcoördinator volgde verschillende vormingen/workshops/infodagen (ArcGIS, DIPLA, 10 jaar strategische projecten, Leermoment strategische projecten, landschapsbiografie in de praktijk (RCE Amersfoort), CIGO Multipartijssimulatie, VRP lab Groenblauwe klimaatoplossingen in het buitengebied,...).

- **Communicatie over het strategisch project**

De projectcoördinator zorgt voor de communicatie van het project zowel intern als extern teneinde draagvlak te vinden voor de verschillende initiatieven. In samenwerking met de partners werd een logo ontworpen en werd de inhoud van de website samengesteld. De vernieuwde website www.kleinenete.be ging in september 2019 online. De projectcoördinator houdt de website up-to-date. Communicatie naar het brede publiek gaat eveneens via kanalen van de betrokken partners. Om het strategisch project na de verkiezingen onder de aandacht te brengen van de (nieuwe) gemeentebesturen werden deze bezocht samen met de trekkers van de verschillende hefboomprojecten en de gebiedscoördinator van de provincie. De projectcoördinator trekt samen met de gebiedscoördinator de organisatie van de Netedagen.

3. Gebiedsdekkende acties

Onder de gebiedsdekkende acties worden die acties begrepen die over meerdere hefboomprojecten lopen. Het gaat voornamelijk om de sturende Vlaamse gebiedsprocessen (zie ook www.kleinenete.be) en om acties binnen het strategisch project die plaatsvinden binnen de hele projectperimeter.

Het gaat om volgende acties :

- de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) (regio Neteland);
- het inrichten van overstromingsgebieden in uitvoering van de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan Nete;
- het inrichten van overstromingsgebieden in uitvoering van het Geactualiseerd Sigmaplan;
- het realiseren van de Europese Natuurdoelen in het habitatrichtlijngebied (SBZ-H) 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' (deelgebieden 1, 10 en 11);
- het aanduiden van ankerplaatsen en de ruimtelijke verankering ervan als erfgoedlandschappen in ruimtelijke uitvoeringsplannen;

- het realiseren van compenserende maatregelen in functie van de waterhuishouding naar aanleiding van de aanleg van de Kempische Noord-Zuid-verbinding (N19g) door de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Geel;
- uitwerken projectideeën voor de verwervingssubsidie;
- communicatie via website, infodagen, nieuwsbrieven, Netedagen;
- opmaak nieuwe aanvraag strategisch project (oproep 2020)

3.1 Gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen

3.1.1 GRUP 'Openruimtegebieden Beneden-Nete'

Op 1 maart 2019 werd het GRUP 'Openruimtegebieden Beneden-Nete' definitief vastgesteld door de Vlaamse regering. De doelstelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan is tweeledig:

- uitvoering geven aan de richtinggevende en bindende bepalingen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) inzake de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur zoals nader uitgewerkt in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos in de regio Neteland;
- de realisatie van een aantal ingrepen rond waterbeheer, veiligheid en natuurdoelstellingen in de vallei van de Kleine Nete, zone Beneden-Nete mogelijk maken zoals vastgelegd in het geactualiseerd Sigmaphan.

Het plan legt de daarvoor noodzakelijk bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften vast op perceelsniveau.

In overeenstemming met het geactualiseerd Sigmaphan en de Langetermijnvisie Schelde-estuarium wordt voor de Beneden-Nete te Lier, conform de beslissing van de Vlaamse Regering van 28 april 2006, hoogwaardige natte natuur (wetland) afgebakend en ingericht, ruimte aan de rivier gegeven en worden maatregelen genomen om maximaal water op een gecontroleerde manier te bufferen en ongewenste overstromingen te vermijden. In de Beneden-Nete zal er ongeveer 65 hectare nieuwe natte natuur komen, met slikken en schorren, riet en open water. Zo hoopt men beschermde rietvogels, zoals de roerdomp, opnieuw te kunnen verwelkomen.

Deze beslissing van 2006 werd geactualiseerd met de beslissing van de Vlaamse Regering van 4 april 2014. Vanuit de overkoepelende opvolgingscommissie en een ambtelijk procesbeheercomité voor het geheel van gewestelijke plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier, is sinds 2013 divers overleg en onderzoek gebeurd. De doelstellingen werden herbekeken op basis van o.a. een landbouweffectenrapport en een alternatievenonderzoek (2012-2013). Er werd zowel de verplaatsing van veiligheidsdoelstellingen als natuurdoelstellingen bestudeerd. Het studiewerk heeft uiteindelijk een geoptimaliseerd scenario opgeleverd waarbij de oorspronkelijk vooropgestelde natuurdoelstellingen voor open water en riet in Varenheuvel-Abroek deels gealloceerd werden in het deelgebied Beneden-Nete (Hof van Lachenen- Anderstadt – Polder van Lier), deels in het deelgebied Mondingsgebied Grote Nete en deels in de cluster Kalkense Meersen.

Dit betekent concreet dat voor het deelgebied Beneden-Nete gesteld werd dat er ongeveer 10 ha estuariene natuur bijkomt i.p.v. de vooropgestelde 15 ha en dat er ongeveer 65 ha roerdompbiootoop gecreëerd kon worden. Dit met de bedenking dat:

- de Polder van Lier (25 ha) moerasvegetatie krijgt i.p.v. schrale natte graslanden, zoals oorspronkelijk beslist door de Vlaamse Regering;

- dat er bijkomend 25 ha nieuwe natte natuur gecreëerd wordt.

Op basis van bovenstaande resultaat werd de concrete afbakening van de gebieden aangepast.

In Anderstadt 1 en 2 en de Polder van Lier werden in de jaren tachtig al gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's) aangelegd. Met de nieuwe ingrepen wordt de veiligheid – gelet op de klimaatwijzigingen – ook in de toekomst bestendig. Bovendien wordt de natuur nog waardevoller met getijdennatuur in de vorm van slikken en schorren.

In de gebieden Zone Hof van Lachenen en de Vijvers aan Anderstadt worden geen overstromingsgebieden aangelegd. Ze krijgen een inrichting als wetland. Dat is natte natuur die niet onder invloed van het getij staat: een uniek leefgebied voor heel wat planten en dieren.

Anderstadt 1 (12 hectare), gelegen op de linkeroever van de Beneden-Nete, wordt ontpolderd. Dat wil zeggen dat de rivier het gebied gedeeltelijk terugkrijgt en dat dat stuk onder invloed van het dagelijkse getij komt. Het gebied ten westen van Anderstadt 1, gelegen tussen de Beneden-Nete en het Netekanaal, wordt eveneens ontpolderd. Zo blijven de stad Lier en omgeving ook in de toekomst beschermd tegen wateroverlast en ontstaan op die plaats waardevolle getijdennatuur en specifieke paaiplaatsen voor de fint.

In Anderstadt 2 (11 hectare) krijgt het bestaande overstromingsgebied een invulling als wetland met vijvers en brede rietkragen. Vandaag heeft dat gebied al een hoge natuurwaarde.

Het bestaande GOG Polder van Lier (26 hectare) ligt op de rechteroever van de Beneden-Nete. Hier komt wetland in de vorm van prachtig rietland. Op dit ogenblik is de polder in landbouwgebruik. Het deelgebied Zone Hof van Lachenen (15 hectare) bevindt zich eveneens op de rechteroever. Dit gebied wordt ook als wetland ingericht. De ondiepe vijvers worden momenteel omringd door rietkragen, groen en beboste percelen met loofhout. Aansluitend liggen er enkele laaggelegen weilanden. In de toekomst komt hier een wetlandhabitat voor de roerdomp.

De Vlaamse Regering nam op 31 maart 2017 een beslissing over een aantal signaalgebieden in de vallei van de Nete rond Lier:

- NET-07 Polder van Lier, Anderstadt, Hof van Lachenen (bouwvrije opgave);
- NET-08 Ouderijstraat (bouwvrije opgave).

De Vlaamse Regering keurde op 31 maart 2017 de startnota voor het signaalgebied 'Polder van Lier – Anderstadt – Hof van Lachenen' goed. Daarin wordt geconcludeerd dat grote delen van het signaalgebied gekenmerkt worden door een grote overstromingskans. Deelgebieden 1 worden aangeduid als onderdeel van het Sigmaproject. Voor deelgebied 2 wordt gesteld dat het herbested moet worden als onderdeel van het Landschapspark Pallieterland, waarbij voldoende ruimte voor (extra) waterbuffering wordt voorzien. Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan dat daarvoor opgemaakt wordt, moet in een nieuwe functionele invulling van het deelgebied voorzien. Daarbij moet rekening gehouden worden met de toekomstige bergingsnoden door afkoppeling van het regenwater van het rioleringsstelsel.

De Vlaamse Regering keurde eveneens op 31 maart 2017 de startnota voor het signaalgebied 'Ouderijstraat' goed. Daarin wordt geconcludeerd dat het signaalgebied deels effectief overstromingsgevoelig is en dat een nieuwe functionele invulling van het gebied gerealiseerd wordt via het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan dat in het kader van de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur opgemaakt wordt voor het gebied in afstemming met het 'Landschapspark Pallieterland', een gezamenlijk initiatief van de stad Lier en het ANB. Hierbij dienen zowel de huidige maar ook de toekomstige bergingsnoden door afkoppeling van het regenwater van het rioleringsstelsel in rekening gebracht.

Het plangebied omvat een deel van het Habitatrictlijngebied BE2300006 'Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent'. De realisatie van deze Europese natuurdoelstellingen wordt opgenomen in het Sigmaproject.

Hierbij moet rekening gehouden worden met de beslissing van de Vlaamse Regering van 4 april 2014, waarbij op basis van bijkomend onderzoek, de oorspronkelijke natuurdoelstellingen voor Anderstadt II, Polder van Lier en een deel van de Kalkense Meersen, gewijzigd is naar roerdomphabitat en bijkomend de oorspronkelijke doelstellingen voor Polder van Lier en deel van de Kalkense Meersen, verplaatst zijn naar Varenheuvel-Abroek.

Met de verschuivingen van natte natuurdoelstellingen binnen de grote cluster van projecten rond Nete en Kleine Nete, als gevolg van de beslissing van de Vlaamse Regering van 4 april 2014, zal maximaal bijgedragen worden aan de realisatie van de Europese natuurdoelstellingen en zal voldaan zijn aan de kwalitatieve en kwantitatieve randvoorwaarden om de gunstige lokale staat van instandhouding te kunnen bereiken voor de habitats en soorten van het Habitatrictlijngebied BE2300006 'Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent'.

De gewenste ruimtelijke structuur wordt opgebouwd aan de hand van 4 ruimtelijke principes:

1. Behoud en herstel van uitgesproken natuurwaarden in bovenlopen van waardevolle beekvalleien

De ecologische processen die aan de basis liggen van de natuurlijke structuur in de vallei van de Nete vormen het uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden binnen dit plangebied. De opname van de vallei en haar omgeving in het Vlaams Ecologisch Netwerk ondersteunt hierbij de doelstellingen vanuit het buitengebiedbeleid zoals ze uitgewerkt werden in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen voor water en natuur zoals zij geformuleerd zijn in het geactualiseerd Sigmaplan. De waterrijke gronden vervullen een belangrijke rol als rustgebieden voor vogels.

De bestemmingen, zoals weergegeven op het gewestplan, waaronder 'zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut', 'zone voor ambachtelijke bedrijvigheid en KMO's', worden in voorliggend plan herbestemd om de rol van deze gebieden in die natuurlijke structuur te kunnen waarmaken.

De gebieden worden bestemd als 'natuurgebied' met overdruk 'grote eenheid natuur'.

- Gebieden 1, 2 en 3. Vallei van de Lachenenbeek en Nete. Het gebied zal ingericht worden met open water en rietvegetatie, als leefgebieden voor roerdomp.
- Gebied 4. Vallei van de Nete met gecontroleerde overstromingsgebieden Anderstadt 1 en Anderstadt 2. Anderstadt 1 zal door ontpoldering slikken en schorren ontstaan. Anderstadt 2 wordt ingericht als leefgebied voor roerdomp.
- Gebied 5. Vallei van de Nete met vijvers van Anderstadt. Het gebied zal ingericht worden met open water en rietvegetatie, als leefgebieden voor roerdomp.
- Gebied 6. Vallei van de Nete – Polder van Lier. Dit gebied wordt ingericht als gecontroleerd overstromingsgebied, met openwater en riet, als leefgebied voor roerdomp.
- Gebied 7. Ecologisch waardevol bos binnen de stadsring.

2. Vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden

De karakteristieke landschapselementen en –componenten dienen maximaal behouden en versterkt te worden om de diversiteit en de herkenbaarheid van het landschap te bewaren. Het bouwkundig erfgoed dat in dit gebied het landschap sterk typeert, werd hiervoor bestemd als 'gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde'. De bestaande (bedrijfs)activiteiten (woning, horeca,...) kunnen behouden blijven binnen het bestaand cultuurhistorisch kader.

- Gebied 8. Hof van Lachenen. Behoud en versterking van het bouwkundig erfgoed en de landschappelijke waarde van de gehele site met dreven, grachten en bomen.

- Gebied 9. Kasteel van Ringenhof, voormalige hoeve Waterschans en omgeving. De nieuwe parkuitbreiding ten westen van het kasteel is aangelegd in de stijl van het overige deel van het oorspronkelijke park en versterkt op die manier de cultuurhistorische waarde van de site. De nieuwe uitbreiding is een herstel van het verloren gegane parkgedeelte in het oosten van het park ten gevolge van de ontwikkeling van het woongebied. Behoud en versterking van de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van de site staan voorop.
- Gebied 10. Domein Anderstadt. Behoud van het nog aanwezige landschappelijke erfgoed van de omgrachte hoeves staat voorop. De huidige woonfunctie van de site blijft behouden.

3. Behoud van randstedelijke openruimtegebieden

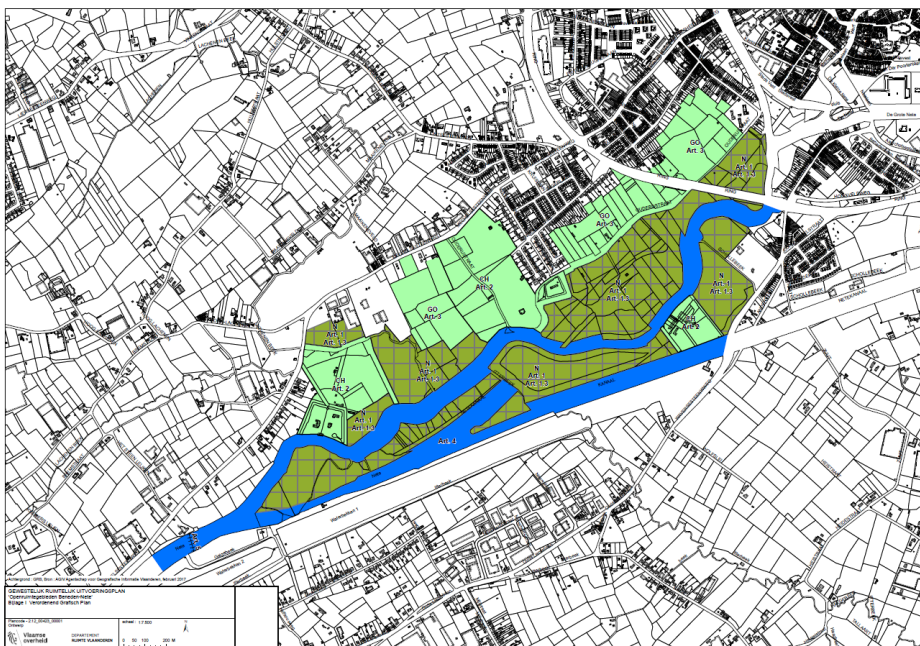
De vijver Kangieter wordt aangeduid als 'gemengd openruimtegebied' waar de bestaande visvijver behouden kan blijven. De vijver behoudt zijn laagdynamische karakter, afgestemd op de draagkracht van de vallei van de Grote Nete.

- Gebied 11. Het gemengd openruimtegebied tussen de Lachenebeek, N14 en het kasteel van Ringenhof. Behoud van de openruimte staat voorop. Het gebied zal ontwikkeld worden in kader van het Landschapspark Pallieterland, waarbij gestreefd wordt naar de verhoging van de ecologische waarde van het gebied, met bebossing, ontwikkeling van ruigtes, graslandbeheer, enz. Daarnaast wordt ruimte geboden aan recreatie, zodat de zone zijn rol als randstedelijk groengebied kan opnemen.
- Gebied 12. Het openruimtegebied tussen de Ringehofwijk, de ring en de Ouderijstraat. Behoud van de openruimte nabij de stad staat voorop. Inrichtingsmaatregelen die in kader van het Landschapspark Pallieterland worden voorzien, zullen de belevingswaarde verhogen (bijv. avonturenpad) en de landschappelijke en ecologische kwaliteit ten goede komen vb. aanwezigheid van boomgaarden, versterken kleinschalige landschapselementen, aanplant bos, aanleg waterpartijen...
- Gebied 13. Het openruimtegebied tussen de ring en de stad Lier zal ook invulling geven aan het Landschapspark Pallieterland. Het gebied wordt gevrijwaard van verdere bebouwing, zodat het zijn functie als openruimtegebied binnen de stad kan behouden. Daarnaast zal het zijn rol vervullen als randstedelijk groen, met bvb. de inrichting van stadstuinen.

4. Bestaande waterwegen

De Nete en het Netekanaal worden aangeduid als 'waterloop' waarbij de waterdragende functie van de bevaarbare waterloop wordt erkend.

- Gebied 14. Nete en Netekanaal

Plangebied GRUP openruimtegebieden 'Beneden-Nete' (bron: dept.Omgeving, VO)

Voor de Raad van State werd de vernietiging gevorderd van het volledige gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Openruimtegebieden Beneden-Nete'. Deze procedure is nog lopende.

3.1.2 GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk'

Op 15 maart 2019 keurde de Vlaamse regering de opstartnota goed voor het geïntegreerd planproces gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk'. Het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan omvat de vallei van de Kleine Nete en Aa en een aantal aansluitende openruimtegebieden op grondgebied van de gemeenten Kasterlee, Geel, Olen, Herentals, Lille, Vorselaar en Grobbendonk.

Het plan geeft uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met betrekking tot de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur en de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Neteland daarvoor is uitgewerkt en waarvoor de Vlaamse Regering op 21 december 2007 een operationeel programma goedkeurde;
- de tussentijdse beslissingen van de Vlaamse Regering over de voortgang van de Vlaamse plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete van 20 juli 2012, 4 april 2014, 3 april 2015, 23 december 2016 en 25 januari 2019.

In 2011 vond een eerste plenaire vergadering plaats over een voorontwerp RUP Kleine Nete en Aa. Op deze plenaire vergadering bleek dat er weinig lokaal draagvlak bestond voor een aantal planonderdelen en kwam vanuit de lokale actoren de vraag om de verschillende gewestelijke initiatieven in de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier beter op elkaar af te stemmen. Daarom besliste de Vlaamse Regering op 20 juli 2012 gouverneur Cathy Berx aan te stellen als procesbegeleider om de verschillende gewestelijke planningsinitiatieven en projecten in de vallei van de Kleine Nete op elkaar af te stemmen (VR20120720 DOC.089/1).

Over de voortgang van deze coördinatieopdracht werd een laatste maal gerapporteerd aan de Vlaamse Regering op 25 januari 2019 (VR 2019 2501 DOC.0073/1).

De Vlaamse Regering nam op 20 juli 2012 reeds een principiële beslissing over een aantal inhoudelijke elementen van het RUP voor de vallei van de Kleine Nete en Aa. De regering besliste:

- de compromisvoorstellen voor de AOG's (actieve overstromingsgebieden) Grobbendonk en De Zegge goed te keuren en te verankeren in het RUP;
- een natte natuurkern van ca. 150 ha (waarvan ca. 100 ha huidig agrarisch gebied) in het gebied Graafweide-Schupleer te voorzien in het RUP en samen met het RUP een plan van aanpak voor het gebied Graafweide-Schupleer goed te keuren dat aangeeft met welke instrumenten en middelen dit gerealiseerd kan worden;
- de definitief aangeduide ankerplaats 'Samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug' op te nemen als erfgoedlandschap in het RUP;
- aaneensluitende delen van het agrarisch gebied in de vallei van de Aa tussen Lichtaartsesteenweg en het habitatrichtlijngebied te differentiëren met overdruk natuurverwevingsgebied, evenals de gebieden Eisterlee en Nederviersel;
- het op het gewestplan voorziene ontginningsgebied Watervoort en (delen van) het recreatiegebied tot hoogte van het Peertsbos te schrappen voor het behoud van de bestaande bos- en landbouwgebieden.

Deze punten zijn als volgt opgenomen:

- het AOG Grobbendonk werd ondertussen gerealiseerd, voor het AOG De Zegge werd een omgevingsvergunning verleend;
- op 25 januari 2019 keurde de Vlaamse Regering het (bijgestuurd) voorkeursscenario en het 'plan van aanpak' voor het gebied Graafweide-Schupleer goed en besliste het instrument 'natuurinrichting' in te zetten voor de realisatie van de natte natuurkern (VR 2019 2501 DOC.0073/1);
- de aanduiding van de ankerplaats als erfgoedlandschap is zoals voorzien opgenomen in het voorgenomen plan;
- de differentiatie van de vallei van de Aa met overdruk natuurverweving is opgenomen in het voorgenomen plan; de gebieden Eisterlee en Nederviersel zijn niet opgenomen in het plan en komen in een latere fase aan bod gelet op het nog lopende onderzoek rond de buffering van het bedrijventerrein Beverdonk;
- de schrapping van het ontginningsgebied Watervoort en delen van het recreatiegebied aan het Peertsbos zijn opgenomen in het voorgenomen plan.

Het voorstel van startnota is in 2018 opgesteld door het Departement Omgeving in overleg met vertegenwoordigers van het Departement Landbouw en Visserij, het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap Onroerend Erfgoed en de Vlaamse Milieumaatschappij.

Op 30 januari 2019 heeft de Opvolgingscommissie Kleine Nete kennisgenomen van het voorstel van startnota voor het RUP Kleine Nete en Aa. De Opvolgingscommissie Kleine Nete (OC) besliste akkoord te gaan de startnota voor goedkeuring voor te leggen de Vlaamse Regering zodat de publieke consultatie daarover in 2019 georganiseerd kan worden. In de opvolgingscommissie zitten o.a. alle betrokken gemeentebesturen, het provinciebestuur, de betrokken Vlaamse departementen en agentschappen en de natuur- en landbouworganisaties.

Op basis van een aantal vragen vanuit leden van de opvolgingscommissie werden na het OC van 30 januari 2019 drie kleine gebieden toegevoegd aan het voorgenomen plan: (1) een voorstel voor het herbestemmen van een niet-ontwikkeld woongebied naar bosgebied voor het behoud van een

waardevol bos (gebied Wijngaard/Kruisberg Herentals), (2) een voorstel voor gebied voor dagrecreatie (gebied Dikberd, Herentals) voor het behoud van de bestaande zonevreemde recreatie en eventuele herlokalisatie van andere zonevreemde recreatieve activiteiten in de gemeente Herentals, (3) een voorstel voor het bevestigen van een nog niet herbevestigd agrarisch gebied Heibloem en aangrenzend bosgebied.

In de startnota worden de plandoelstellingen als volgt geformuleerd:

- de ruimtelijk-functioneel samenhangende en goed gestructureerde landbouwgebieden langs de Kleine Nete in Kasterlee en Geel en ten oosten van Herentals vrijwaren voor grondgebonden landbouw;
- het behoud en de versterking van het gevarieerde, halfopen valleilandschap van de vallei van de Aa stroomopwaarts Vorselaar met ruimte voor waterberging, landbouw en natuur;
- het vrijwaren van het bouwvrij karakter en de natuurlijke waterbergingscapaciteit van de van nature overstroombare valleien van de Kleine Nete en Aa;
- het versterken van de natuurlijke structuur en het voorzien van ruimte voor natuurontwikkeling om de Europese natuurdoelen te realiseren voor de Natura 2000-gebieden in de vallei van de Kleine Nete en Aa;
- het vrijwaren van landschappelijk waardevolle gebieden en erfgoedwaarden in de vallei van de Kleine Nete en Aa;
- het behoud en versterken van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw in het kleinschalige mozaïeklandschap ten zuiden van de Zegge;
- het vrijwaren van een openruimteverbinding tussen Herentals en Olen voor land- en tuinbouw en het creëren van ruimte voor behoud en uitbreiding van de bestaande bosstructuur in deze openruimteverbinding.
- het afstemmen van de ontwikkelingsperspectieven van een aantal toeristisch-recreatieve en openbare nutsvoorzieningen op de randvoorwaarden en doelstellingen vanuit de natuurlijke en agrarische structuur.

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met betrekking tot de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur en de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Neteland daarvoor is uitgewerkt;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de differentiatie van het agrarisch gebied met overdruk natuurverweving voor de vallei van de Aa, tussen Lichtaartsesteenweg en samenvloeiing met Kleine Nete;
- de doelstelling van het onroerenderfgoedbeleid door het aanduiden van erfgoedlandschappen voor items uit de vastgestelde landschapsatlas in de zin van het onroerenderfgoeddecreet, met name de vastgestelde landschapsatlasrelicten:
 - 'De Zegge' (Geel) (MB 1 november 2011)
 - 'Het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en de Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug' (Herentals, Grobbendonk, Vorselaar) (MB 10 mei 2012);
- de doelstellingen van het natuurbeleid door het herbestemmen van gebieden naar natuur- of bosgebied om de realisatie van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen voor een aantal deelgebieden van speciale beschermingszones aangeduid als vogel- en habitatrichtlijngebied mogelijk te maken;
- aan de beslissingen van de Vlaamse Regering over de herbestemming van zgn. 'signaalgebieden', zijnde overstromingsgevoelige gebieden waarvan de bestemming gewijzigd moet worden om ze als openruimtegebied te vrijwaren;

- het beleid inzake het vrijwaren van bestaande ecologisch of maatschappelijk waardevolle bossen of gerealiseerde natuurgebieden in niet-groene herbestemmingen door deze te herbestemmen naar natuur- of bosgebied;
- de doelstellingen van het integraal waterbeleid door het rivierherstelproject Kleine Nete en de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden zoals voorzien in het stroomgebiedbeheerplan Netebekken mogelijk maken.

Het plan zal daarvoor de noodzakelijke bestemmingswijzigingen tot op perceelsniveau doorvoeren. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan) vervangen.

Gelet op het reeds doorlopen vooroverleg en onderzoek in het kader van de coördinatieopdracht van gouverneur Berx sinds 2012 en de verschillende tussentijdse beslissingen van de Vlaamse Regering, bevat de startnota reeds een gedetailleerd uitgewerkt 'voorgenomen plan' met concrete voorstellen voor de verschillende bestemmingen op perceelsniveau. Op basis van de resultaten van het in het vervolgtraject uit te voeren milieueffectenonderzoek, de inspraakreacties en het verder detailonderzoek en overleg zal in een volgende fase een concreet voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan opgesteld kunnen worden en aan plenaire vergadering voorgelegd kunnen worden (voorzien voor begin 2020).

Plan startnota GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' (bron: Dept. Omgeving, VO)

De vereiste adviezen over bovengenoemde startnota werden ingewonnen en de betrokken gemeenten werden geïnformeerd. De publieke consultatie liep van 30 april tot 28 juni 2019 met de volgende publieke participatiemomenten: 4 juni 2019 in Herentals, 6 juni 2019 in Sint-Jozefs-Olen, 12 juni 2019 in Grobbendonk en 13 juni 2019 in Lichtaart. Er zijn ongeveer 100 inspraakreacties waaronder zeer veel individuele reacties van eigenaars/gebruikers. Vaststelling is dat zowel de landbouwsector als de natuursector ook fundamentele opmerkingen maakten.

Volgende stappen

- Verwerken inspraakreacties en opmaak scopingnota: eerste helft 2020

- Opmaak plan-MER: tweede helft 2020
- Opmaak voorontwerp RUP: eind 2020

3.2 Integraal waterbeleid

Bekkenbeheerplan

In uitvoering van het bekkenbeheerplan Netebekken zal de Vlaamse overheid twee overstromingsgebieden inrichten via dijkverplaatsingen langs de Kleine Nete: in Grobbendonk en ter hoogte van Watering De Zegge. De coördinatie wordt uitgevoerd door de Vlaamse Milieumaatschappij.

AOG Grobbendonk

De dijk langs de rechteroever van de Kleine Nete, net stroomopwaarts van de dorpskom van Grobbendonk bood onvoldoende bescherming tijdens hoogwaterperiodes. De Vlaamse Milieumaatschappij voerde daarom in de periode 2013-2014 een project uit om de dorpskern van Grobbendonk duurzaam te beschermen tegen overstromingen via een versteviging van de dijk op Sigma-hoogte.

Naast duurzame bescherming werd ook gezocht naar bijkomende ruimte voor water met respect voor het huidige landgebruik.

Op de rechteroever werd een winterbed van zo'n 17 m aangelegd dat over de volledige lengte (vanaf de watermolen in het noordoosten tot aan de Troonbrug in het Zuidwesten) een natuurlijke inrichting kreeg. De oevers werden verflauwd en voorzien van stromingsluwe zones, er werd houtachtige vegetatie, ruigte met struweel en moerasvegetatie aangelegd of aangeplant en de afgesneden meander werd opnieuw in contact gebracht met de waterloop.

AOG De Zegge

De huidige dijklichamen hebben over aanzienlijke lengtes een deel van hun profiel verloren waardoor aanpassingswerken noodzakelijk zijn. De Vlaamse Milieumaatschappij startte daarom een project om deze dijklichamen duurzaam te verbeteren.

Naast duurzame bescherming werd ook gezocht naar bijkomende ruimte voor water rekening houdend met het feit dat de Kleine Nete hier door een intensief landbouwgebied loopt. Het project werd reeds opgenomen in het eerste Bekkenbeheerplan van de Nete, later overgenomen in de Stroomgebiedbeheerplannen, als één van de actief aan te leggen overstromingsgebieden (AOG Zegge). Het oorspronkelijk voorstel besloeg een ruimte van 20 m landinwaarts. Deze strook van 20 m werd aan beide zijden van de waterloop niet herbevestigd als agrarisch gebied.

Binnen de structuren van het integraal waterbeheer werd een maatschappelijk debat gevoerd over enkele uitvoeringsaspecten van het project. Op 19 december 2011 werd een consensus gevonden.

De dijken langs de Kleine Nete zullen aan beide zijden ongeveer 15 m meer landinwaarts komen. De dijkprofielen worden aangepast: de dijken worden minder hoog aangelegd (even hoog als de huidige dijken) waardoor ze ook in de breedte beperkt worden. Daardoor blijft aan beide zijden 5 m meer grond bruikbaar voor de landbouw. In totaal blijft 12 ha meer grond beschikbaar als cultuurgrond. Het voordeel voor de waterloop is dat de vrije ruimte tussen dijk en waterloop ongewijzigd blijft (t.o.v. het oorspronkelijke project). Zoals gepland wordt deze ruimte natuurtechnisch ingericht wat de ecologische verbindingfunctie van de waterloop versterkt. Het grote nadeel van dit compromisvoorstel is dat er een grondoverschot zal zijn. Een extra 100.000 m³ grond moet afgevoerd worden buiten overstroombare valleigebieden.

Het oorspronkelijke project AOG De Zegge werd opgenomen binnen het voorontwerp RUP 'Vallei van de Kleine Nete van Kasterlee tot Grobbendonk' om de voorziene ruimte planologisch vast te leggen. Sinds 1 september 2012 kan voor handelingen van algemeen belang met een beperkte ruimtelijke impact de stedenbouwkundige vergunning afgeleverd worden na een projectvergadering.

De project-MER ontheffing voor het project werd goedgekeurd op 27/4/2015. Het onteigeningsbesluit werd goedgekeurd door minister Schauvliege op 22/7/2015 en de krachtlijnen voor de vergunningsvoorwaarden werden vastgelegd op een Projectvergadering van 24/11/2015. Het onteigeningsbesluit werd aangevochten voor de Raad van State. De Projectvergadering verliep (voorwaardelijk) gunstig. De grondverwerving gebeurde onder leiding van de VLM. Het merendeel van de benodigde gronden werd in der minne aangekocht (70%). Voor enkele innames (overige 30%) lukte het niet om via onderhandelingen tot een minnelijke verwerving te komen. Hiervoor loopt momenteel de gerechtelijke procedure. Het nieuwe voorlopige onteigeningsbesluit is getekend op 16 maart 2020 en het openbaar onderzoek loopt van 15 april 2020 tot 15 mei 2020.

De stedenbouwkundige vergunning werd afgeleverd op 20/6/2017 en niet aangevochten zodat deze definitief uitvoerbaar is.

Andere voor het plangebied relevante acties binnen het bekkenbeheerplan Netebekken (zie ook rivierherstelprogramma):

- Actie A1. Vernatten Vlaams natuurreservaat Olens Broek-Langendonk;
- Actie A9 (uitbreiding in stroomgebiedsbeheerplan Schelde). Herinrichting van de vallei van de Kleine Nete ter hoogte van de doorgang van de nieuwe N19g (Kasterlee-Geel);
- Actie A13. Herinschakelen van enkele oude meanders langs de Kleine Nete te Herentals en Lichtaart;
- Actie A14. Afgraven van een opgespoten terrein en uitgraven van een meanderend traject van de Kleine Nete ter hoogte van het gehucht Hellekens te Herentals.

Rivierherstelprogramma Kleine Nete

In het kader van de Europese projecten 'NO REGRET, right measures to avoid watershortage' (Interreg IIIB North Sea Program) en ALFA (Adaptive Land Use for Flood Alleviation) (Interreg IVB NWE program), werd enerzijds een ambitieus rivierherstelproject voor de Kleine Nete stroomopwaarts van de kern van Herentals uitgewerkt (No Regret) en anderzijds (gedeeltelijk) uitgevoerd.

Project Hellekens

In het kader van het ALFA-project voert de VMM belangrijke aanpassingen uit aan de Kleine Nete om waterberging, natuurherstel en recreatie te verbeteren. Een belangrijke factor hierin is het gedeeltelijk herstellen van de historische situatie van de waterloop. Zo verbetert niet alleen de afwatering, maar kan ook de natuurlijke plantengroei zich herstellen. De afgegraven aarde uit de Kleine Nete werd in de jaren 70 opgespoten tot een gebied dat men 'de Hellekens' doopte. Dit gebied verstoort de waterhuishouding grondig. Stroomopwaarts is er te weinig water voor de moerasvegetatie in het natuurreservaat Langendonk-Olens Broek. Stroomafwaarts is er overstromingsgevaar voor enkele woonwijken in Herentals.

Door de Hellekens terug te brengen tot het niveau van de winterbedding van de Kleine Nete, krijgt de waterloop opnieuw meer ruimte. Het overtollige water zal bij stormen in de vallei lopen, zodat de woonwijken onbedreigd blijven. Anderzijds zal een nieuwe meander de rivier langer maken en

ervoor zorgen dat ze meer water kan bergen. Zo is het water langer onderweg en zal een lichte opstuwing plaatsvinden, wat het drainerend effect in het stroomopwaarts gelegen natuurgebied tegenwerkt. In een eerste fase, werd de vegetatie op het terrein verwijderd. De gracht die rondom het gebied ligt, werd eveneens geruimd, zodat het water weer vlot kan afvloeien. In een tweede fase werd een groot gedeelte van de drie meter hoge grondophoging afgegraven en weggevoerd. In een latere derde fase krijgt het gebied opnieuw vorm. Daarbij wordt een (nieuw te graven) meander aangesloten op de Kleine Nete. In de Kleine Nete wordt een drempel geplaatst om het water bij normale lage afvoeren doorheen de meander te laten stromen. In de meander komen enkele vispasseerbare drempels. Zo ontstaat er opstuwing zonder een vismigratieknelpunt te creëren. De opstuwing in de meander zorgt voor een vernatting van het stroomopwaarts gelegen natuurgebied Olens Broek en voor een betere natuurontwikkeling van dit gebied.

Tweede onderdeel van de geplande werken omvat het opnieuw aansluiten van afgesneden meanders ter hoogte van Olens broek Langendonk. Hiervoor zijn de grondverwerkingen lopende. Het definitief ontwerp wordt momenteel aanbesteed.

Projecten Korte Heide, Ark van Noë en Bobbejaanland

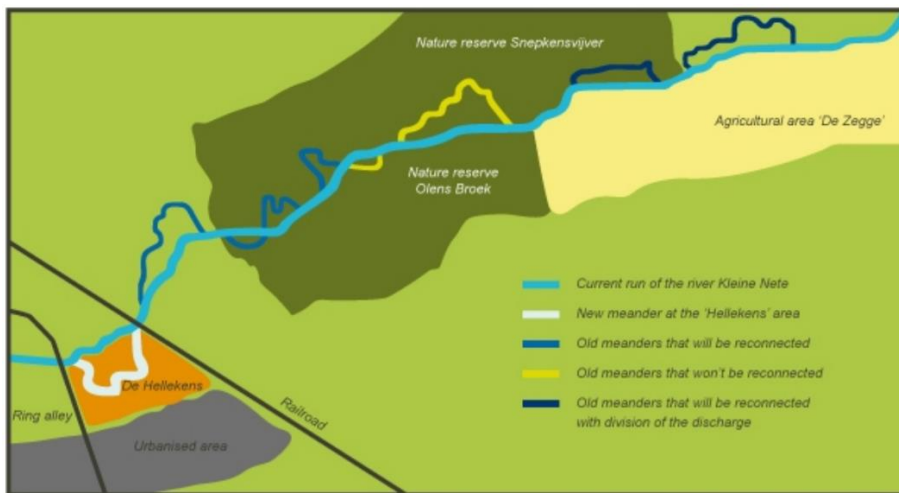
De verdere invulling van de ecologische waterbergingszones ter hoogte van Bobbejaanland, Camping Korte Heide en Ark Van Noë krijgt vorm via het Interregproject 'Building with nature'. Binnen dit project worden ontwerpen opgemaakt die rekening houden met de vooropgestelde doelstellingen voor de vallei maar tevens met de belangen van de exploitanten. Met het verwerken van alle informatie uit de consultatiemomenten zit het project in de ontwerpfasen. Voor de Ark van Noë werd het voorontwerp afgerond en is een technisch ontwerp in opmaak (2019-2020). Voor camping Korte Heide is het voorontwerp eveneens afgerond en is verdere afstemming met het lopende GRUP belangrijk. Voor Bobbejaanland wordt het voorontwerp opnieuw bekeken.

Project hermeandering thv N19g

De uitvoering van de werken van de hermeandering van de Kleine Nete ter hoogte van de N19g is gestart in juli 2018. Na het vellen van enkele bomen en het archeologisch veldonderzoek werden de effectieve graafwerken en inrichtingswerken van het terrein gestart. Deze inrichtingswerken zijn momenteel afgerond. Op 8 oktober 2019 werd het hermeanderingproject officieel ingehuldigd in aanwezigheid van de provincie gouverneur en de betrokken burgemeesters. Tijdens de inhuldiging was er de mogelijkheid om een rondleiding in het gebied te volgen.

Volgende stappen

- AOG De Zegge: Dijkherstel + aanleg winterbed: vervolgstappen onteigeningen volgens nieuwe onteigeningsdecreet;
- Hellekens: Inrichting van het gebied najaar 2020. Indien de mogelijkheid bestaat verder afgraven om fase 3 te realiseren;
- Hermeandering Kleine Nete Olens Broek: Aanbesteding definitief ontwerp afronden + vervolg stappen;
- Ecologische waterbergingszones in recreatiegebied: Verdere ontwerp onderzoek en opvolging; opnieuw gesprekken tussen VMM, gemeente Kasterlee, diensten gouverneur en Bobbejaanland over ontwerp;

Situering van het project rivierherstel Kleine Nete (bron: VMM)

3.3 Sigmaplan

Met het Sigmaplan wil Vlaanderen van de Schelde en haar bijrivieren een veilige, toegankelijke en natuurlijke rivier maken. De verhoging en versteviging van dijken en de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden bieden bescherming tegen stormvloeden. Door deze zones in te richten als natuurgebied wordt de Schelde opnieuw een ecologisch waardevolle biotoop met kansen voor zachte recreatie. Ook landbouw krijgt een plaats in dit verhaal.

In het kader van het Sigmaplan voert de Vlaamse overheid de komende jaren werken uit langs de Netes. Het doel: de directe omgeving en de rest van Vlaanderen een betere bescherming geven tegen overstromingen én tegelijk de unieke topnatuur langs de Netes herstellen en opwaarderen.

Oorspronkelijk was het Sigmaproject Nete en Kleine Nete opgedeeld in twee zones: Beneden Nete en Varenheuvel-Abroek (beslissing Vlaamse Regering 28 april 2006).

Beneden Nete is gelegen op grondgebied van de stad Lier en de gemeente Duffel. Hier werd een natuurinvulling vooropgesteld voor de reeds bestaande gecontroleerde overstromingsgebieden Anderstadt I en II en Polder van Lier. In Anderstadt I en II werd de veiligheidsfunctie van een overstromingsgebied – waar het water gecontroleerd wordt opgevangen – gecombineerd met het herstel van zeldzame getijdennatuur. Op het ritme van eb en vloed stroomt er tweemaal daags water in dit gebied. Anderstadt II heeft al een hoge natuurwaarde. Deze wordt ook in de toekomst bestendig. Het gebied Anderstadt I wordt vergroot door toevoeging van de nu omdijkte top van het gebied. Hier komt een gecontroleerde ontpoldering waardoor de Nete via de getijdenwerking een nevengeul doorheen het gebied zal krijgen. Naast estuariene natuur zal dit een extra meerwaarde bieden als paaigebied voor onder meer de Fint. In het gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) Polder van Lier komt er een beperkte en gecontroleerde grondwaterstandverhoging. Hier wordt vismigratie met de Beneden Nete mogelijk gemaakt.

Een tweede zone, Varenheuvel-Abroek, is gelegen op grondgebied van de gemeenten Grobbendonk, Nijlen en Zandhoven. Hier was eerst een natuurinvulling met rietland en open water voorzien. Omdat de gevolgen voor de landbouwsector te groot zouden zijn, werd een deel van de natuurinvulling verschoven naar andere locaties. Zo kan een gebied van 75 ha ten zuiden van de Kleine Pulse Beek toch behouden blijven voor landbouw.

Na bijkomend onderzoek werd de natuurdoelstelling rietland en open water deels verschoven naar een derde zone, het Mondingsgebied Grote Nete en deels naar de Beneden Nete bij Lier (beslissing Vlaamse Regering 4 april 2014).

3.4 Europese natuurdoelen Natura 2000

In uitvoering van de Europese vogel- en habitatrictlijnen legde Vlaanderen in 2014 Europese Natuurdoelen (de vroegere Instandhoudingsdoelstellingen) vast voor Speciale Beschermingszones die samen het Natura 2000-netwerk vormen.

Het 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' (kortweg SBZ Kleine Nete) is aangeduid als Speciale Beschermingszone. De coördinatieopdracht 'Kleine Nete' en het strategisch project loopt in twee deelgebieden van dit SBZ. Voor deze deelgebieden zijn gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen (kortweg S-IHD of Europese Natuurdoelen) voor de Europees te beschermen habitattypes en soorten geformuleerd, die in de komende jaren gerealiseerd zullen moeten worden. Het eerste deelgebied omvat het gebied rond de samenvloeiing van de Kleine Nete en de Aa met de Graafweide en het Schupleer, het tweede gebied omvat de vallei van de Kleine Nete tussen Viersel en Lier.

In Graafweide-Schupleer wordt een natte alluviale natuurkern van ca. 150 ha ontwikkeld. Prioritair is de uitbreiding van het aandeel waterlopen met helder, zuurstofrijk water en goed ontwikkelde waterplantenvegetaties en van de populaties van de vissoorten kleine modderkruiper, rivierdonderpad, rivierprik en beekprik. Binnen de natuurkern wordt ook een kwaliteitsverbetering en uitbreiding voorzien van elzenbroekbossen, vochtige schrale graslanden, voedselrijke ruigtes en laagveen.

In de vallei van de Kleine Nete tussen Viersel en Lier is de ontwikkeling van een natte alluviale natuurkern van ca. 300 ha voorzien, bestaande uit een mozaïek van elzenbroekbossen, beekvegetaties, van nature voedselrijke plassen met verlandingsvegetaties (vegetatietypes op de grens van water en land), vochtige schrale graslanden, voedselrijke ruigtes, zoetwaterslikken en -schorren, rietmoerassen, enz. Deze natuurkern vormt een geschikt leefgebied voor o.m. kleine modderkruiper, rivierdonderpad, rivierprik, bittervoorn en fint.

Voor al de vermelde habitattypes en vissoorten is de SBZ Kleine Nete in Vlaanderen prioritair volgens de Gewestelijke Instandhoudingsdoelstellingen.

De opmaak van het ontwerp van gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen (ontwerp-S-IHD) voor de SBZ Kleine Nete volgde een vooraf met de maatschappelijke belangengroepen afgesproken traject met veel aandacht voor participatie en inspraak. De maatschappelijke belangengroepen waren verenigd in de Vlaamse IHD-overleggroep. Dit traject werd volledig doorlopen en op 20 juli 2012 werd het aanwijzingsbesluit voor deze SBZ met daarin de ontwerp-S-IHD een eerste maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Na een onderlinge toetsing van de verschillende ontwerp S-IHD voor alle Speciale Beschermingszones en rekening houdend met de activiteiten van andere sectoren, zijn de doelen waar nodig bijgesteld. Op 19 juli 2013 werden de aangepaste S-IHD een tweede maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op 23 april 2014 werden ze definitief goedgekeurd.

Voor het gebied Graafweide-Schupleer keurde de Vlaamse Regering in haar beslissing van 4 april 2014 het voorkeurscenario goed als basis voor de opmaak van een plan van aanpak voor de realisatie van de natuurbestemmingen.

De eerste stap was de uitvoering een ecohydrologisch onderzoek. Na een grondige inventarisatie werd een grondwatermodel en een oppervlaktewatermodel opgebouwd waarmee hydrologische scenario's en een knelpuntenanalyse uitgewerkt werden. In 2017 werd de ecohydrologische studie opgeleverd. Aan de hand van de resultaten werden de potenties voor de ontwikkeling van habitattypes per perceel onderzocht. Op basis van de ecohydrologische studie kunnen mogelijk nog grenscorrecties aan het voorkeurscenario worden doorgevoerd.

Parallel liep de opmaak van een inrichtingsnota door het Agentschap voor Natuur en Bos en de Administratie Duurzame Landbouwoontwikkeling onder begeleiding van de Vlaamse Landmaatschappij. Deze inrichtingsnota bevat een projectsituering, een formulering van doelstellingen en gewenste maatregelen, een instrumentenafweging, een uitvoeringsprogramma en een financieringsplan.

Intussen werd het op basis van het ecohydrologisch onderzoek gewijzigde voorkeurscenario goedgekeurd door de Vlaamse regering op 25 januari 2019. In dezelfde beslissing vraagt de Vlaamse regering aan de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw om een natuurinrichtingsproject in te stellen.

Daarnaast startten het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij, in overleg met de terreinbeherende verenigingen, met gerichte aankopen om de natuurdoelen te realiseren.

Volgende stappen

De verdere aanpak met betrekking tot de Managementplannen ligt momenteel voor op het politieke niveau. Op initiatief van lokale partners kan parallel reeds verder uitvoering gegeven worden aan de doelen zoals vastgelegd in de S-IHD-besluiten. Een concreet voorbeeld hiervan is de instelling van het natuurinrichtingsproject voor het deelgebied Graafweide-Schupleer, na consensus vanuit het lokaal overleg. Het Natuurinrichtingsproject wordt verder besproken onder de titel 4.3.

3.5 Erfgoed landschapsatlas

Binnen de vallei van de Kleine Nete, tussen Herentals en Lier, liggen verschillende 'items uit de vastgestelde landschapsatlas', namelijk:

- Het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug
- Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk

Omwille van de natuurwetenschappelijke, historische, esthetische, ruimtelijk-structurerende en socio-culturele waarden werd de ankerplaats 'Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug' bij ministerieel besluit van 10 mei 2012 definitief aangeduid. Conform het Onroerend-erfgoeddecreet wordt deze ankerplaats nu beschouwd als een vastgesteld landschapsatlasrelict. Het behoud en beheren van deze kenmerken en waarden blijft de hoofddoelstelling.

Op 27 januari 2015 werd de ankerplaats 'Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk' definitief aangeduid door de minister. Conform het Onroerend-erfgoeddecreet wordt deze ankerplaats nu beschouwd als een 'vastgesteld landschapsatlasrelict'. Ook hier is behoud en beheer van de natuurwetenschappelijke, historische, esthetische en ruimtelijk-structurerende waarden de doelstelling.

De opname van het landschapsatlasrelict 'Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug' in de vastgestelde landschapsatlas kaderde in de voorbereiding van een ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de regio Neteland. Dat GRUP kadert op zijn beurt in de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS).

Dit waardevolle gebied omvat de beekvalleien van de Aa en de Kleine Nete gelegen tussen de dorpskernen van Grobbendonk, Vorselaar en Herentals, het tussen beide rivieren hoger gelegen 'interfluvium' en de ten zuiden ervan gelegen gronden van de voormalige Britse militaire basis. De combinatie van de natte, open alluviale beekvalleien met de tussenliggende en aangrenzende hoger gelegen hoofdzakelijk beboste zandgronden zorgt voor een opvallende landschappelijke verscheidenheid. De ondergrond, de bodem, het reliëf en de waterhuishouding liggen aan de basis van dit nog vrij gaaf bewaard Kempisch landschap.

De belangrijkste elementen van de oorspronkelijke structuur van het landschap zijn:

- de alluviale beekvalleien van Kleine Nete en Aa met hun bijbeken;
- de uitlopers van de Kempische heuvelrug;
- de landduinen en podzolbodems op de heuvelrug;
- het verspreid aanwezige veensubstraat in de beekvalleien.

De ankerplaats 'Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug' werd definitief aangeduid bij ministerieel besluit van 10 mei 2012. Conform het Onroerend-erfgoeddecreet wordt deze ankerplaats nu beschouwd als een 'vastgesteld landschapsatlasrelict'. Het behoud en beheren van deze kenmerken en waarden blijft de hoofddoelstelling.

Op 27 januari 2015 werd de ankerplaats 'Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk' definitief aangeduid door de minister. Conform het Onroerend-erfgoeddecreet wordt deze ankerplaats nu beschouwd als een 'vastgesteld landschapsatlasrelict'.

Dit waardevolle gebied omvat de vallei van de Kleine Nete tussen Viersel, Nijlen en Eisterlee. Centraal lopen de Kleine Nete als typische laaglandbeek met meanderend patroon en parallel de Kleine Pulse Beek en Laak. Het Netekanaal is een belangrijk relict van de kanalisatiegeschiedenis van de Kleine Nete en vormt de overgang naar de voormalige vloeibeemden van het Viersels Gebroekt. Hier stromen ook de Molenbeek en Kleine Beek te midden van de graslanden. In de Netevallei liggen oude graslanden, afgewisseld met concentraties akkerland en verspreide bospercelen. Op de pleistocene donken in de vallei en op de overgang naar de gehuchten op de valleirand liggen verspreide hoeves. Het landschap getuigt van de intense relatie tussen beek en beekvallei en de wisselwerking tussen natuur en menselijke activiteit die verschillende landschapstypes heeft opgeleverd.

Volgende stappen

De omzetting van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa met de westelijke uitlopers van de Kempense Heuvelrug' naar een erfgoedlandschap is gekoppeld aan de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de vallei van de Kleine Nete en Aa tussen Kasterlee en Grobbendonk in het kader van AGNAS. In dat GRUP zullen de landschapswaarden en kenmerken vertaald worden naar stedenbouwkundige voorschriften. Daarbij wordt afgestemd met de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatrictlijngebied Graafweide-Schupleer.

De omzetting van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'Dal van de Kleine Nete tussen Nijlen en Grobbendonk' naar een erfgoedlandschap zal gekoppeld worden aan een GRUP voor het deel van de vallei tussen Albertkanaal en Lier ter realisatie van de projecten van het Sigmaphan.

3.6 Kempische Noordzuidverbinding

De N19 vormt een noord-zuidverbinding door de Antwerpse Kempen en verbindt de stedelijke gebieden Geel en Turnhout met de hoofdwegen E34 en E313. Op 10 juli 2008 besliste de Vlaamse Regering om de Kempense noord-zuidverbinding volgens het basistracé (N19g) aan te leggen (tussen Geel en Kasterlee).

Aan de keuze voor dit tracé werden enkele voorwaarden gekoppeld omdat de nieuwe weg negatieve effecten heeft op de natuur- en bosstructuur van de Kempische Heuvelrug en de vallei van de Kleine Nete en het landschap aantast. Daarnaast zijn er langs de Kleine Nete ook compenserende maatregelen voorzien om het verloren aandeel waterbergend vermogen en infiltratiecapaciteit (waterkwantiteit) te milderen.

Ter hoogte van de kruising N19g – Kleine Nete is door middel van afgraving een plas-draszone voorzien en de heraansluiting van een oude Netemeander. Zo wordt de vallei ter hoogte van de doorgang van de nieuwe N19g op een duurzame manier heringericht. Deze herinrichting van de vallei van de Kleine Nete sluit aan bij het ontwerp voor de dijkverplaatsing in de Watering De Zegge. Beide worden gecoördineerd vanuit de Vlaamse Milieumaatschappij.

De uitbreiding van het project van hermeandering langs de Kleine Nete ter hoogte van N19g in functie van mildering wordt in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) van de vallei van de Kleine Nete en Aa mee opgenomen.

3.7 Verwervingssubsidies strategisch project

Binnen elk strategisch project bestaat er de mogelijkheid om verwervingssubsidies aan te vragen voor het verwerven van constructies en gronden of om erfpachtovereenkomsten af te sluiten. Binnen de looptijd van het strategisch project van 3 jaar kan er maximum 500.000 € verwervingssubsidie verkregen worden. Deze subsidie is goed voor 40% van de verwervingskosten.

De mogelijkheid om verwervingssubsidies aan te vragen binnen het strategisch project werd met alle partners besproken tijdens verschillende Opmvolgingscommissies. Aan alle partners werd gevraagd om samen met de projectcoördinator en de trekkers op zoek te gaan naar opportuniteiten binnen het strategisch project.

Oproep 2019

De voorstellen werden door de jury onder voorzitterschap van de gouverneur beoordeeld aan de hand van 4 criteria, functie/publiek karakter, strategisch karakter, financiële haalbaarheid en partnerschap. Op de Opmvolgingscommissie van 18 juni 2019 werd in samenspraak met alle partners beslist om 2 kansrijke projecten voor eind oktober 2019 in te dienen bij het departement Omgeving met name, Pallieterland en Kasteelhoeve en omgeving. De verwervingsaanvragen worden bijgevolg ondersteund door alle partners van het strategisch project. De aanvragen werden op 30 oktober aan het departement Omgeving bezorgd.

Samenvatting van de 2 verwervingsvoorstellen:

- Perceel in Pallieterland te Lier: De aankoop van het perceel is noodzakelijk voor de realisatie van randstedelijk groen en conform de goedgekeurde visienota Pallieterland. Dit deelgebied wordt de groene long voor de inwoners en bezoekers van Lier waarin recreëren en natuurbeleving centraal staan. Om deze groene long te kunnen realiseren wordt via het GRUP 'Beneden-Nete' o.a. woonuitbreidingsgebied gewijzigd naar de functie gemengd openruimtegebied. Het kunnen verwerven van dit perceel is cruciaal om de inrichtingsplannen van dit deelgebied te kunnen realiseren. Dit perceel sluit aan bij de groep van percelen die reeds in eigendom zijn van de stad en het OCMW van Lier. Verwerving maakt het mogelijk om de inrichting in één beweging te kunnen doorvoeren, wat de inrichtingskwaliteit ten goede komt.
- Kasteelhoeve te Grobbendonk: De destijds verlaten en vervallen kasteelhoeve werd in erfpacht genomen met de bedoeling de site te redden van verder verval en te revitaliseren. De potenties van de site zijn, onder andere toeristisch-recreatief ontegensprekelijk erg groot, onder andere ook om uit te groeien tot een volwaardige en publieke poort voor het bestaande en toekomstige gebied Graafweide – Schupleer, momenteel in volle herontwikkeling in het bijzonder en voor de gehele vallei van de Kleine Nete in het algemeen. De toekomst van de site van de kasteelhoeve zal mede gericht zijn op de openstelling voor het publiek, het behoud en de verdere ontwikkeling van de natuur- en erfgoedwaarden, en het realiseren van een nieuwe functie in het gebouwenpatrimonium met respect voor de draagkracht en de waarden van het domein.

Oproep 2020

Ook in 2020 zullen er projectvoorstellen ingediend worden in het kader van de verwervingssubsidie. Tot eind april 2020 kunnen er binnen het OC voorstellen aangebracht worden. Deze zullen opnieuw door een jury beoordeeld worden en ter goedkeuring voorgelegd worden aan het OC van 20 mei 2020.

Voorlopige verwervingsvoorstellen:

- Percelen in Pallieterland te Lier: De aankoop van de percelen vormt een aanvulling op een eerder verwervingsvoorstel dat vorig jaar werd ingediend. Het is noodzakelijk voor de realisatie van randstedelijk groen en conform de goedgekeurde visienota Pallieterland.
- Percelen in en rond Graafweide-Schupleer te Vorselaar: Bij de toeristisch/recreatieve ontsluiting van het gebied Graafweide-Schupleer zijn er een aantal knelpunten onder andere in de wandelverbinding tussen de Kasteelhoeve (Grobbendonk) en de Schapenstal (Vorselaar). Door aankoop van de voorgestelde percelen kan een lang verwachte cruciale wandelverbinding gerealiseerd worden.
- Percelen aan de stadsrand van Herentals: De voorgestelde percelen vormen een aaneengesloten gebied van ongeveer 12 ha aan de rand van de stad. De percelen hebben een groot potentieel voor boscompensatie (o.a compensatie vanuit ingrijpende werken in de vallei van de Kleine Nete). Het bos kan dienst doen als stadsrandbos.

3.8 Communicatie

Als overkoepelend intern communicatiekanaal wordt gebruik gemaakt van de opvolgingscommissie, de beleidsmatige stuurgroep met gemeenten, provincie Antwerpen, Vlaamse overheidsdiensten en het middenveld. Daarnaast is er het procesbeheercomité, een ambtelijke stuurgroep met de

projectleiders van alle deelprojecten. De dagelijkse werking van het project gebeurt via het projectbureau en de verschillende stuur- en werkgroepen binnen de hefboomprojecten.

De website, www.kleinenete.be, die momenteel nog een ambtelijke invulling kent, zal uitgebreid worden en daarbij een meer publieke functie krijgen. Verder zal de communicatie naar externen gebeuren via persberichten, evenementen, gemeentelijke infokranten, facebook pagina's van alle partners, ...

3.8.1. Bezoeken gemeentebesturen

Na de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2018 werden er verschillende nieuwe coalities gevormd in de partnergemeenten. Verschillende colleges van burgemeester en schepenen werden reeds bezocht om het strategisch project toe te lichten en de besturen te enthousiasmeren voor de verschillende acties in hun gemeente. De reacties van de colleges zijn positief. Er blijkt een mooi draagvlak te zijn voor de lopende en toekomstige projecten.

3.8.2. Logo, huisstijl en website

Het communicatiebureau TAKK werd aangesteld om een logo, huisstijl en website te ontwikkelen. Alle producten zijn opgeleverd en in gebruik. Voor de website werd de input voor de verschillende projecten afgetoetst met de partners en doorgegeven aan het communicatiebureau TAKK. De verschillende thema's zijn: welkomspagina, 8 projectpagina's, informatieve pagina over de Kleine Nete, een pagina met wat er te beleven valt in de vallei van de Kleine Nete en een nieuwspagina.

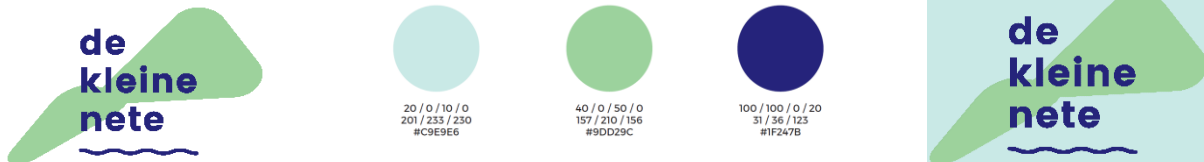
Het resultaat van de website is een evenwicht tussen het kenbaar maken van het partnerschap en hun acties in de vallei, het voor publiek uitnodigend maken van de vallei en haar omgeving en het openbaar stellen van documenten en verslagen van de opvolgingscommissie (OC).

Homepagina van de website www.kleinenete.be

De huisstijl Kleine Nete zal gebruikt worden voor:

- ✓ De communicatie van het strategisch project 'Veerkracht in de vallei van de Kleine Nete'.
- ✓ De communicatie van het gebiedsprogramma 'Kleine Nete' van de provincie Antwerpen.
- ✓ De coördinatieopdracht Kleine Nete van gouverneur Cathy Berx. Binnen de coördinatieopdracht werd afgesproken dat alle projecten hun eigenheid behouden. Wanneer vanuit deze projecten gecommuniceerd wordt, wordt de eigen huisstijl van het betreffende project gebruikt en wordt het gemeenschappelijke logo ook vermeld.

Logo Kleine Nete en bijpassend kleuren pallet.

3.8.3. Evenementen

Vanuit het strategisch project zullen er verschillende Netedagen georganiseerd worden waarbij de nadruk telkens op een ander hefboomproject zal liggen of waarbij 2 aangrenzende hefboomprojecten samen in de kijker gezet worden. Deze publieksactiviteiten bieden een uitgelezen kans om het strategisch project en de samenwerking met de verschillende partners zichtbaar te maken voor een breed publiek. Tijdens de Netedagen kunnen omwonenden en belanghebbenden de transformatie van de vallei aan den lijve ondervinden en ervaren op welke manier de verschillende acties een meerwaarde kunnen betekenen voor de (be)leefbaarheid van het open ruimte gebied.

1. Netedag 2018: Le Paige aan de Kleine Nete

Op 7 oktober 2018 werd de eerste publieke Netedag 'Le Paige aan de Kleine Nete' georganiseerd. Omdat er in Herentals al verschillende acties gelinkt aan het strategisch project werden afgerond of uitgewerkt (beheerplan Le Paige, afgeronde 1ste fase rivierherstelproject Hellekens aan de Kleine Nete, wandeling Natuurpunt en Natuurgidsen) werd gekozen voor het hefboomproject '5 Groenblauwe dooradering Herentals'.

Op de plechtige opening mochten we de volgende sprekers ontvangen: Cathy Berx (gouverneur provincie Antwerpen), Mien Van Olmen (schepen ruimtelijke ordening, milieu en groenvoorzieningen, monumenten en landschappen, landbouw en plattelandsontwikkeling, stad Herentals), Bernard De Potter (administrateur-generaal van de Vlaamse Milieumaatschappij) en Jo Haentjens (afdelingshoofd Sportpromotie van Sport Vlaanderen).

Volgende activiteiten stonden op het programma:

- ✓ doorlopend: rondgang door domein Le Paige met kinderspeurtocht - wateronderzoekjes op kindermaat – infostanden

- ✓ om 14, 15 en 16 uur: architect Herman toont Le Paige
- ✓ om 14 en 15.30 uur: wandeling langs Spaans Hof naar rivierherstelproject Hellekens
- ✓ om 14 en 15.30 uur: natuur- en erfgoedwandeling - Tussen Abroek en Maasloop
- ✓ om 14, 15 en 16 uur: kindervertellingen met Mies en Moos Muis
- ✓ van 14 tot 17 uur: initiaties Stand Up Paddling (SUP) en kajakken op de Kleine Nete
- ✓ van 14 tot 17 uur: tentoonstelling Baboon! Eat Roots van Frédéric Castiau in het kasteel

Sfeerbeelden van de Netedag op 7 oktober 2018, domein Le Paige, Herentals

2. Netedag 2019: Pallieterland en Molternete

Op 22 september 2019 werd een tweede publieke Netedag georganiseerd. Daarbij werden de 2 hefboomprojecten 1 'Landschapspark Pallieterland en 2 'Vallei van de Kleine Nete tussen Molternetebrug en Lier' samen in de kijker zetten.

De Netedag bood een zeer uitgebreid programma met 40 activiteiten op 7 verschillende locaties (evenementenweide Lier, halte Sionsbrug, halte 't Oud Lier, halte jachthaven, Badhuis, Steenbeemden, watersportweide te Emblem en natuurweide te Nijlen). Op de infomarkten en tijdens de begeleide wandelingen (14 aangeboden wandelingen op 4 verschillende startplaatsen) werden de deelnemers geïnformeerd over het strategisch project en het onthardingsproject en het belang van natuur, water en onroerend erfgoed in de vallei.

Op de evenementenweide in Lier openden Cathy Berx (gouverneur provincie Antwerpen), Jan De Haes (gedeputeerde provincie Antwerpen), Frank Boogaerts (burgemeester, stad Lier) en Bernard De Potter (administrateur-generaal van de Vlaamse Milieumaatschappij) deze feestelijke dag. Ook ter hoogte van de watersportweide was er later op de dag een officiële opening van de roeiclub The Oar.

Voor de gelegenheid publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij een infokrant met uitleg over de meest relevante acties in het gebied tussen het Albertkanaal en Lier (zie bijlage 4). Deze infokrant werd verspreid en toegelicht op de verschillende locaties.

Sfeerbeelden van de Netedag op 22 september 2019 in Lier, Ranst, Nijlen en Zandhoven

3. Netedag 2020: Graafweide - Schupleer

Voor de derde Netedag wordt het hefboomproject 'Graafweide – Schupleer' gekozen om de verschillende acties gelinkt aan het strategische project toe te lichten (Natuurinrichtingsproject, geïntegreerd beheerplan Kasteelhoeve, toeristisch-recreatieve ontsluiting). Deze Netedag wordt een co-productie met het bestaande evenement Toeren om te Loeren (organisatie gemeente Vorselaar en Grobbendonk).

Op het programma staan: een fietslus langs opmerkelijke plekken, gegidste wandelingen ism Natuurpunt, streekproducten, informatieve en educatieve bijdragen van VMM, VLM, Aquafin,... Ook hopen we minister Zuhal Demir te mogen ontvangen om de nieuwe aanvraag van ons strategisch project officieel te overhandigen. Daaraan gekoppeld zal er een symbolische toekomstboom of eerste KLE worden aangeplant.

3.9 Nieuwe aanvraag strategisch project

In april 2021 loopt de subsidieperiode van het huidige strategisch project 'Veerkracht in de vallei van de Kleine Nete' af. Op de opvolgingscommissie van januari 2020 gingen alle partners akkoord om een

nieuwe aanvraag uit te werken. Ter voorbereiding van deze nieuwe aanvraag werd een workshop georganiseerd op 21 januari 2020 om nieuwe kansen en knelpunten in de vallei op de kaart te zetten. We mochten ongeveer 60 geïnteresseerde partners ontvangen. Het projectgebied werd uitgebreid met de gemeenten Dessel en Retie waar de Bovennete's gelegen.

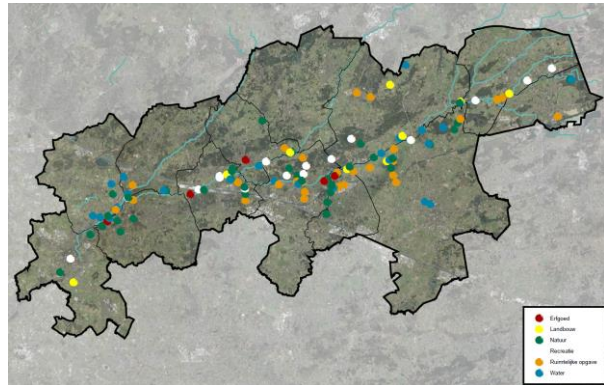
Op de workshop kwamen een aantal mogelijke overkoepelende acties voor het hele valleigebied naar voren naast specifieke acties in de verschillende deelgebieden. Er bleek ook een mooie spreiding van acties over de hele vallei.

De vallei-brede acties kunnen in een aantal thema's ingedeeld worden (vnl. bebossen en groenblauw dooraderen, verdroging en ontharden, herstellen bodemsysteem en het toeristisch/recreatief ontsluiten en verbinden). Er is een duidelijk draagvlak om met deze thema's aan de slag te gaan. Hiermee kan ook een belangrijke invulling gegeven worden aan de Vlaamse beleidslijnen.

Er kwamen drie focusgebieden naar voren waarbinnen verschillende ruimtelijke uitdagingen in het bijzonder samenkomen (Bollaak, Olens Broek en de Bovennete's).

Workshop Strategisch project KN II

Verskillende acties uit workshop KN II

4. Globaal overzicht stand van zaken

In april 2018 ging de projectcoördinator van start. Gelet op het groot aantal partners en de diversiteit van het projectgebied werd er de eerste maanden van het project volop kennis gemaakt met de verschillende contactpersonen en met het projectgebied. De projectcoördinator organiseerde daarvoor overlegmomenten en terreinbezoeken.

Onderstaande geeft een algemeen overzicht van de uitgevoerde acties en een indicatie van de volgende te zetten stappen. Meer details over de verschillende acties met aanduiding van de trekker(s) is terug te vinden in de actiefiches in bijlage 1. Bovendien werd er de voorbije periode volop geïnvesteerd in functie van het realiseren van verschillende acties en doelstellingen van het strategisch project. Een lijst van toegekende subsidies en investering is terug te vinden in bijlage 2.

4.1 Landschapspark Pallieterland (trekker: stad Lier i.s.m. Regionaal Landschap Rivierenland en ANB)

Het hefboomproject beoogt de geïntegreerde ontwikkeling van de open ruimte in de vallei van de Beneden-Nete in Lier waarbij doelstellingen op vlak van beveiliging tegen overstroming en natuurontwikkeling vanuit het Sigmoplan, behoud van onroerend erfgoed en randstedelijk groen (speelbos en volkstuinten) binnen één landschapspark Pallieterland gerealiseerd worden.

Reeds gezette stappen:

✓ Grondenstrategie

- Een grondenstrategie wordt uitgewerkt om het aankoopbeleid van de stad Lier binnen Pallieterland te bepalen.

✓ Speelbos

- Opstart van een participatietraject en inrichtingsplan voor de inrichting van een speelbos en volkstuinten binnen de ring van Lier;
- Op de infomarkt die georganiseerd werd naar aanleiding van het GRUP Beneden-Nete en het Sigmaphan werd ook het landschapspark Pallieterland (LSP) voorgesteld. Er was een deelname met infostand over het strategisch project en over het LSP Pallieterland met mogelijkheid participatie in ontwerp van het speelbos;
- Opmaak ontwerpschets inrichting speelbos met alle input uit het participatietraject. De inrichting van het speelbos wordt mogelijk gemaakt door de subsidie 'Natuur in je buurt' (250.000 €);
- 10/04/2018: start bevraging jeugd + opruimactie + speelpleinwerking 'De speelmicroob en Stuw Lier';
- 16/04/2018: plannen worden voorgelegd aan jeugdraad Lier met oog op inspraak;
- 03/05/2018: overleg tussen projectpartners rond ontwikkeling speelbos en volkstuinten;
- 3/12/2018: overleg 1 veiligheidscontrole speelbos: noodzaak veiligheidskap; toewijzing taken en inplannen veiligheidskap; korte bespreking ontwerpschets speelbos;
- Rondgang 1 veiligheidskap om zieke essen te markeren (zichtbaar herfst/winter) ism boswachter ANB;
- Beheerwerken speelbos (vervolg: knotten wilgen, kappen populierenrij, bramen verwijderen, ...);
- Offerteaanvragen en inrichtingswerken speelprikkels speelbos (speelelementen en onthaal);
- Veiligheidscontrole 2 speelbos uitvoeren;
- Terugkoppeling ontwerp schets naar partners;
- Aanbrengen spelelementen;
- Aanbrengen bebording speelbos: speelzone en spelregels;
- Start beheer/onderhoud- en veiligheidswerken (kappen zieke essen, vrijmaken locatie wilgentunnel, aanplant natuurlijke afscheiding van meidoorn als grens van het speelbos, opruimen stormschade) door Polder van Lier);
- Aanvraag kapmachtigingen voor populierenrij ikv beheer van knotwilgen;
- Overleg 2 en rondgang 2 veiligheidscontrole speelbos; beslissing om veiligheidsredenen alle essen preventief te kappen en kunstmatig te verjongen met andere boomsoorten;
- Opstellen plan met locatie zieke essen en aanvraag van noodkapvergunning;
- Uitvoering noodkap na schoontijd door Polder van Lier;
- Opstellen herbepantingsplan ism Bosgroep Antwerpen-Zuid;
- Finale terugkoppeling van het opgestelde plan naar jeugdraad Lier;
- Aanvraag wijziging bosbeheerplan OCMW Lier bij ANB in kader van inrichting, goedgekeurd;
- Opstellen en uitsturen van de offertevraag voor het maken en plaatsen van de speelaanleidingen en gunning van de werken aan Onetwotree boomverzorging (RLRL);

- Terreinbezoeken met Onetwotreeboomverzorging, Polder van Lier en stad Lier om prioriteiten te bepalen voor realisaties tegen de Netedag in Lier (22/09) en locaties van de speelaanleidingen te bepalen inspelend op lopend bosbeheer;
- Opstellen en uitsturen van de offertevraag voor het maken en plaatsen van houtsculpturen en gunning van de werken aan Arboleo houtsculpturen;
- Inrichting van het speelbos met een eerste deel speelaanleidingen en infrastructuur, namelijk: 2 takkentiipi's, reuzenmikado, hoogteparcours, evenwichtsparcours met stelten en boomstammen, boomstambank, 1 picknickbank, natuurlijke fietsenstalling en toegangspoort;
- Officiële opening van het speelbos op de Netedag van 22/09/2109;Knotten van knotwilgen en kap van rij populieren (i.f.v. knotwilgenbeheer) op het pad grenzend aan de Netedijk door Natuurwerk;
- Afwerking kap- en opruimwerken van het zieke essenbestand door Polder van Lier ;
- Offertevraag en gunning voor ondersteuning van Polder bij uitvoeren van kap- en opruimwerken – gunning aan Natuur-en landschapszorg en houthakker.be;
- Opmaak finale versie van het beplantingsplan i.s.m. Bosgroep AntwerpenZuid;
- Voorbereiding plantdag (zoeken partnerschool, bestellen plantgoed, offertevraag en gunning boren plantgaten, voorzien bedankje (hapje, drankje, cadeautje), organisatie persmoment;
- Plantklaar maken van het terrein (boren van plantgaten) door Natuurwerk;
- Plantdag 20/02 door school Klimop, RLRL, Bosgroep Antwerpen Zuid, stad Lier;
- Offertevraag en gunning plaatsing kastanjehekwerk ter bescherming van aanplant tegen spelende kinderen;
- Inrichting van het speelbos met een tweede deel speelaanleidingen en infrastructuur, namelijk: klimhut, vertelhoek, wilgentunnel en resterende picknickbanken;
- Plaatsing houtsculpturen (uil, specht, konijn, eekhoorn en ree).

✓ Volkstuinen

- Voor de volkstuintjes werd een subsidie van 15.000 € bekomen bij de Vlaamse Landmaatschappij;
- In 2018 werd een offerte voor begeleiding nieuwe volkstuindersgroep opgesteld en uitgestuurd. CBS Lier nam geen beslissing voor participatieve begeleiding volkstuinproject o.b.v. offerte-aanvragen en vergelijkend verslag (ingediend: Velt, TuinHier, Blenders). De offerteaanvragen worden beschouwd als marktbevraging en werden als input gebruikt worden voor een nieuwe aanbesteding;
- In 2019 werd een nieuwe, gedetailleerde prijsvraag voor volkstuinbegeleiding opgemaakt: Velt vzw en TuinHier vzw dienden in. Offertes en interpretatie werden bezorgd aan Stad Lier voor de selectie op CBS. CBS gunde op 24/06/2019 de opdracht aan Velt vzw. De gevraagde dienstverlening bevat een voorbereidende fase en twee teeltseizoenen, start op 2 september 2019 en eindigt op 30 november 2021. De opdracht bestaat uit:
 - Medeorganisatie infoavond opstart nieuwe volkstuin;
 - Deelname aan en organisatie van overleg met projectpartners en volkstuiniers;
 - Lesgeven: basiscursus ecologisch tuinieren;
 - Praktijkdemonstraties en -begeleiding in de volkstuin;
 - Organisatie referentiebezoek;
 - Adviesverlening.

Eerste overleg met Velt vzw, RLRL en Stad Lier op 9/9/2019. Presentatie aanpak Velt aan CBS Lier op 23/9; Gelet op de juridische procedure m.b.t. de pachtopzeg, kon de opstart van het project pas starten na de uitspraak van de vrederechter. Op 13-2-2020 werd een

vonnis geveld die de pacht opheft. Er werd beroep aangetekend waardoor het project opnieuw vertraging oploopt.

✓ Acties omgeving PIME

- Overleg tussen Provinciaal Instituut voor Milieueducatie (PIME) en Provinciale Groendomeinen Regio Mechelen (PGRM) (beheerder van groendomein Rivierenland) over de verdere ontwikkeling van de zuidelijke punt van Pallieterland als groene start- en verpoosplek;
- Overleg met Toerisme Provincie Antwerpen, tussen Provinciaal Instituut voor Milieueducatie en Provinciale Groendomeinen Regio Mechelen en Regionaal Landschap Rivierenland over de mogelijkheden om een onthaalpoort te maken aan het PIME;
- Realisatie verbindingspad door PGRM in overleg met De Vlaamse Waterweg;
- Overleg met Vlaamse Waterweg, stad Lier, PIME en PGRM over fietsbrug tussen de Beneden-Nete en het Netekanaal ter hoogte van PIME.

✓ Sanering Neteland

- Heropstart overleg gesloten voormalige stedelijke stortplaats;
- Beslissing tot aanstellen van een studie bureau voor het verdere bodemonderzoek op de site van PIME, zodat uitsluitel gegeven kan worden over de afbakening en ernst van de verontreiniging;
- Onderzoek perimeter is reeds gebeurd, bijkomend onderzoek is noodzakelijk omdat de vervuiling buiten de perimeter loopt. Het bodemonderzoek werd na aanbesteding toegewezen.

Volgende stappen:

✓ Grondenstrategie

- Bekrachten grondenstrategiekaart CBS van Lier.

✓ Speelbos

-
- Aanbrengen bebording speelbos: speelzone en spelregels;
- Organiseren van publieksactiviteit (speeldag);
- Eventueel aanbrengen educatieve plaatjes bij de houtsculpturen;
- Plaatsing houtsnippers rond klimhut (bij drogere omstandigheden van de bosgrond);
- Risico-analyse en keuring van het speelbos;
- Opening speelbos met publieksactiviteit (speeldag) – datum nog te bepalen;
- Opmaak beheerplan voor speelbos.

✓ Volkstuinen

- Start begeleidingstraject nieuwe volkstuinen: infoavond, evaluatie kandidaat-volkstuiniers, cursus ecologisch tuinieren,...;
- Offerteaanvragen en inrichtingswerken nieuwe volkstuinen 'Den Hof van Pallieter' (grondwerken, aanplantingen);

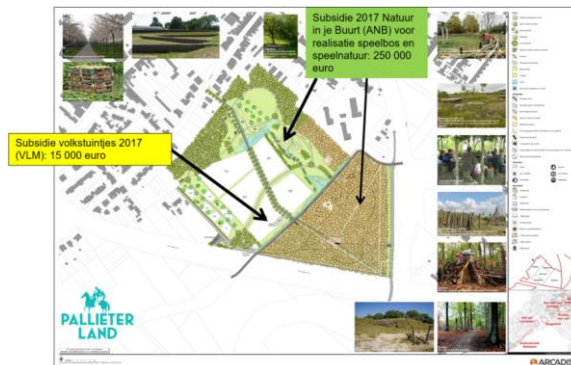
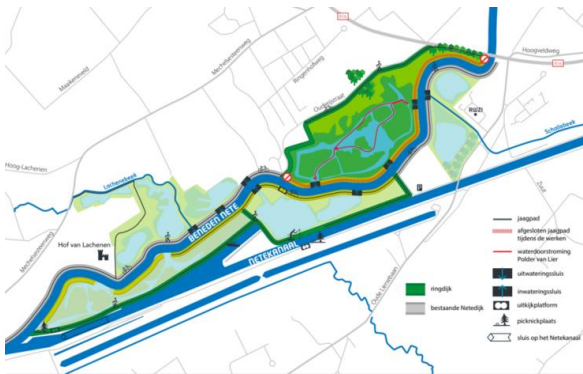
- Start bewerken volkstuinpercelen met nieuwe volkstuiniersgroep; planning was voorzien voor najaar 2020;
- Op vraag van het college wordt onderzocht of er in dit deelgebied ruimte is voor een hondenloopweide;
- Er is de intentie om de recreatieve infrastructuur binnen Pallieterland volledig af te stemmen met de eigenaren.

✓ Acties omgeving PIME

- Signalisatie parking PIME, plannen van provincie Antwerpen binnen Pallieterland (algemeen) en infoborden te bespreken op volgende stuurgroep Pallieterland (april/ mei 2019);
- Opmaak van een inrichtingsschets voor PIME en Neteland door PIME en PGRM met betrokkenheid van TPA en RLRL;
- Te onderzoeken: composttoilet (cfr. provinciaal domein Hertberg en op CSA Grondsmaak in Kontich);
- Te onderzoeken mogelijkheid voor stationsomgeving als onthaalpoort; PGRM plant dit najaar (2019) de realisatie van een verbindingspad. Deze werken gebeuren in overleg met De Vlaamse Waterweg. Overleg met Duffel en de andere partijen over de aanleg van de fietsbrug ter hoogte van PIME;
- Opvragen prijsraming voor de fietsbrug;
- Alternatief onderzoeken voor de fietsbrug bv. veerpontje.

✓ Sanering Neteland

- Het bodemonderzoek wordt in 2020 ingepland.

links: Inrichtingsplan Sigma-gebied; rechts: detail van het speelbos en de volkstuinen.

4.2 Vallei van de Kleine Nete tussen Molternetebrug en Lier

Tussen het Albertkanaal en Lier vormen de Kleine Nete, het Netekanaal en de Molenbeek-Bollaak samen een effectief overstromingsgevoelig valleigebied van ongeveer 6 km lang en 1 km breed. In dit valleigebied ontwikkelde zich in de loop der jaren een sterk gefragmenteerd recreatielandschap met kunstmatige vijvers en weekendverblijven, ophogingen allerhande... De vallei ligt hier op de grens van verschillende gemeenten zodat er nood is aan een bovenlokale aanpak van de knelpunten in het

gebied. Een grensoverschrijdende visie en gecoördineerde herinrichting bieden enorme kansen om (1) heel wat extra waterberging te realiseren in het valleigebied (hermeandering Molenbeek-Bollaak), (2) bijkomende natuurwaarden te creëren (oa zomerklokje) en (3) het gebied beter te ontsluiten op het vlak van recreatie.

Reeds gezette stappen:

✓ Algemeen

- Organisatie van een workshop waarbij aan de hand van 'Visionary' input werd verzameld voor de opmaak van een gebiedsvisie;
- Opmaak van een gebiedsvisie en afstemming met de verschillende partners;
- Goedkeuring visienota door de leden van de Opvolgingscommissie;
- 1ste subwerkgroep over de thema's water, natuur, weekendverblijven en toerisme;
- 2de subwerkgroep over de thema's water, natuur, weekendverblijven en toerisme op 26/06/2019;
- Goedkeuring visie door de verschillende bestuursniveaus.

✓ Extra waterberging creëren

- Opmaak inventaris van het gebied in hoofdlijnen met ook weergave oppervlakten; er zijn tussen de 5 en 7 permanente bewoningen in de zone; het merendeel van de particuliere percelen zijn visvijvers en/of weekendverblijven heel wat in slechte staat;
- Overleg met handhavingsinstanties over de aanpak van bouwovertradingen (weekendverblijven, uitgegraven vijvers en tegelbedrijf) in het projectgebied;
- Opmaak instrumentenlijst voor het verwerven van af te breken weekendverblijven in functie van de hermeandering van de Molenbeek-Bollaak gelegen in overstromingsgebied is afgerond; mogelijkheden zijn handhaving, verhogen taks 2de verblijf, overlasttaks, leegstand, verwaarlozing, verkrotting, afval, voorkooprecht, ...;
- In toepassing van het stand-still principe engageren de partijen met handhavingsbevoegdheid zich om actief oog te hebben voor nieuwe en recente (jonger dan 10 jaar) inbreuken, en hierbij telkens hun handhavingsbevoegdheid consequent uit te oefenen;
- Afdeling Handhaving, Departement Omgeving engageert zich om een gebiedsgericht handhavingstraject te starten in dit projectgebied. Een dataaag met prioritering van de te handhaven percelen werd overgemaakt aan de Afdeling Handhaving.
- De gemeenten engageren zich om zeer rigoureuus om te springen met aanvragen tot vermoeden van vergunning met betrekking tot constructies die niet in overeenstemming zijn met de hier goedgekeurde visie;
- De gemeenten lijsten gewenste verwervingen (40% subsidie) binnen de projectcontour van het hefboomproject op; er worden voorlopig geen projecten voorgesteld;
- Departement Omgeving toetst taks tweede verblijven of mogelijke alternatieve taksen juridisch af;
- De gemeente Ranst verhoogde de taks 2de verblijven op haar grondgebied van 250 euro/jaar naar 1000 euro/jaar. Dit betekent een gelijkschakeling met de omliggende gemeenten.
- Indiening en goedkeuring van het onthardingsproject voor het afbreken van weekendverblijven (250.000 €); dit project realiseert een reconversie van een gebied met de bestaande weekendverblijven naar natuurgebied (+/- 10 ha). Het eerste terreinbezoek vond plaats op 27/2/2019; afronding van het begeleidingstraject voor dit project met het

onthardingsforum van 5 maart 2020. De vallei van de Kleine Nete wordt als voorbeeldproject opgenomen en gecommuniceerd¹;

- Natuurpunt heeft reeds een groot aantal weekendverblijven aangekocht, de bouwwerken afgebroken en de vijvers gedempt.

✓ Bijkomende natuurwaarden creëren

- Uitvoering verkennend bodemonderzoek door het Provinciaal Instituut voor Hygiëne in opdracht van de gemeente Ranst ter hoogte van gronden gelegen in het Habitatrichtlijngebied. Daaruit bleken bepaalde parameters verhoogd alsook de aanwezigheid van ondoordringbare objecten;
- Overleg met OVAM en de gemeente over een oriënterend bodemonderzoek (OBO) in het Habitatrichtlijngebied. Het OBO moet uitgevoerd worden vóór de PSN-subsidieaanvraag om bijkomende natuurwaarden te creëren;
- Op de site Goormans werd ingezet op handhaving van het RUP 'Site Goormans' zowel voor de aspecten milieu als stedenbouw. De eigenaar werd via ingebrekestellingen op de hoogte gebracht. In februari is de familie Goormans informeel in overleg gegaan met de gemeente Nijlen over een mogelijke verkoop van de site gelegen in natuurgebied. De verschillende partners hadden een overleg over de mogelijke nabestemming van deze site. De Vlaamse Waterweg heeft de gronden laten schatten en maakte een eerste schatting van de kosten voor de sloop van het gebouw op. Er is een mondelinge overeenkomst tussen de eigenaar en de De Vlaamse Waterweg voor de aankoop van de site;
- Indiening (15/05/2019) proefproject ontharding 2de oproep 'Verwijderen van steenpuin en waterberging in de vallei van de Kleine Nete tussen Albertkanaal en Lier'. Dit project werd niet weerhouden. Er werden budgetten gevraagd voor de restfinanciering van volgende dossiers:
 - Site Zomerklokje: wegnemen van vervuild steenpuin op 1,5 ha – 34.200 m³ extra waterberging – inrichten als 6430 (zoomvormende ruigte met zomerklokje) habitat. Zomerklokje is een rode lijst soort waarbij de verspreiding beperkt is tot de vallei van de Kleine Nete en Grote Nete;
 - Site Goormans: verwerving van site door de Vlaamse Waterweg (op 29/04/2019 werd een mondeling akkoord bereikt met de eigenaar). Verwijderen van 2000 m² bedrijfsgebouwen en 4200 m² betonverharding. Ambitie vanuit de projectpartners om de site als toekomstige onthaalpoort Molternetebrug in te richten.
- Voor volgende dossiers werd een PSN-subsidie Natuur aangevraagd bij ANB. Hiertoe werd een klaverbladfinanciering tussen de verschillende partners uitgewerkt:
 - Site Viersels Gebroekt: Deze site ligt centraal binnen het natuurgebied Viersels Gebroekt. Dit natuurgebied kende een belangrijke impuls vanuit het Life+ project Kleine Nete (2011-2016) en vormt een belangrijke schakel in de waterberging langsheen de Molenbeek-Bollaak en zijlopen zoals de Klein Beek en de Tappelbeek. De projectindienaar voor dit dossier is Natuurpunt. Overige partners die wensen bij te dragen in dit project zijn De Vlaamse Waterweg, provincie Antwerpen en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM);
 - Site Zomerklokje: Deze site ligt ten noorden van de Dorpsbeek en het Netekanaal. Met dit project wordt habitat voor het Zomerklokje gecreëerd (abiotiek is grotendeels beperkt tot de vallei van de Kleine Nete van Albertkanaal tot Lier). De

¹ <https://omgeving.vlaanderen.be/vlaanderen-breekt-uit-homepagina>

projectindiener voor dit dossier is het Regionaal landschap De Voorkepen. Ook de gemeente Ranst draagt financieel bij om dit project te verwezenlijken. Natuurpunt is projectpartner in dit dossier;

- Op 31 januari 2020 vond overleg plaats met OVAM om af te toetsen of zij kunnen bijdragen aan het opkuisen van illegale stortingen en ophogingen in de vallei. OVAM kan enkel optreden wanneer dit valt onder de toepassing van het bodemdecreet (humaantoxicologisch of ecotoxicologisch risico); asbestpremies kunnen wel ingezet worden.
- ✓ Recreatieve ontsluiting
- Onderzoek recreatieve doorsteek vanuit Emblem naar de Netekanaaldijk ter hoogte van de Chiro terreinen;
 - De gemeente Nijlen beschikt over een Masterplan 'Open Ruimte Perspectief' dat zeer mooi werd uitgewerkt en als voorbeeld kan dienen voor de andere gemeenten binnen het strategisch project;
 - Toelichting onthaalpoorten plan van aanpak door TPA op 28/05/2019; start opmaak onthaalvisie door TPA voor de hele vallei;
 - Er wordt momenteel een inventaris opgemaakt van mogelijke recreatieve verbindingen en instappunten voor het gehele gebied;
 - Toelichting project 'Samen op pad' (ORIOM²) met focus op specifieke doelgroep en uitrol ism partners (WG 10/02/2020).
- ✓ Structuurherstel Tappelbeek
- Er blijken enkele potenties te zijn voor het structuurherstel langs de Tappelbeek. 3 woningen langs de Tappelbeek worden aangekocht door VMM, Waterlink, AWW en de provincie. Hiermee verdwijnt een belangrijk risico op wateroverlast en wordt voorzien in herinrichting door de provincie;
 - De woning langs de Tappelbeek die werd aangekocht door Waterlink/provincie is afgebroken. De vrijgekomen percelen die eigendom worden van de provincie zullen nog een gepaste inrichting krijgen;
 - Op termijn lijken er nog mogelijkheden naar structuurherstel ter hoogte van de Massenhovensesteenweg een zone die mee herbestemd wordt naar natuurgebied via het GRUP 'Vallei van de Tappelbeek'.
- ✓ Plan van aanpak voor gebouwen zonder aansluiting op riolering of andere afvalwatervoorziening
- Plannen voor riolerings- en individuele zuiveringsinfrastructuur (gebiedsdekkende uitvoeringsplannen en IBA's) verder prioriteren in functie van doelstellingen van het strategisch project zodat prioritair kan ingezet worden op de rioleringsstrengen en lozingen met een rechtstreekse impact op het gebied.

Volgende stappen:

- ✓ Algemeen
- Overleg in functie van de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan signaalgebied Netevallei Emblem;
 - Uitzoeken wenselijkheid om de visienota in een bovengemeentelijk RUP te verankeren, waarbij de gebieden voor verblijfsrecreatie, gelegen binnen de projectperimeter, worden omgevormd.

² <https://www.rlr.be/samen-op-pad/5590>

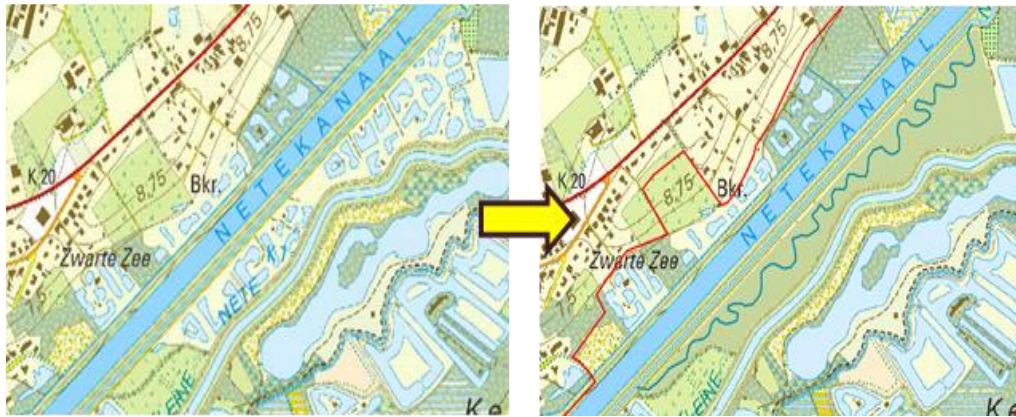
- ✓ Extra waterberging creëren
 - Opstart handhavingstraject door Departement Omgeving Afdeling handhaving voorjaar 2020 (mogelijk vertraging door coronamaatregelen). Voorafgaandelijk wordt info opgevraagd bij de gemeenten en worden de gemeenten schriftelijk op de hoogte gebracht van het handhavingstraject. Een datalaag met prioritering van de te handhaven percelen werd overgemaakt aan Afdeling Handhaving;
 - Verdere uitvoeren proeftuin ontharding en voorzien van visuals.

- ✓ Bijkomende natuurwaarden creëren
 - Opstart OBO via een raamcontract met OVAM;
 - Overleg Nijlen, VMM, De Vlaamse Waterweg over de mogelijke nabestemming;
 - Financiële middelen zoeken voor ontharding van de site Goormans aangezien de onthardingssubsidie niet werd verkregen (aankoop gebeurt door De Vlaamse Waterweg).

- ✓ Recreatieve ontsluiting
 - Onderzoeken hoe het masterplan 'Open Ruimte Perspectief' van Nijlen als voorbeeld kan ingezet worden voor de recreatieve ontsluiting van het volledige strategisch projectgebied;
 - Bestaande mogelijkheden en missing links verder in kaart brengen;
 - Bekijken mogelijkheden implementeren 'Samen op pad' (ORIOM);
 - Verder onderzoek naar onthaalpoorten voor het gebied afgestemd op onthaalvisie die TPA in 2020 zal opmaken.

- ✓ Structuurherstel Tappelbeek
 - Natuurpunt heeft heel wat gronden op de linkeroever. Er wordt nagegaan welke ingrepen met betrekking tot structuurkwaliteit er mogelijk/wenselijk zijn. Op de rechteroever heeft Natuurpunt geen eigendommen; de provincie wacht de gevolgen van de nieuwe beveractiviteiten ter hoogte van deze percelen af. Deze kunnen een significante bijdrage betekenen voor de vooropgestelde doelstellingen;
 - Verder afstemming tussen de verschillende partners zal gebeuren.

- ✓ Plan van aanpak voor gebouwen zonder aansluiting op riolering of andere afvalwatervoorziening
 - Opnemen met betrokken gemeenten en rioolbeheerders; ingediende GIP-dossiers krijgen hogere prioriteit door integrale projectwerking;

Huidige toestand en wensbeeld hermeandering Bollaak

Luchtfoto van het gebied met de dragende structuren van het Netekaal en de Kleine Nete

4.3 Graafweide – Schupleer: het samenvloeiingsgebied van Kleine Nete en Aa

Het gebied centraal in de vallei van de Kleine Nete tussen de woonkernen van Grobbendonk en Vorselaar werd aangeduid als gebied voor behoud en herstel van uitgesproken natuurwaarden met ruimte voor waterberging en ligt grotendeels in habitatrichtlijngebied waarvoor gebiedsspecifieke instandhoudingsdoelstellingen werden vastgesteld. Voor het Natura-2000 gebied werd in overleg met de actoren een ruimtelijk compromisvoorstel (= voorkeurscenario) voor de realisatie van een natte natuurkern van ongeveer 150 ha uitgewerkt dat de basis zal vormen van de procedure voor de opmaak van het GRUP Kleine Nete en Aa. De grote uitdagingen voor dit gebied zijn (1) het verder uitwerken van een gedragen geïntegreerde inrichtingsvisie, (2) de uitrol van een flankerend beleid voor de landbouwers waarvoor landbouw subeconomisch tot onmogelijk wordt wegens de vastgestelde natuurdoelen, (3) de opmaak van een geïntegreerd beheerplan voor het beschermd erfgoed Kasteelhoeve en omgeving en (4) de recreatieve ontsluiting.

Reeds gezette stappen:

✓ Opmaak geïntegreerde inrichtingsvisie

- Opmaak en finaliseren van een geïntegreerde inrichtingsvisie met de focus op 3 thema's: de allocatie van de SBZ-H habitatypes, herstel/versterking van de kleine landschapselementen en recreatieve ontsluiting;
- De verschillende acties die uit de inrichtingsvisie naar vorkwamen werden toegewezen aan de meest voor de hand liggende trekkers. De projectcoördinator van het strategisch project coördineert de verschillende alle acties;
- In een eerste screening van de actielijst werden die acties gedestilleerd die sneller kunnen opgenomen worden omdat ze los staan van de instelling van het Natuurinrichtingsproject. Het gaat dan om rioleringswerken (riolering voor de Kasteelhoeve is aangemeld), inrichtingswerken met betrekking tot de onthaalpoorten en wandelpaden die voornamelijk zijn gelegen in natuurgebied (Natuurpunt);
- Er werd uiteindelijk nog geen onthardingsdossier ingediend voor de onthaalpoorten ter hoogte van de Saswachterswoning (Grobendonk) en de Schapenstal (Vorselaar); dit kan later wel nog opgenomen worden; de eerste stappen werden gezet in onderzoek naar oude watertoren die dienst zou kunnen doen als toeristische uitkijktoren over het gebied;
- Er werd een onthardingsdossier ingediend voor de Nieuwendijk te Grobendonk onder het thema 'Weg is weg'; het project beoogde de ontharding van deze straat tot een karrespoor en het voorzien van amfibietunnels; deze aanvraag werd niet goedgekeurd;
- Er werd reeds een eerste aanplant verwezenlijkt in functie van het versterken van de kleine landschapselementen. Het gaat om een aanplant van knotwilgen over een lengte van ongeveer 450 m langs de Graafweidelooop;
- Op 12/06/2019 werd er een infomoment georganiseerd voor de landbouwers in het gebied waarbij de stand van zaken van de verschillende acties en de gevolgen ervan voor de landbouwers werd uitgelegd; de nadruk lag op de inrichtingsvisie.

✓ Uitrol Natuurinrichtingsproject en flankerend beleid voor de landbouwers

- Na het finaliseren van de ecohydrologische studie kon er een bijsturing van het voorkeursscenario gebeuren. Dit scenario geeft de nieuwe bestemmingen aan binnen het projectgebied die binnen het op te maken GRUP zullen vastgesteld worden;
- Bezoek aan de landbouwers die bijkomend getroffen werden door de wijzigingen aan het voorkeursscenario;
- Voorbereiding en indienen aanvraag tot instellen Natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer met als perimeter het bijgesteld voorkeursscenario. Dit Natuurinrichtingsproject beoogt enerzijds de realisatie van een natte natuurkern van 150 ha, behoud van landschaps- en erfgoedwaarden en anderzijds de inzet van positieve milderende, stimulerende, ondersteunende en compenserende maatregelen voor landbouw. Door de inzet van natuurinrichting wordt gewaakt over een evenwichtige invulling van de projectdoelstellingen en de potenties van het gebied;
- Op 25 januari 2019 besliste de Vlaamse regering de minister van Omgeving, Natuur en Landbouw te gelasten om het Natuurinrichtingsproject in te stellen. Tegelijkertijd werd ook het gewijzigde voorkeursscenario goedgekeurd. Dit voorkeursscenario werd mee opgenomen in de startnota van het GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobendonk', goedgekeurd op 15 maart 2019;
- Het Natuurinrichtingsproject werd op 16 april 2019³ door de bevoegde minister ingesteld. De minister maakt via Natuurinrichting een budget beschikbaar van €3.033.000,00 voor de

³ https://agnas.ruimteinfo.be/buitengebied/rup/345/MB20190416_natuurinrichting_Graafweide-Schupleer.pdf

inrichting van het gebied. Daarnaast wordt ook €2.000.000,00 gereserveerd voor eventuele bedrijfsverplaatsing;

- VLM en ANB hebben het Natuurinrichtingsproject opgestart en stelden een evenwichtig projectcomité en een projectcommissie voor het Natuurinrichtingsproject samen;
 - Startvergadering commissie (3 februari) en comité (11 februari 2020);
 - Infovergadering Natuurinrichting voor alle belanghebbenden in Grobbendonk (13 februari 2020) en Vorselaar (20 februari 2020);
 - Eerste infokrant Natuurinrichting 'Graafweide – Schupleer'⁴.
- ✓ Kasteelhoeve Grobbendonk
- Uitschrijven en uitsturen van het bestek voor geïntegreerd beheerplan Kasteelhoeve en omgeving;
 - Voorleggen van het bestek voor het beheerplan aan het Agentschap Onroerend Erfgoed voor bijkomende subsidies. Het Agentschap kende een onderzoekspremie van 20.000 € toe;
 - Gunning van de studie voor het geïntegreerd beheerplan aan Erfgoed en Visie; eerste stuurgroepoverleg op 13/09/19;
 - Voorbereiden aanvraag verwervingssubsidie voor de Kasteelhoeve; de aanvraag werd op 30/10/2019 ingediend.
- ✓ Recreatieve ontsluiting
- In de geïntegreerde inrichtingsvisie wordt reeds een basis gelegd voor de recreatieve ontsluiting. Daarbij werd rekening gehouden met de volgende voorwaarden: minimale verstoring van de natuurkernen, recreatieve wandellussen die geschakeld kunnen worden tot een langer traject. De focus wordt gelegd op de onthaalpoorten: Kasteelhoeve en omgeving (Grobbendonk), Saswachershuis (Grobbendonk) en Schapenstal (Vorselaar); overleg met beide gemeenten om vorm te geven aan deze onthaalpoorten;
 - Onderzoek naar realisatie van wandelverbindingen tussen de Kasteelhoeve en de Schapenstal en tussen Grobbendonk (Troon) en de Kasteelhoeve: opportuniteiten en knelpunten werden in kaart gebracht;
 - Opmaken verwervingsdossier om enkele cruciale percelen aan te kopen in functie van wandelverbinding tussen Kasteelhoeve en Schapenstal;
 - Aanmelden subsidieproject bij TPA Kempen (1 april 2020) voor verbinding tussen Kasteelhoeve en Troon + centrum Grobbendonk enerzijds en centrum Vorselaar anderzijds.

Volgende stappen:

- Verder bekijken mogelijkheden rond ontharding en inrichting van de onthaalpoorten Saswacherswoning/Troon en Schapenstal;
- Verder opnemen en wegwerken knelpunten van 2 prioritaire wandelverbindingen enerzijds tussen de Kasteelhoeve en de Schapenstal en anderzijds tussen Grobbendonk (Troon) en de Kasteelhoeve; verder onderzoek naar oude Watertoren als toeristische uitkijktoren over het gebied Graafweide/Schupleer;
- Verder verloop overlegmomenten projectcomité en de projectcommissie van het Natuurinrichtingsproject;

⁴<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Graafweide%20Schupleer/vijfluik%20Graafweide%20Schupleer%20LR.pdf>

- Er wordt op eind 2020 gemikt voor een ontwerpprojectrapport dat daarna in openbaar onderzoek kan gaan; voorts wordt er verder werk gemaakt van de uitbouw van een lokale grondenbank als flankerende maatregel;
- Verder opvolgen van de opdracht tot opmaak geïntegreerd beheerplan van de Kasteelhoeve en omgeving.

boven links: Wensbeeld uit de inrichtingsvisie met betrekking tot KLE's en recreatieve ontsluiting; boven rechts: Infoavond Natuurinrichtingsproject Graafweide – Schupeleer; onder: Kasteelhoeve aan het mondingsgebied van de Aa in de Kleine Nete te Grobbendonk

4.4 Vallei van de Aa: een multifunctioneel landbouwlandschap

De vallei van de Aa is een waardevolle openruimtestructuur die verschillende gemeenten en heel wat bijzonderheden verbindt. De vallei wordt gekenmerkt door weilanden en akkers, met relictten van mooie beemdenlandschappen en gehuchten aan de rand van de vallei. Dit hefboomproject heeft een meervoudig doel, dat bovenlokaal en geïntegreerd (landbouw, water, landschap, erfgoed, toerisme en recreatie) wordt aangepakt: (1) een klimaatrobuuste landbouw creëren (evenwicht tussen landbouw en water) o.a. door agrarisch stuwpeilbeheer en (2) het aanbod aan verbindingen over de Aa tussen de dorpskernen en recreatieve netwerken vergroten en de aanwezige landschaps- en erfgoedwaarden beter ontsluiten en versterken.

Reeds gezette stappen:

✓ Klimaatrobuuste vallei

- Indienen van het projectidee {beek.boer.bodem} in het kader van het landinrichtingsproject (LIP) Water-Land-Schap. Het projectidee werd geselecteerd waarna de projectpartners startten met de verdere uitwerking van het project. Op 3 oktober werd het 'Onderzoek naar de opportuniteit en haalbaarheid (OOH)' ingediend bij de Vlaamse Landmaatschappij;
- Uitwerken en indienen van een definitief projectvoorstel voor PDPO-aanvraag {beek.boer.bodem}. Het PDPO wordt aangevraagd om personeelsmiddelen te verkrijgen voor de intensieve begeleiding van landbouwers en natuurbeheerders. Het PDPO werd door de deputatie van de provincie goedgekeurd;
- Opmaak van een set maatregelen voor landbouwers en natuurbeheerders waarbij enerzijds op hoger gelegen gebieden water wordt vastgehouden, vertraagd afgevoerd en geïnfiltreerd en anderzijds in lager gelegen gebieden wordt ingezet op alternatieve teelten en bufferen van water;
- Organisatie informatievergaderingen (Herentals en Kasterlee) voor landbouwers om de urgentie voor een klimaatrobuuste vallei te duiden en om de set aan maatregelen toe te lichten;
- Start studie van ANB en departement Omgeving, uitgevoerd door Eco²:
 - Organisatie workshops voor landbouwers waar op deze kunnen aangeven wat de individuele behoeften zijn op het terrein;
 - Organisatie gebiedsexperten workshops om de noden en kansen op het terrein helder te krijgen;
 - Ontwerp folder {beek.boer.bodem}.
- Persmoment Water-land-schap op 10 april 2019;
- Indiening en goedkeuring WLS-Demoprojecten Water en Bodem;
- Demoprojecten toegelicht aan en goedgekeurd door colleges van de deelnemende gemeenten (13/1, 14/1, 16/1, 27/1)
- Start begeleiding op terrein;
- Bodemcafé georganiseerd door agrobegroep Kasterlee-Lille 12 maart 2020.

✓ Recreatieve verbindingen

- Onderzoek toegankelijkheid voetgangersbrug tussen wandelknooppunt 25 en 97 van het wandelnetwerk 'Kempense Beemden' ter hoogte van Vorselaar/Herentals;
- Overleg met Fluxys en Air Liquide naar aanleiding van de ligging van leidingen onder hoge druk nabij de locatie van de geplande brug. Resultaat is een gunstig preadvies;
- Gunning en uitvoering sondering;
- Contacteren potentiële aannemers ifv studiewerk en bouwen voetgangersbrug over de Aa;
- Gunning aannemer voor voorbereidend studiewerk en het aanleveren en plaatsen van de voetgangersbrug over de Aa;
- Opmaak technische tekeningen en stabiliteitsstudie en voorbereiden omgevingsvergunningsaanvraag;
- Toegankelijkheid Sas 3 Aa (verbinding fietsknooppunt 14 en 28): Het gaat om een zeer zanderige of modderige (weersafhankelijk) doorgang waar naast fietsers ook tractoren rijden; verharding in de vorm van een karrespoor is meest aangewezen maar heeft hoge kostprijs; eerste overleg met de 3 gemeenten Lille, Vorselaar en Herentals afgerond; vraag aan provincie voor mogelijkheden (co)financiering;

- Opstart overkoepelende inventarisatie van alle informatie over trage wegen, recreatieve verbindingen en erfgoed elementen in de vallei van de Aa. De 1ste fase van de trage wegen projecten in Lille en Herentals zijn afgerond door het Regionaal Landschap kleine en Grote Nete. Dit betekent dat een inventarisatie van het trage wegennetwerk in Lille en Herentals voorhanden is. Vorselaar beschikt over een eigen inventarisatie van de trage wegen en erfgoed elementen.

links: Infovergadering voor landbouwers in het kader van {beek.boer.bodem}; rechts: Locatie Sas 3 met toegangswegen

Volgende stappen:

- ✓ Klimaatrobuuste vallei
 - Na een gunstige beslissing van de minister van Omgeving, Natuur en Landbouw met betrekking tot het OOH kan een verdere doorstart van het landinrichtingsproject Waterland-schap gebeuren. Dit houdt enerzijds het starten van de uitvoeringsinitiatieven in (quick-wins, uitvoeringstermijn is 2 jaar) en anderzijds een verdere uitwerking van het LIP;
 - Indiening subsidiedossier voor cofinanciering door provincie Antwerpen – DLP;
 - Oprichting WG – Visievorming (bilateraal overleg DLP, DIW, DMN, VMM);
 - Oprichting WG – Advisering (UA, DIW, eco² en HH).
- ✓ Recreatieve verbindingen
 - Indienen omgevingsvergunningsaanvraag wandelbrug;
 - Financieringsmogelijkheden om toegankelijkheid naar Sas 3 te verhogen verder bekijken;
 - Verdere opmaak plan van aanpak missing links in recreatief netwerk.

4.5 Groenblauwe dooradering Herentals

Het hefboomproject wil enerzijds de continuïteit van de vallei van de Kleine Nete tussen stedelijk gebied en buitengebied versterken en anderzijds moet er de nodige aandacht gaan naar de relatie tussen de vallei en het omliggende (stedelijke) landschap. Het hefboomproject bestaat uit twee deelprojecten: (1) de realisatie van een aaneengesloten groenstructuur en zones waar stedelijke ontwikkelingen plaatsvinden in de vallei van de Kleine Nete, vnl. Olympiadelaan en (2) de opmaak en uitvoering van een landschapsbiografie en -visie en een toeristisch ontsluitingsplan voor de Kempense Heuvelrug.

Reeds gezette stappen:

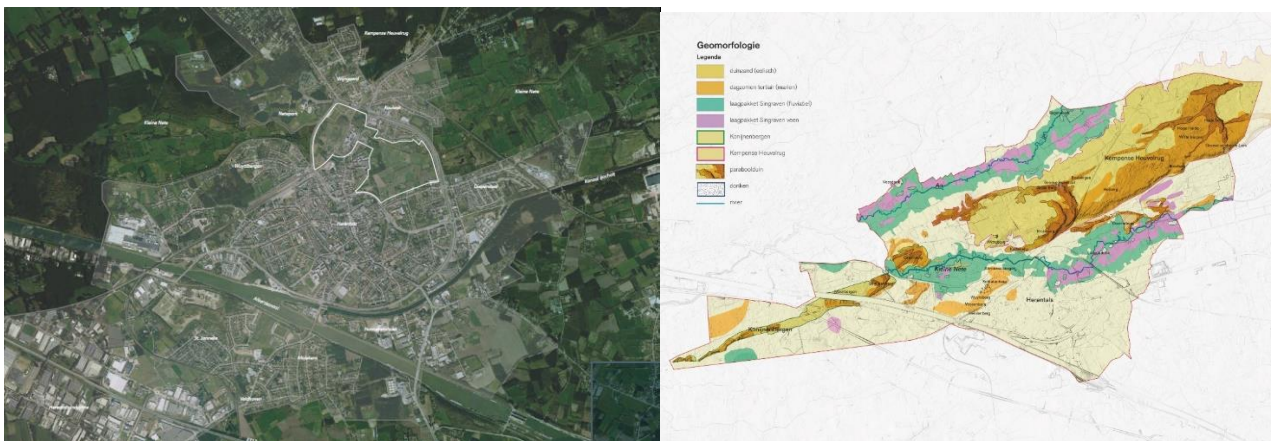
- ✓ Realisatie groenstructuur binnen zone stedelijke ontwikkeling
 - Ambtelijk afkloppen masterplan voor doortocht van de Kleine Nete door het kleinstedelijk gebied Herentals, omgeving Olympiadelaan;
 - Participatietraject over de herbestemming (PRUP) van de Olympiadelaan te Herentals liep van september 2018 tot december 2018;
 - De plenaire vergadering over het PRUP Olympiadelaan vond plaats op 17 december 2018;
 - Onderzoek naar inzetten instrumentenkoffer VLM voor Olympiadelaan;
 - Opdracht 'veerkrachtige herinrichting signaalgebied Olympiadelaan' werd gegund aan Witteveen + Bos en Cluster: twee stuurgroepvergaderingen hebben plaatsgevonden: keuze scenario's voor zowel inrichting waterbergingsgebied als herinrichting Olympiadelaan ligt voor; er werden 2 scenario's gekozen waarvoor een voorontwerp wordt opgemaakt en er werden afspraken gemaakt met betrekking tot het historisch dijkprofiel;
 - Het projectgebied Olympiadelaan werd opgenomen als pilootproject in een aanvraag BREL LIFE IP Ecosystem Based Solutions voor Klimaatadaptatie;
 - Oplevering beheerplan kasteel en domein Le Paige (september 2018);
 - Opstellen subsidiedossier 'Natuur in je Buurt' voor inrichten Le Paige volgens beheerplan;
 - Startoverleg met de stad Herentals over het Interreg project: Recapture the Fortress Cities, een onderzoek naar het inzetten van cultureel en natuurlijk erfgoed, hier de oude stadsomwallingen, voor meerdere ecosysteemdiensten;
 - Recapture the Fortress Cities: Tweedaagse kick-off meeting op 26 en 27 november 2019.

- ✓ Kempense Heuvelrug
 - Verkennend onderzoek in functie van de afbakening van de perimeter van het projectgebied en een plan van aanpak voor de opmaak van een landschapsbiografie en –visie en een inrichtingsvisie;
 - Toezegging Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete voor significante financiële ondersteuning voor opmaak landschapsbiografie en –visie;
 - Opstart stuurgroep Kempense Heuvelrug en opmaak bestek landschapsbiografie en –visie van de Kempense heuvelrug te Herentals en omgeving;
 - De opdracht voor de opmaak van de landschapsbiografie en –visie werd gegund aan Strootman Landschapsarchitecten/Shera van den Wittenboer en Bailleul; in september 2019 werd gestart met de landschapsbiografie;
 - Terreinbezoek met het studiebureau en de gebiedskenners bij opstart van de landschapsbiografie;
 - Verzamelen relevante informatie als input voor de biografie door verschillende gebiedskenners;
 - De landschapsbiografie werd afgerond. De eerste voorstellen voor de landschapsvisie en –inrichting werden op de stuurgroep voorgesteld; opmerkingen werden verzameld en worden momenteel verwerkt;
 - Voorbereiding inrichten opleiding voor landschapsgids Kempense heuvelrug + plus, een interactief traject over natuur, geschiedenis en erfgoed in het land van Nete en Aa; de cursus liep van 23 april 2019 tot 8 oktober 2019; 55 cursisten rondden met veel enthousiasme hun opleiding af tijdens het eindevent in Le Paige op 8/10/19; de cursisten stelden hun (groeps)werk voor (3 natuur/erfgoedwandelingen, 1 wandeling religieus erfgoed, 2 werkgroepen over educatieve ondersteuning jeugdverblijf De Brink, studie over toponiemen);

- Een offertevraag voor de opname van een promofilm over de Kempense Heuvelrug werd uitgestuurd;
 - Aanplant ecologisch interessante planten typisch voor de Kempense Heuvelrug op terrein van De Brink. Hiermee werden de kampeerverblijven aangekleed en de parking aan het zicht onttrokken. Tegelijk werden heel wat vruchtdragende planten aangeplant waar de jonge kampeeders van kunnen proeven. Sociale en ecologische winst op de Kempense Heuvelrug;
 - Overleg haalbaarheid UNESCO Global Geopark. Uitbreiding van de perimeter van de Kempense Heuvelrug naar de vallei van de Kleine Nete, inclusief Zanden van Mol;
 - Opmaak bestek, gunning opdracht en opstart van een ruimtelijke ontwikkelingsvisie voor de sport- en recreatiecluster langs de Kleine Nete in Herentals. 3 grote thema's worden belicht: bereikbaarheid, infrastructuur en natuur/open ruimte; deze studie werd uitgevoerd door Stramien die 3 scenario's heeft uitgewerkt in het eindrapport:
 - Scenario met compacte ijspiste
 - Scenario met 400 m ijspiste nabij het Netepark zwembad
 - Scenario met 400 m ijspiste nabij het sporthotel van Sport Vlaanderen
- In de 3 scenario's werd een locatie voorgesteld voor de hockey terreinen, een overdekte atletiekpiste, locatie voor werpnummers, een rolwagenpad, ...
- Onderzoek haalbaarheid verwervingssubsidie voor percelen op de Kempense heuvelrug; er werd geen projectvoorstel ingediend.

✓ **Andere**

- Opmaak visie met zoekzones voor boscompensatie gronden in Herentals is afgerond in oktober 2018; gesprek met eigenaar en stad Herentals van grote cluster percelen die kunnen ingezet worden voor boscompensatie en kunnen opengesteld worden als stadrandbos;
- Fiets-o-strade: de uitvoeringsplannen van de bruggen (K01 en K02) op de F102 worden momenteel uitgewerkt door de aannemer.

links: projectperimeter vallei van de Kleine Nete binnen het kleinstedelijk gebied; rechts: Geomorfologie uit van de Kempense Heuvelrug Herentals (uit de landschapsbiografie).

Volgende stappen:

- ✓ **Realisatie groenstructuur binnen zone stedelijk ontwikkeling**
 - Onderzoeken of instrumentenkoffer VLM kan worden ingezet;

- Verderzetten procedure PRUP Olympiadelaan en uitwerking actieplan;
- Opdracht 'veerkrachtige herinrichting signaalgebied Olympiadelaan': voorontwerp van 2 scenario's verder uitwerken (eind 2020);
- Recapture the Fortress Cities: verdere opvolging van het project.

✓ Kempense Heuvelrug

- Verdere uitvoering van de landschaps- en inrichtingsvisie (oplevering voorzien augustus 2020)
- Uitbrengen landschapsbiografie in boekvorm gekoppeld aan een wervend evenement;
- Opleiding landschapsgidsen:
 - Een groot aantal cursisten gaf zich op voor een vervolgtraject waarbij er vanuit themagroepen insteek gegeven zal worden voor de landschaps- en inrichtingsvisie van de Kempense Heuvelrug;
 - Geïnteresseerde cursisten zullen ondersteund worden bij hun gidsenwerking op de Heuvelrug;
 - De nauwe samenwerking met jeugdverblijf De Brink wordt behouden; educatieve pakketten worden verder uitgewerkt;
- Opvolgen site De Brink en natuureducatieve inrichting van een nieuw perceel ism Natuurpunt;
- Verder in kaart brengen quick-wins ter hoogte van de Kempense Heuvelrug;
- Toetsing draagvlak bij lokale en bovenlokale partners van het Geopark en voorbereiden 1ste fase haalbaarheidsdossier.

✓ Andere

- Verder faciliteren aankoop grond voor boscompensatie en mogelijke invulling als stadsrandbos (ongeveer 125 ha);
- Fiets-o-strade: Afsluiten van de bezettingscontracten en verder uitwerken uitvoeringsplannen door de aannemer;
- Nagaan of zand van uitgraving Hellekens ter plaatse gebruikt kan worden door de aannemer van de fiets-o-strade.

4.6 Zeggeloop (en andere zijlopen van de Kleine Nete tussen Geel en Herentals)

Dit hefboomproject heeft tot doel de Zeggeloop te ontwikkelen tot groenblauwe openruimtestructuur die vanuit het stadscentrum van Geel een verbinding maakt met de Kleine Nete. Zo wordt de vallei teruggebracht naar de stad, kunnen recreatieve verbindingen gerealiseerd worden, en kan er een bijdrage geleverd worden aan lokale waterberging. Ook kan onderzocht worden hoe andere zijlopen van de Kleine Nete tussen Geel en Herentals de groenblauwe dooradering kunnen versterken. Pas na het finaliseren van het Beleidskader Open Ruimte van de stad Geel kan er werk gemaakt worden van de uitvoering van de ruimtelijke visie in Geel (ikv landschapspark Holven).

Reeds gezette stappen:

- Verkennend onderzoek naar de kansen/opportunities voor het gebied samen met de verschillende partners van het hefboomproject;

- Oplevering fase 1 trage wegen project Geel (inventarisatie in herwaarderingsplan);DNA onderzoek open ruimte Geel als vooronderzoek in het kader van het nog op te maken beleidskader open ruimte dat verder bouwt op de doelstellingen uit de strategische visienota van het beleidsplan ruimte Geel (terreinbezoeken, advisering uit te werken visienota,...); dit onderzoek is afgerond;
- Kansenkavels en kansenroutes te Geel: startvergadering met toelichting van het project en plan van aanpak; met dit project wordt gezocht naar onbebouwde percelen met harde bestemming die kunnen ingezet worden voor het behoud en versterken van de open ruimte; in een eerste fase werd een open ruimte scan opgemaakt om kansen te detecteren; een aantal percelen rond de Zeggeloop komen in aanmerking en kunnen daarmee de belangrijkste open ruimte vinger voor de stad richting de Kleine Nette versterken;
- Opmaak bestek en gunningsprocedure voor de studie 'Inrichtingsvisie en opmaken ruimtelijk uitvoeringsplan voor de groene dooradering van Geel', opdrachtgever stad Geel;
- Onderzoek naar de mogelijkheid voor de integratie van de sanering van de Kneutersloop in het strategisch project; de integratie blijkt mogelijk met in eerste fase een waterbodemonderzoek;
- De input voor de opmaak van het bestek voor een waterbodemonderzoek werd door alle partners verzameld en overgemaakt aan OVAM; er is budget voorzien om dit waterbodemonderzoek aan te besteden; het bestek wordt momenteel opgemaakt;
- Verdrogingsproblematiek Olens Broek/Langendonk: door ANB werd een eerste analyse gemaakt van de oorzaken van de verdroging en mogelijke oplossingen; hiervoor werd een partnerschap opgezet tussen (ANB, VMM, provincie Antwerpen, OVAM, departement Omgeving, diensten gouverneur, gemeente Olen, Umicore, Aurubis);
- Voorbereiding van een 'vallei cursus' die dieper ingaat op de natuur, geschiedenis en het erfgoed in de Kleine Nete vallei, deelgebied Geel tot Herentals (start eind augustus 2020 tot eind september 2020).

Volgende stappen:

- Inventarisatie van potentiële nieuwe ecologische verbindingen;
- Kwaliteitsbewaking van de uitwerking van de visienota met mogelijk toekomstperspectief en bouwstenen;
- Gunning voor de studie 'Inrichtingsvisie en opmaken ruimtelijk uitvoeringsplan voor de groene dooradering van Geel', opdrachtgever stad Geel;
- Afronden en aanbesteden waterbodemonderzoek voor de Kneutersloop;
- Verdrogingsproblematiek Olens Broek/Langendonk: analyse van ANB moet verder onderzocht worden zodat gerichte maatregelen kunnen genomen worden (hermeandering Kleine Nete (reeds voorzien VMM), te onderzoeken: sanering en verondieping Kneutersloop, verondiepen andere grachten, grondwatergebruik en terugpompen grondwater evalueren, ...), verder opvolging van de grondwaterstanden en de ecologische waarden van het gebied is noodzakelijk;
- Organisatie van een 'vallei cursus' in het deelgebied tussen Geel en Herentals.

links: Zeggeloop binnen kleinstedelijk gebied; rechts: Berichtgeving over droogte Olens broek/Langendonk

B. FINANCIËEL DEEL

Hierbij een algemeen overzicht van de gemaakt kosten de voorbije 2 werkingsjaren van het strategisch project. In bijlage 4 kan u een gedetailleerd overzicht terugvinden van de gemaakte onkosten samen met de bewijsstukken van de werkings- en loonkosten. In bijlage 5 gaat de vraag tot uitbetaling van een volgende subsidieschrijf.

Overzicht onkosten strategisch project	
april 2018- april 2019	82 191,03 €
april 2019- april 2020	119 051,75 €
Totaal (2 jaar)	201 242,78 €

C. BIJLAGEN

Bijlage 1: Fiches van de verschillende lopende acties.

Bijlage 2: Investerings in de vallei van de Kleine Nete

Bijlage 3: Infokrant Natuurinrichtingsproject Graafweide - Schupleer

Bijlage 4: Overzicht gemaakte onkosten en bewijsstukken uitgaven

Bijlage 5: Vraag tot uitbetaling volgende subsidieschrijf

OVERZICHT DROOGTE 2019 – provincie Antwerpen

Provinciaal droogteoverleg

Het provinciaal droogteoverleg kwam in 2019 voor een eerste keer samen op 12/06/2019. Dit overleg had tot doel om, naast de toenmalige stand van zaken, de ontwikkelingen en afspraken op Vlaams en provinciaal niveau van het voorbije jaar toe te lichten. Tijdens dit overleg werd o.a. de gedifferentieerde aanpak van de droogte door de provincie Antwerpen (Dienst Integraal Waterbeleid) verduidelijkt.

Op basis van deze gedifferentieerde aanpak, die op 20/06/2019 door de deputatie werd goedgekeurd, vaardigde de gouverneur op 2 en 4/07/2019 een captatieverbod uit voor de onbevaarbare waterlopen in respectievelijk 9 en 2 stroomgebieden met een kritisch laag peil. De leden van het provinciaal droogteoverleg werden hiervan per mail op de hoogte gebracht.

Het provinciaal droogteoverleg kwam op 17/07/2019 voor een tweede keer samen om het advies van de droogtecommissie d.d. 16/07/2019 te bespreken. Naar aanleiding daarvan breidde de gouverneur de bestaande captatieverboden op 18/07/2019 uit met het verbod op capteren uit alle onbevaarbare waterlopen in 12 grotere ecologisch kwetsbare stroomgebieden.

Op 8/10/2019 werd per mail aan de leden van het provinciaal droogteoverleg hun akkoord gevraagd voor het opheffen van voorgenoemde politiebepalingen, met uitzondering van een captatieverbod in 2 stroomgebieden. Op basis daarvan tekende de gouverneur op 10/10/2019 een politiebepaling dat leidde tot de opheffing van de bepalingen d.d. 2, 4 en 18/07/2019, maar met behoud van een captatieverbod voor de onbevaarbare waterlopen in 2 stroomgebieden. Op 02/12/2019 werd het captatieverbod voor deze 2 stroomgebieden eveneens opgeheven.

Daarnaast werd, op vraag van de Taskforce Droogte, op 3/10/2019 aan de leden van het provinciaal droogteoverleg (mondeling of per mail) input en aanbevelingen gevraagd voor de evaluatie van de droogte-aanpak.

Handhaving politiebepalingen

Voor de periode juli tot en met 1 december 2019 werden in totaal 13 meldingen teruggevonden in de databank van CIC Antwerpen die gelinkt kunnen worden aan de politiebepalingen uitgevaardigd door de gouverneur. Van deze 13 zijn er 5 meldingen m.b.t. captatie en 8 m.b.t. recreatie.

Overzicht politiebepalingen gouverneur

02/07/2019: Captatieverbod onbevaarbare waterlopen in 9 stroomgebieden.

04/07/2019: Captatieverbod onbevaarbare waterlopen in 2 bijkomende stroomgebieden.

18/07/2019: Captatieverbod onbevaarbare waterlopen in 12 bijkomende stroomgebieden.

26/07/2019: Recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen in het kanaal Bocholt-Herentals (traject Bocholt – Dessel).

- 01/08/2019: Opheffing politiebepsluit 26/07/2019 + uitbereiding recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen met het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten (tussen Brecht en Schoten).
- 12/08/2019: Opheffing politiebepsluit 01/08/2019 + uitbereiding recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen met het kanaal naar Beverlo (vanaf aansluiting met kanaal Bocholt-Herentals tot in Balen).
- 13/08/2019: Opheffing politiebepsluit 12/08/2019 + uitbereiding recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen met het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten (traject Dessel – Rijkevorsel).
- 21/08/2019: Opheffing politiebepsluit 13/08/2019 + recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen op het kanaal Bocholt-Herentals, Dessel-Turnhout-Schoten (traject Brecht en Schoten en traject Dessel-Rijkevorsel) en het kanaal naar Beverlo.
- 02/09/2019: Opheffing politiebepsluit 21/08/2019 + uitbereiding recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen met de Schelde-Rijnverbinding en het kanaal Dessel-Kwaadmechelen.
- 06/09/2019: Opheffing politiebepsluit 02/09/2019 + uitbereiding recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen met het Albertkanaal.
- 19/09/2019: Opheffing politiebepsluit 06/09/2019 + uitbereiding recreatie- en captatieverbod n.a.v. aanwezigheid blauwalgen met het Netkanaal (traject Albertkanaal – Duffelsluis).
- 10/10/2019: Opheffing politiebepsluiten van 2, 4 en 18/07/2019. Captatieverbod voor onbevaarbare waterlopen in 2 stroomgebieden blijft.**
- 17/10/2019: Opheffing politiebepsluit 19/09/2019.
- 02/12/2019: Opheffing politiebepsluit 10/10/2019.**

2019	nr	id	naam	actief	thema	AFKONDIGING		OPHEFFING		grondgebied / inhoud
						datum	van kracht	datum	besluit (id)	
	1	2019_01			CAPTATIE	2/07/2019	2/07/2019	11/10/2019	2019_12	de stroomgebieden van de Laarse beek, Zwanebeek, Klein beek, Molenbeek, Tappelbeek, Delfte beek, Bosbeek, Rode Loop en het Merkske.
	2	2019_02			CAPTATIE	4/07/2019	5/07/2019	11/10/2019	2019_12	de stroomgebieden van de Grote Nete en de Kleine Hoofdgracht
	3	2019_03			CAPTATIE	18/07/2019	19/07/2019	11/10/2019	2019_12	de stroomgebieden van Mark, Kleine Aa of Weerijbeek, Groot Schijn, Laarse beek, Antitankkanaal, Kleine Nete, Grote Nete (stroomopwaarts samenvloeiing met Kleine Nete), Vrouwvliet, Birrebeek, Zwarte Beek, Grote Molenbeek, Autbroekloop
	4	2019_04			BLAUWALG	26/07/2019	26/07/2019	1/08/2019	2019_05	het kanaal Bocholt-Herentals (traject Bocholt-Dessel, grondgebied provincie Antwerpen)
	5	2019_05			BLAUWALG	1/08/2019	1/08/2019	12/08/2019	2019_06	het kanaal Bocholt-Herentals (traject Bocholt-Dessel, grondgebied provincie Antwerpen) en het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten tussen Brecht (sluis 2, hmp 527) en Schoten (sluis 10, hmp 628)
	6	2019_06			BLAUWALG	12/08/2019	12/08/2019	13/08/2019	2019_07	het kanaal Bocholt-Herentals (traject Bocholt-Dessel, grondgebied provincie Antwerpen); het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten tussen Brecht (sluis 2, hmp 527) en Schoten (sluis 10, hmp 628); op het kanaal naar Beverlo (traject vanaf de aansluiting met het kanaal Bocholt-Herentals (grondgebied Lommel) tot de ophaalbrug NV Nyrstar (grondgebied Balen)) (grondgebied provincie Antwerpen)
	7	2019_07			BLAUWALG	13/08/2019	13/08/2019	21/08/2019	2019_08	het kanaal Bocholt-Herentals (traject Bocholt – Mol (sluis 6, hmp 374), grondgebied provincie Antwerpen) in de omgeving van drijflagen; het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten tussen: Dessel (hmp 0) en Rijkevorsel (sluis 1, hmp 384) in de omgeving van drijflagen; Brecht (sluis 2, hmp 527) en Schoten (sluis 10, hmp 628) in de omgeving van drijflagen; het kanaal naar Beverlo (traject vanaf de aansluiting met het kanaal Bocholt-Herentals in Lommel tot de ophaalbrug NV Nyrstar in Balen) (grondgebied provincie Antwerpen);
	8	2019_08			BLAUWALG	21/08/2019	21/08/2019	2/09/2019	2019_09	het kanaal Bocholt-Herentals in de omgeving van drijflagen (grondgebied provincie Antwerpen); het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten tussen: Dessel (hmp 0) en Rijkevorsel (sluis 1, hmp 384) in de omgeving van drijflagen; Brecht (sluis 2, hmp 527) en Schoten (sluis 10, hmp 628) in de omgeving van drijflagen; het kanaal naar Beverlo in de omgeving van drijflagen (grondgebied provincie Antwerpen);
	9	2019_09			BLAUWALG	2/09/2019	2/09/2019	6/09/2019	2019_10	op het kanaal Bocholt-Herentals in de omgeving van drijflagen; op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten tussen: a) Dessel (hmp 0) en Rijkevorsel (sluis 1, hmp 384) in de omgeving van drijflagen; b) Brecht (sluis 2, hmp 527) en Schoten (sluis 10, hmp 628) in de omgeving van drijflagen; op het kanaal naar Beverlo in de omgeving van drijflagen; op de Schelde-Rijnverbinding (hmp 0 t.e.m. hmp 52) in de omgeving van drijflagen; op het kanaal Dessel-Kwaadmechelen in de omgeving van drijflagen;
	10	2019_10			BLAUWALG	6/09/2019	6/09/2019	19/09/2019	2019_11	op het kanaal Bocholt-Herentals in de omgeving van drijflagen; op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten tussen: a) Dessel (hmp 0) en Rijkevorsel (sluis 1, hmp 384) in de omgeving van drijflagen; b) Brecht (sluis 2, hmp 527) en Schoten (sluis 10, hmp 628) in de omgeving van drijflagen; op het kanaal naar Beverlo in de omgeving van drijflagen; op de Schelde-Rijnverbinding (hmp 0 t.e.m. hmp 52) in de omgeving van drijflagen; op het kanaal Dessel-Kwaadmechelen in de omgeving van drijflagen, op het Albertkanaal in de omgeving van drijflagen;
	11	2019_11			BLAUWALG	19/09/2019	19/09/2019	17/10/2019	2019_13	op het kanaal Bocholt-Herentals in de omgeving van drijflagen; op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten tussen: a) Dessel (hmp 0) en Rijkevorsel (sluis 1, hmp 384) in de omgeving van drijflagen; b) Brecht (sluis 2, hmp 527) en Schoten (sluis 10, hmp 628) in de omgeving van drijflagen; op het kanaal naar Beverlo in de omgeving van drijflagen; op de Schelde-Rijnverbinding (hmp 0 t.e.m. hmp 52) in de omgeving van drijflagen; op het kanaal Dessel-Kwaadmechelen in de omgeving van drijflagen, op het Albertkanaal in de omgeving van drijflagen; op het Netekanaal tussen het Albertkanaal (Vierselsluis) en Duffelsluis in de omgeving van drijflagen.
	12	2019_12			CAPTATIE	10/10/2019	11/10/2019	2/12/2019	2019_14	opheffen captatie + instellen captatie stroomgebieden Laarse Beek en Zwanebeek
	13	2019_13			BLAUWALG	17/10/2019	17/10/2019			opheffen besluit 19/09/2019
	14	2019_14			CAPTATIE	2/12/2019	2/12/2019			opheffen besluit 10/10/2019